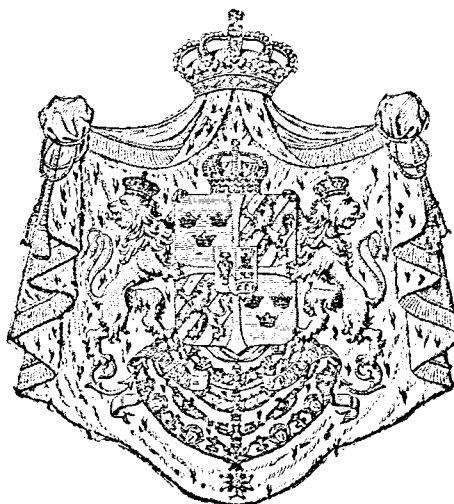

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 20.

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1890—91

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1894.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.

Täckningsår: 1868-1912.

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 ; Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primiäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ...- Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Lärarutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

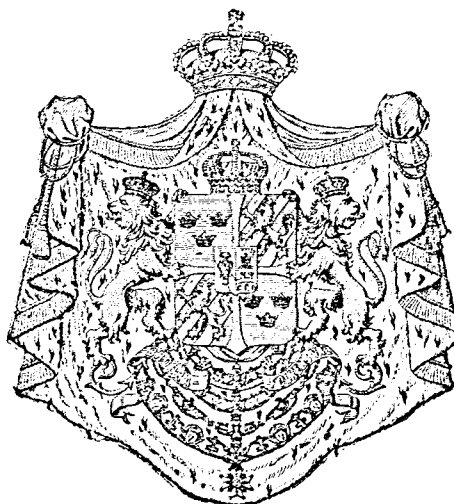
Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 20.

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1890—91

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1894.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—48).

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap.	Sid.
1. Läroverk.....	1
2. Terminernas början och slut samt läsårets längd; tider på dagen för undervisning och öfningar; särskilda fridagar.....	2
3. Normala antalet afdelningar; öfverskjutande afdelningar vid vissa läroverk; antalet lärarettimmar för vecka i läseämnena, deras normala antal enligt de särskilda läroverkens organisation samt öfverskjutande eller understigande antal vid de särskilda läroverken, deras fördelning med hänsyn till olika bildningsstadier och linier samt deras medeltal för hvarje lärjunge efter stadier, linier och läroverksgrupper. (Tab. 1).....	4
4. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisningen i välskrifning och öfningar; inspektioner; teckningslärare-kandidater åren 1887—1890.....	9

B. Lärare.

5. De tjenstgörande lärarnes antal och fördelning; tjenstledigheter. (Tab. 2).....	12
6. Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad; öfversigt i sistnämnda hänseende för perioden 1886 Juli—1891 Juni. (Tab. 3 o. 4).....	14
7. Ordinarie lärarebefattningar.....	17
8. Lärarekandidater; öfversigt för läsåren 1887—1890.....	17

C. Lärjungar.

9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförande öfversigter öfver lärjungeantalen höstterminerna 1882—1890 samt öfver vitaliteten från undervisningens synpunkt hos den med läsåret 1890—91 utgående skolgenerationen; jemförelse för åren 1881—1890 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd. (Tab. 5 o. 6).....	23
10. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd. (Tab. 7).....	28
11. Lärjungarnes omsättning. (Tab. 8 o. 9).....	30
12. Mogenhets- och kompletterings-examina; öfversigt för åren 1886—1890. (Tab. 10—14).....	33
13. De afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgången, m. m.; öfversigt för åren 1886—1890. (Tab. 15 o. 16)....	42

D. Ekonomiska förhållanden.

14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.	46
15. Omkostnaderna för läroverken.....	47

Table des matières.

Texte (p. 1—48).

A. Enseignement.

Chap.	Page.
1. Etablissements scolaires.....	1
2. Commencement et clôture des semestres, durée de l'année scolaire; heures de la journée affectées à l'enseignement théorique et aux exercices pratiques (arts); jours de congé spéciaux.	2
3. Nombre normal des divisions; divisions excédantes à certains établissemens; nombre d'heures de professeurs d'enseignement théorique par semaine; le nombre normal de ces heures selon l'organisation des établissemens, et le nombre différent aux divers établissemens; la répartition des dites heures sous le rapport des diverses classes et lignes de l'enseignement, et la moyenne par élève des mêmes heures d'après les classes et les lignes d'enseignement et d'après les groupes d'établissements. (Tabl. 1).....	4
4. Nombre d'heures affectées par semaine à chaque matière; cours théoriques des différentes classes; enseignement de la calligraphie et des arts; inspections; aspirants au professorat de dessin, années 1887—1890.....	9

B. Corps enseignant.

5. Nombre et répartition des professeurs en service; congés temporaires. (Tabl. 2).....	12
6. Congé définitif, avancement, transfert dans une classe supérieure de traitement; récapitulation au dernier égard pour la période de juillet 1886—juin 1891. (Tabl. 3 et 4).....	14
7. Emplois ordinaires de professeurs.....	17
8. Professeurs aspirants; récapitulation pour les années scolaires 1887—1890.....	17

C. Elèves.

9. Nombre et répartition des élèves d'après les établissemens, les classes et les lignes; nombre des élèves de la ligne classique exclusive (grec et latin) qui ont pris part à l'enseignement facultatif de l'anglais et de l'hébreu; aperçus comparatifs du nombre des élèves aux semestres d'automne 1882—1890, et de la vitalité, sous le point de vue de l'enseignement, de la génération scolaire sortant avec l'année 1890—91; comparaison, pour les années 1881—1890, entre le nombre des élèves et la population du royaume. (Tabl. 5 et 6).....	23
10. Constitution physique et état sanitaire des élèves. (Tabl. 7).....	28
11. Mouvement des élèves. (Tabl. 8 et 9).....	30
12. Examens de maturité et examens complémentaires; récapitulation pour les années 1886—1890. (Tabl. 10—14).....	33
13. Profession projetée des élèves sortis, immédiatement après leur départ de l'école, etc.; récapitulation pour les années 1886—1890. (Tabl. 15 et 16).....	42

D. Economie.

14. Caisses privées des établissemens scolaires, etc.	46
15. Frais de l'Etat pour les établissemens mentionnés.....	47

Tabell-bilagor (sid. 1*—40*).

Tab.	Sid.
1. Antalet läraretimmar för vecka i läseämnena (således utom välskrifning och öfningar) under höstterminen 1890 samt deras fördelning.	2*
2. De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1890.	4*
3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdd i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1890 till och med den 30 Juni 1891.	8*
4. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdd i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1886 till och med den 30 Juni 1891.	9*
5. Lärjungarnes antal höstterminen 1890.	10*
6. Antal lärjungar höstterminen 1890 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.	15*
7. Antal lärjungar höstterminen 1890, som på grund af sjukdomsor-saker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.	16*
8. Lärjungarnes flyttning år 1890 vid vårterminens slut och höstter-minens början.	20*
9. Lärjungarnes omsättning år 1890.	22*
10. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1890.	24*
11. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1890.	29*
12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1890.	32*
13. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstter-minen 1890.	34*
14. Mogenhetsexamina 1886—1890.	36*
15. Antal lärjungar, som afgått år 1890, med fördelning efter tilläm-nad lefnadsbana närmast efter afgången.	38*
16. Antal lärjungar, som afgått åren 1886—1890, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.	40*

Tableaux annexés (p. 1*—40*).

Tabl.	Page.
1. Nombre d'heures de professeurs d'enseignement théorique par se-maine (à l'exclusion de la calligraphie et des arts) pendant le semestre d'automne 1890, et la répartition de ces heures.	2*
2. Nombre des professeurs en service pendant le semestre d'automne 1890.	4*
3. Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supé-rieure de traitement, dès le 1 ^{er} juillet 1890 jusqu'au 30 juin 1891.	8*
4. Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supé-rieure de traitement, dès le 1 ^{er} juillet 1886 jusqu'au 30 juin 1891.	9*
5. Nombre des élèves pendant le semestre d'automne 1890.	10*
6. Nombre, au semestre d'automne 1890, des élèves de 7 ^{me} latine (classe supérieure) ayant pris part aux leçons de grec et en outre aux leçons facultatives d'anglais et d'hébreu.	15*
7. Nombre, pendant le semestre d'automne 1890, des élèves qui n'ont pas assisté aux exercices de gymnastique par raison de maladie ou pour d'autres causes.	16*
8. Passage, en 1890, des élèves à une classe supérieure à la fin du semestre du printemps et au commencement du semestre d'automne.	20*
9. Mouvement des élèves en 1890.	22*
10. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre du printemps 1890.	24*
11. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre d'automne 1890.	29*
12. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre du printemps 1890.	32*
13. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre d'automne 1890.	34*
14. Examens de maturité 1886—1890.	36*
15. Elèves sortis pendant l'année 1890, répartis d'après la carrière à laquelle ils devaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école.	38*
16. Elèves sortis pendant les années 1886—1890, répartis d'après la carrière à laquelle ils devaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école.	40*

Rättelser.

Texten.

Sid. 4 i öfverskriften till Kap. 3 ntgå de å rad. 4 stående orden: under samma terminer

» 9 » » » 4 å sista raden står: inspektioner. läs: inspektioner; teckningslärare-kandidater åren 1886—1890.

Tabell-bilagorna.

Sid. 5* å raden för Piteå i kol. 6 står: 1 läs: *1

- » 25* o. 27*. Angående några här behöfliga rättelser, alla beroende därpå att en i skriftliga examen vid Lunds privata elementarskola underkänd realist blifvit räknad som latinare, är det tillräckligt att hänvisa till noten 2 å sidan 34 af texten.
- » 37*. Att i den här stående tabellen vissa smärre rättelser äro att verkställa i kol. 2 och 3 följer omedelbart af ofvan angifna felaktighet; i text-tabellen å sid. 38, spalt 2, äro de redan iakttagna. Men härtill kommer att på grund af det i berättelsen för läsåret 1886—87 å sid. 26 af texten, spalt 2 i noten, anmärkta förhållandet (utelemnandet å läroverkets anmälningsslista af en några dagar efter anmälningen relegerad lärjunge) antalet anmälde latinare vid de enskilda läroverken bör i kol. 2 ökas med 1, till följd hvaraf äfven totala antalet anmälde bör ändras från 5,278 till 5,279. Detta nu påpekade fel inverkar alldeles icke på tabellens öfriga kolumner och ej heller på texten, men medför tydligen en liten rättelse i anmärkningen till Kol. 2—4.
- » 39* o. 40*. Att bland dem, som afgått med godkänd mogenhetsexamen, en lärjunge (grek) blifvit förd till kol. 11 i st. för till kol. 12 är redan anmärkt i noten till sid. 43 af texten samt iakttaget vid utarbetandet af sid. 43—45.

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läseåret 1890—91.

Stockholm den 8 Februari 1894.

Underdånigst
G. F. GILLJAM.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet.

Den berättelse om statens allmänna läroverk för gossar, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma hufvudgrunder, som de föregående. Men då med det nu behandlade året en ny femårs-period afslutats, hafva här, dels i texten, dels bland tabellbilagorna, intagits de sedvanliga, hvart femte år återkommande öfversigterna, hvartill denna gång fogats en ny sådan, nemligen öfver de afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor. Dessutom finnas i texten några årligen återkommande flerårs-öfversigter, bland hvilka må nämnas öfversigten öfver *vitaliteten* från undervisningens

synpunkt hos den med detta läseår utgående skolgenerationen.

Slutligen må nämnas att med anledning af fel eller brister i läroverkens årsredogörelser eller andra primäruppgifter hafva för denna berättelse aflåtits 89 anmärkningskrifvelser. För dessa hafva i de flesta fall användts det redan i berättelsen för läseåret 1876—77 (sid. 2) omnämnda 2-spaltade formuläret, i hvilket frågor och anmärkningar skrivas i den ena spalten samt svar och upplysningar i den andra.

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap. 1. Läroverk.

Läroverkens antal och deras fördelning i grupper hafva under den tid, denna berättelse omfattar, varit desamma som under det föregående läseåret; sålunda har Ystads läroverk på de i berättelsen för läseåret 1888—89 angifna grunder äfven detta läseår blifvit fördt till de högre läroverken.

Antalet läroverk utgjorde således för läseåret 1890—91 med nämnda öfverföring och för öfrigt enligt stat:

Högre allmänna läroverk	36
Femklassiga »	22
Treklassiga »	19
Tvåklassiga pedagogier	9
Enklassiga »	9
Summa 95.	

Enligt medgifvande i Kungl. brefvet af den 6 Juli 1888 voro under läseåret vid Ystads läroverk fyra extra ordinarie lektorer och en extra lärare anställda på stadens bekostnad samt undervisningen utsträckt till och med nedre sjunde latinklassen.

Likasom under det föregående läseåret hade Söderköpings, Falköpings, Sölvesborgs, Varbergs, Filipstads och Skellefteå läroverk äfven under läseåret 1890—91 ett större antal lärare och mera utsträckt undervisning än de treklassiga läroverken i allmänhet. Detsamma var under sistnämnda läseår förhållandet äfven vid Alingsås och Örnköldsviks läroverk. Däremot egde detta läseår ingen utsträckning af undervisningen rum vid Trelleborgs läroverk. — Sedan stadsfullmäktige i Söderköping för läseåret

1890—91, på samma sätt som under de två föregående läseåren, beredt medel till bestridande af lagligt arvode åt en extra lärare, medgafs genom Kungl. bref af den 14 Augusti 1890 undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen vid rikets allmänna läroverk; samma förhållande hade egt rum från och med läseåret 1888—89. Sedan stadsfullmäktige i Falköping åtagit sig att för läseåret 1890—91 bestrida lagligt arvode till aflönande af en extra lärare samt i öfrigt de omkostnader, som i anledning af de högre klassernas tillkomst kunde pröfvas erforderliga, gafs genom Kungl. bref af den 25 Juli 1890 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen å latinlinien; samma utsträckning hade egt rum från och med läseåret 1880—81. Sedan Sölvesborgs sparbank, likasom under det föregående läseåret, anvisat medel till lagligt arvode åt en extra lärare, medgafs genom Kungl. bref af den 18 Juli 1890 för nästföljande läseår undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen vid rikets allmänna läroverk. Efter det stadsfullmäktige i Varberg för läseåret 1890—91 anslagit medel till aflönande af en extra lärare, gafs genom Kungl. bref af den 18 Juli 1890 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för femte klassen vid rikets allmänna läroverk; från och med läseåret 1887—88 hade samma förhållande egt rum och under läseåret 1886—87 var undervisningen på dylikt sätt utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen. Vid Filipstads läroverk var enligt medgifvande i Kungl. brefvet af den 18 Maj 1877 (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 3) äfven under detta läseår en extra lärare anställd på stadens bekostnad samt undervisningen utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen vid de allmänna läroverken. Vid Skellefteå läroverk voro enligt medgifvande i Kungl. brefvet af den 8 Juni 1888 (se berättelsen för läseåret 1888—89, sid. 2) äfven under detta läseår två extra lärare anställda på stadens och enskildes bekostnad samt undervisningen utsträckt till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen; samma förhållande hade egt rum från och med läseåret 1883—84. Sedan å allmän rådstuga i Alingsås medel blifvit för läse-

året 1890—91 anslagna till lagligt arvode åt en extra lärare, gafs genom Kungl. bref af den 25 Juli 1890 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen vid rikets allmänna läroverk. Sedan Örnköldsviks köping anslagit för ändamålet nödiga medel, medgafs genom Kungl. bref af den 29 Augusti 1890 för läseåret 1890—91 undervisningens utsträckning till det omfång, som för rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för fjärde klassen; under läseåren 1881—82 och 1887—88 hade samma förhållande egt rum, under läseåren 1882—1886 hade två extra lärare varit vid läroverket anställda och undervisningen varit utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för femte klassen vid rikets allmänna läroverk, hvaremot under läseåren 1888—89 och 1889—90 ingen utsträckning af undervisningen hade egt rum. — Vid ytterligare ett treklassigt läroverk, nemligen Engelholms, var äfven under detta läseår undervisningen utsträckt, ehuru utan tillökning i lärarnes antal, och omfattade fjärde latinklassen; ett i viss mån dylikt förhållande hade därstädes egt rum under en längre årsföljd (åtminstone från och med läseåret 1876—77), hvarunder likväl *dels* undervisningens utsträckning vexlat, så att den somliga år omfattat både R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5, men andra år endast 3, 2 eller 1 af dessa afdelningar, *dels* äfven lärarnes antal vexlat, i det att en af staden aflönad extra lärare var anställd vid läroverket under läseåren 1880—1884.

Äfven vid två pedagogier, nemligen Södertelje tvåklassiga och Simrishamns enklassiga, har under läseåret 1890—91, likasom under det föregående, på hvardera stället en extra lärare varit anställd, hvarigenom undervisningen kunnat utsträckas längre än för sådana läroverk i allmänhet. I Södertelje, där extra läraren från och med läseåret 1877—78 till och med läseåret 1886—87 varit aflönad af staden och enskilde, var han under detta läseår, likasom under de tre föregående, aflönad af staden ensam. I Simrishamn, hvarest en extra lärare varit aflönad af enskilde från och med läseåret 1877—78 till och med läseåret 1881—82, ingen sådan anställd under läseåret 1882—83, men en extra lärare från och med läseåret 1883—84 till och med läseåret 1886—87 varit aflönad af staden, var han under detta läseår, likasom under de tre föregående, aflönad af stadens sparbank.

Kap. 2. Terminernas början och slut samt läseårets längd; tider på dagen för undervisning och öfningar; särskilda fridagar.

Läseåret börjades och afslöts vid samtliga allmänna läroverk och pedagogier inom de i läroverksstadgan föreskrifna tider, Augusti—Juni.

Höstterminens början vexlade mellan den 21 och 30 Augusti; dess slut mellan den 13 och 23 December. Vårterminens början vexlade mellan den 14 och 29 Januari; dess slut mellan den 1 och 17 Juni.

Om man för de läroverk, från hvilka antingen i årsredogörelserna eller på grund af särskilda skrivelser fullständiga upplysningar lemnats¹⁾, sammanställer uppgiften om dagen för höstterminens början med uppgiften om dagen

¹⁾ Från en tvåklassig och två enklassiga pedagogier hafva fullständiga upplysningar ej kunnat erhållas, emedan de vid tiden för berättelsens utarbetande, hade upphört med sin verksamhet.

för den egentliga undervisningens början under samma termin, finner man, att mellan dessa två dagar, då en mellanliggande Söndag alltid frånräknats, förflutit: vid de högre läroverken i medeltal 3½ dagar, vexlande mellan 1 (vid Karlskrona läroverk) till och med 7 dagar (vid Jönköpings läroverk); vid de femklassiga läroverken i medeltal 2½ dagar, nemligen 0 vid 2 (Norrtelje och Eskilstuna läroverk) samt för öfrigt vexlande mellan 1 till och med 4 dagar (det sednare vid Östermalms och Göteborgs läroverk); vid de treklassiga läroverken i medeltal 1 dag, nemligen 0 vid 7 samt för öfrigt vexlande mellan 1 till och med 3 dagar (det sednare vid Strömstads läroverk); vid pedagogierna i medeltal 0½ dag, nemligen 0 vid 11 och 1 vid 5. Från två enklassiga pedagogier saknas uppgifter härom (jfr noten å föregående sida). Dylika mellandagar vid början af vårterminen hafva utgjort 0 vid 17 högre, 14 femklassiga och 15 treklassiga läroverk och vid 13 pedagogier samt för öfrigt vexlat mellan ½—4 (det sednare vid Jönköpings läroverk). — Beträffande de mellandagar, hvilka vid terminernas slut pläga förekomma mellan dagen för den egentliga undervisningens afslutande och hemförlofningsdagen, hafva dessa under höstterminen vexlat mellan 1—3 (det sednare antalet vid Stockholms Högre latinläroverk, Jönköpings och Jakobs läroverk), dock så att ingen sådan mellandag förekommit vid 1 femklassigt läroverk (Borås). Under vårterminen har antalet dylika mellandagar vexlat mellan ½—4 (det sednare antalet vid Venersborgs och Vexjö läroverk).

Med afseende på den dagliga undervisningstidens fördelning hafva under detta läseår inga afvikelser egt rum från § 18 i gällande läroverksstadga, sådan denna § lyder enligt Kungl. kungörelsen af den 23 December 1880.

Uppgifter om *särskilda fridagar* hafva för detta läseår erhållits från alla allmänna läroverk samt från alla pedagogierna, med undantag af två enklassiga (jfr noten å föreg. sida). Bland de uppgifna fridagarna finner man på åtskilliga ställen 1 eller ½ dag för särskilda ändamål, hvilka kunna räknas till undervisningens område, såsom täffings-skjutning, militärisk utmarsch, naturvetenskaplig exkursion, gymnastikuppväring. Alla dylika dagar, på hvilka således ej full ledighet egde rum, äro i följande bearbetning frånräknade. Likaså äro äfven frånräknade vissa ledigheter, som gifvits en eller annan dag på grund af någon tillfällig anledning, såsom eldsvåda, dålig gasbelysning o. d. Naturligtvis äro ej heller inräknade de redan förut omtalade mellandagarna vid terminernas början och slut. De återstående fridagarna uppgå i medeltal för de 93 läroverken till 4. Fördelade på läroverksgrupper uppgå fridagarnes antal i medeltal för högre läroverk till 4½, för femklassiga till 4½, för treklassiga till 3½, för tvåklassiga pedagogier till 3½ samt för enklassiga pedagogier till 3½. Om man för öfrigt jemför de särskilda läroverken sinsemellan, visa sig högst betydliga olikheter. Så har antalet fridagar ut-

gjort 7½ vid ett högre (Ystads) och ett femklassigt (Uddevalla); 6½ eller 6 vid tre högre och två treklassiga läroverk samt vid två tvåklassiga pedagogier; 5½ eller 5 vid åtta högre, sex femklassiga och två treklassiga läroverk samt vid tre enklassiga pedagogier; 4½ eller 4 vid tretton högre, fem femklassiga och sju treklassiga läroverk samt vid två tvåklassiga och en enklassig pedagogi; 3½ eller 3 vid nio högre, nio femklassiga och sex treklassiga läroverk samt vid tre tvåklassiga pedagogier; 2½ eller 2 vid två högre, ett femklassigt och två treklassiga läroverk samt vid en tvåklassig och tre enklassiga pedagogier; 1½ vid en tvåklassig pedagogi.

Af de i läroverksstadgan, § 19, mom. 2, nämnda anledningar till fridagar (»För hela läroverket gemensam ledighet från undervisningen under en eller flere timmar eller hel dag må, dock endast af eforus eller rektor, kunna medgifvas, när hård väderlek, marknad, allmän högtidlighet eller annan giltig anledning förekommer.») har den första — hård väderlek — omtalats vid 4 läroverk samt vid 1 läroverk omfattat en hel dag och del af en dag och vid de 3 öfriga ½ dag. — Marknadslof omtalas vid 57 allmänna läroverk och pedagogier, d. v. s. vid mer än hälften af dem, från hvilka uppgifter kunnat erhållas. Dylikt lof synes, möjligen på några få undantag när, förekomma i alla de städer, där marknader hållas, hvarvid bör ihåggkommas, att marknader kunna förekomma, ehuru ej upptagna i almanackan; vid åtskilliga läroverk har marknadslofet af häfd fortfarit, ehuru marknad ej längre finnes. Hvarje särskildt marknadslof, hvarunder här äfven innefattas lof på större torgdag, har i allmänhet omfattat 1 dag, men stundom ½, 1½ eller 2 dagar; vid ett femklassigt läroverk (Lidköpings) och en pedagogi (Hedemora) har förekommit marknadslof, som omfattat tre på hvarandra följande dagar. — Till fridagar på grund af allmän högtidlighet kunna räknas de ledigheter, hvilka vid 22 läroverk gifvits den 1 December i anledning af H. M. Konungens namnsdag, vid Stockholms Nya elementarskola, Göteborgs högre latin- och real-läroverk, Luleå, Göteborgs femklassiga läroverk och Kungälv tvåklassiga pedagogi den 6 November (Gustaf-Adolfsdagen) eller del af den 6 eller del af den 6 och af den 7 November, vid Karlstads och Filipstads läroverk del af en dag till firande af John Ericssons minne och grafsättning, vid Helsingborgs läroverk del af en dag (Stenbocksdagen), vid Ystads läroverk en dag med anledning af läroverks-husets invigning samt vid Lindesbergs pedagogi en dag med anledning af traftäffing i staden.

Öfriga anledningar, på grund af hvilka ledighet beviljats, äro af mångahanda slag, men kunna delas i följande 7 grupper:

1) Majlof, den 1 Maj (vid några läroverk annan dag i Maj månad eller den 30 April). Sådan ledighet omtalas vid 68 läroverk och har vid 61 läroverk omfattat en hel dag, vid 2 två halfva dagar samt vid 5 del af en dag.

2) Fastlagslof, antingen på Fettisdagen eller (inom Skåne, Halland, Blekinge, på Gottland samt vid ett par andra läroverk) på Fastlags-måndagen eller vid en del läro-

verk på annan dag under fastan. Sådan ledighet omtalas vid 45 läroverk och har vid 1 omfattat en hel dag och del af den följande, vid 38 en hel dag, vid 1 delar af två konsekutiva dagar samt vid 5 del af en dag.

3) Lof på Mårten-Luthers-dagen eller vid några läroverk på någon af närmast föregående eller efterföljande dagar. Sådan ledighet omtalas vid 31 läroverk och har vid 1 (Helsingborgs) omfattat två hela dagar och en del af en följande, vid 2 två konsekutiva dagar, vid 5 en hel dag och del af den föregående eller efterföljande, vid 1 delar af två konsekutiva dagar, vid 19 en hel dag samt vid 3 del af en dag.

4) Lof för skridskoåkning, kälkåkning samt lekar i det fria. Sådan ledighet omtalas vid 36 läroverk och har, då för hvarje särskildt läroverk de olika tillfällena sammanslås, vid 1 omfattat en hel dag och del af en annan, vid 3 delar af tre spridda dagar, vid 4 en hel dag, vid 6 delar af två spridda dagar samt vid 22 del af en dag. Skridskoåkning ingår såsom angifven anledning vid 36 läroverk, kälkåkning vid 2 och lekar i det fria vid 2 läroverk. I några fall har ledigheten omfattat endast de fem lägre klasserna.

5) Lof för skollokaler skurning och för insättning

af innanfönster. Sådan ledighet omtalas vid 28 läroverk och har vid 1 (Södertelje pedagogi) omfattat fyra spridda dagar, vid 5 två konsekutiva dagar, vid 1 en hel dag och delar af den föregående och efterföljande, vid 16 en hel dag samt vid 5 del af en dag.

6) Diverse anledningar. Sådana ledigheter omtalas vid 22 läroverk och hafva vid 2 läroverk omfattat två spridda dagar, vid 1 två konsekutiva dagar, vid 2 en hel dag samt vid 1 del af en dag på grund af »gammal plägsed» eller enligt »gammalt bruk»; vid 1 delar af två spridda dagar och vid 5 delar af en dag med anledning af lärares, lärjunges m. fl. begrafning; vid 4 läroverk delar af en dag med anledning af riksdagsmannaval, mogenhetsexamen eller kollegium; vid 1 två spridda dagar, vid 1 delar af två spridda dagar och vid 1 del af en dag för beivstande af passionspredikningar; vid 1 två konsekutiva dagar med anledning af auktion efter rektor; vid 1 en dag med anledning af Oktober-flyttningen; vid 1 del af en dag (Lucia-dagen); vid 1 en dag på grund af en donation; samt vid 1 en dag »vid midten af terminen».

7) Ej uppgifven anledning. Sådan ledighet omtalas vid 1 läroverk och omfattade där två spridda dagar samt del af en dag.

Kap. 3. Normala antalet afdelningar; öfverskjutande afdelningar vid vissa läroverk; antalet lärartimmar för vecka i läseämnena, deras normala antal enligt de särskilda läroverkens organisation samt öfverskjutande eller understigande antal vid de särskilda läroverken, deras fördelning med hänsyn till olika bildningsstadier och linier samt deras medeltal för hvarje lärjunge under samma terminer efter stadier, linier och läroverksgrupper.

Tab. 1.

Såsom i föregående berättelser anmärkts, uppgår vid ett å båda linierna fullständigt läroverk normala antalet årsafdelningar till 15 och vid ett femklassigt till 7.

Vid Stockholms Högre latinläroverk, där R. 4 och R. 5 finnas, utgör det normala antalet afdelningar 11, vid Södermalms jemlikt Kungl. bref af den 7 Februari 1890 å reallinien under utvidgning varande läroverk, där läseåret 1890—91 endast R. 7 saknades, utgjorde antalet afdelningar 13¹, vid Stockholms Högre realläroverk samt vid Göteborgs Högre latinläroverk och Göteborgs Högre realläroverk 9 samt vid Stockholms Nya elementarskola, som har en i flera afseenden från statens öfriga läroverk afvikande organisation, 10¹). Vid Vesterviks och Sundsvalls på reallinien

¹) Härvid hafva Nya elementarskolans 5:e och 6:e klasser räknats innefatta hvardera endast en realafdelning och en latinafdelning. Emedan likväl 5:e klassen, som förut beräknats erfordra 1½ år för genomgåendet, från och med läseåret 1887—88 undergått den förändring (jfr här nedan Kap. 9), att tiden för genomgåendet beräknas till 2 år, likasom förhållandet redan förut varit för 6:e klassen, och klasserna 1—4 äro fasta och ett-åriga, så motsvaras den 5:e klassen af kl. 5 och 6:1 samt den 6:e af klasserna 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken. Om man i enlighet härmed (såsom i själva verket äfven skett å Tab. 5) fördelar lärjungarne i läroverkets 5:e och 6:e klasser på tillsammans 4 ett-åriga klasser samt åtskiljer realister och latinare, så uppgår hela antalet afdelningar till 14.

fullständiga läroverk, där äfven L. 4 och L. 5 finnas, utgör normala antalet afdelningar 11.

På grund af Kungl. brefven af den 1 Juni 1877 (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 2) om indragning af vissa klasser vid åtskilliga läroverk saknades R. 6:1, R. 6:2, R. 7:1 och R. 7:2 vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk samt R. 7:1 och R. 7:2 vid Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå läroverk.

Samtliga femklassiga läroverk omfattade båda linierna, med undantag af Jakobs läroverk i Stockholm och Oskarshamns, hvilka äro realläroverk med 5 klasser.

Genom fullständig brist på lärjungar saknades under höstterminen 1890 följande klasser vid de högre allmänna läroverken: R. 6:1 vid Luleå, R. 6:2 vid Hudiksvalls, Strengnäs, Ystads, Östersunds och Luleå samt R. 7:2 vid Malmö, Sundsvalls och Visby läroverk. Därjemte är med afseende på latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klasserna 6 och 7 att nämna, att inga greker funnos i 7:1 och inga icke-greker i 7:2 vid Hudiksvalls läroverk,

inga greker i 7:1 vid Falu läroverk samt inga icke-greker i 7:2 vid Östersunds läroverk. Genom fullständig brist på lärjungar saknades vidare samma termin, då man äfven fäster afseende vid de högre klasserna i treklassiga läroverk med utsträckt undervisning (jfr sid. 1 och 2), L. 4 vid Sölvesborgs och Varbergs samt R. 4 vid Örnsköldsviks läroverk. Slutligen saknades 1:a klassen vid Grenna tvåklassiga pedagogi. — Under vårterminen 1891 voro förhållandena i detta hänseende oförändrade, med undantag däraf att R. 6:2 saknades vid Kristianstads och L. 4 vid Haparanda läroverk.

Med afseende på parallelafdelningarnas antal vid åtskilliga läroverk under läsåret 1890—91 må meddelas följande. I de särskilda Kungl. bref af den 30 Maj 1890, hvarigenom anställande af extra lärare under det kommande läsåret medgafs vid vissa allmänna läroverk, bestämdes med detsamma det antal afdelningar, hvari lärjungarne inom de 5 lägsta klasserna vid samtliga dessa läroverk, utom Stockholms Nya elementarskola, samt vid ett af dem (Stockholms Högre realläroverk) äfven inom nedre sjetten klassen skulle för samma läsår vid undervisningen i läseämnena fördelas. Genom Kungl. cirkulär af samma dag till eforalstyrelserna förordnades, att det högsta antal lärjungar, som inom dessa läroverk (20 högre och 5 femklassiga, se här nedan) och klasser finge i hvarje särskild afdelning emottagas, skulle, där icke annorlunda särskildt föreskrefves, bestämmas enligt vissa grunder, hvilka fullkomligt öfverensstämde med dem, som bestämdes genom Kungl. cirkulären af den 10 Juni 1881 och den 23 Juni 1882 (se berättelsen för läsåret 1881—82, sid. 3, jemförd med berättelsen för läsåret 1882—83, sid. 3). — Slutligen meddelades äfven i 1890 års cirkulär vissa föreskrifter rörande rättighet för yngling, som anmält sig till intagning i någon hithörande klass vid berörda läroverk, men till följd af bristande utrymme icke kunnat där emottagas, att vinna inträde i motsvarande klass vid annat allmänt läroverk. Dessa föreskrifter öfverensstämde fullkomligt med motsvarande i 1881 års cirkulär.

Genom sednare särskilda Kungl. bref förordnades, att vid ett af de förut omnämnda högre läroverken ytterligare en extra lärare skulle anställas och i sammanhang därmed fjärde klassen delas i tre afdelningar samt att vid ännu ett högre läroverk (Ystads) en af staten aflönad extra lärare skulle anställas och i sammanhang därmed tredje klassen delas i två afdelningar.

Om man sammanställer alla de läroverk, för hvilka det nämnda cirkulärets föreskrifter förklarats gälla, och man för hvarje läroverk utsätter siffror, som angifva de bestämda antalen afdelningar inom klasserna 1—5 eller vid Stockholms Realläroverk inom klasserna 1—6:1, så erhåller man följande förteckning, i hvilken äfven det här ofvan sist omnämnda högre läroverket finnes intaget.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:

Latinläroverket: 2, 3, 3, 3, 3;

Södermalms läroverk: 2, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 1, 1, 1, 1, 1, 2;

Uppsala: 2, 2, 2, 2, 2;

Gefle: 1, 2, 2, 2, 2;

Linköping: 2, 2, 2, 2, 2;

Norrköping: 1, 2, 2, 2, 2;

Vestervik: 1, 1, 1, 1, 1;

Jönköping: 1, 2, 2, 3, 3;

Lund: 2, 2, 2, 2, 2;

Malmö: 3, 3, 3, 3, 3;

Karlskrona: 1, 2, 2, 2, 1;

Kristianstad: 1, 1, 2, 2, 2;

Helsingborg: 1, 2, 2, 3, 2;

Ystad: 1, 1, 2, 1, 1;

Göteborg:

Latinläroverket: 1, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 2, 3, 3, 3, 3;

Halmstad: 1, 1, 1, 2, 1;

Karlstad: 1, 2, 2, 2, 2;

Umeå: 1, 1, 1, 1, 1;

Sundsvall: 2, 2, 1, 1, 1;

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:

Jakob: 2, 2, 2, 2, 1;

Katarina: 1, 2, 2, 2, 1;

Östermalm: 2, 3, 3, 3, 2;

Karlshamn: 1, 2, 2, 1, 1;

Göteborg: 2, 2, 2, 2, 1.

I Tab. 1 meddelas en öfversigt af antalet läraretimmar för vecka i läseämnen under höstterminen 1890 samt deras fördelning dels med hänsyn till de tre olika bildningsstadierna, d. v. s. lägre stadiet (kl. 1—3), mellanstadiet (kl. 4 o. 5) och högre stadiet (kl. 6 o. 7), dels med hänsyn till sammanslagning eller åtskiljande af lärjungar från olika linier. I denna tabell äro ej inräknade de timmar, som användts för undervisningen i endast välskrifning och öfningssämnerna; däremot hafva medräknats timmarne för den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska inom kl. 7. Genom densamma kan man visserligen icke för hvarje särskild klass bestämma antalet parallelafdelningar; men däremot är det möjligt att för hvart och ett af de tre stadierna afgöra, huruvida vid ett visst läroverk lärarekrafter tagits i anspråk mer eller mindre än hvad enligt den för läroverket gällande organisationen skulle skett under normala förhållanden. I förra fallet bör man med skäl kunna betrakta antalet afdelningar såsom öfverskjutande, i sednare fallet såsom understigande det normala, så vida nemligen icke tillvaron af parallelafdelningar å ett håll mer än motvägts genom sammanslagningar å annat. För att

kunna anställa en jämförelse måste man således först fastställa det normala antalet läraretimmar i läseämnena för hvarje stadium.

Enligt gällande »Undervisningsplan» uppgår antalet timmar för vecka i läseämnena till 24 i kl. 1, 28 i kl. 2 och 28 i kl. 3, hvaraf följer att, om inga parallelafdelningar finnas och ingen sammanslagning af klasser eger rum, hela antalet läraretimmar för vecka i läseämnena utgör i kl. 1—3 tillsammans 80; detta tal kan således betraktas såsom normaltalet för det lägre stadiet. — Hvad angår kl. 4 och 5 blir antalet läraretimmar olika, allt efter som realister och latinare gemensamt undervisas i gemensamma ämnen eller icke. Men då § 7 af gällande läroverksstadga innehåller, att vid läroverk, där båda linierna finnas, undervisningen i fjärde och femte klasserna är dels gemensam för båda linierna, dels särskild för hvardera linien, torde gemensam undervisning i gemensamma ämnen böra betraktas såsom regel, och i sådant fall blir för hvarje klass normaltalet 37, hvaraf 22 timmar gemensamma, 7 särskildt för realister och 8 särskildt för latinare. För hela mellanstadiet blir således normaltalet 74 (= 44 gemens. + 14 för r. + 16 för l.). Dock må tilläggas att äfven utan tillvaro af parallelafdelningar kan antalet läraretimmar för hela mellanstadiet stiga till 96 (= 22 gemens. + 36 för r. + 38 för l.), då i endera klassen realister och latinare äro fullt skilda, och till 118 (= 0 gemens. + 58 för r. + 60 för l.), då det samma är förhållandet i båda klasserna. — Beträffande slutligen kl. 6 och 7 föreskrifver den nyss återopade paragrafen af läroverksstadgan, att i sjetten och sjunde klasserna skola de lärjungar, som tillhöra hvardera linien [d. v. s. real- och latin-linien], åtnjuta skild undervisning; dock må, om vid något läroverk särskilda förhållanden efter efori pröfning sådant påkalla, lärjungar af olika bildningslinier inom dessa klasser kunna i vissa fall sammanföras till gemensamma lärotimmar. Enär alldeles skild undervisning för de båda linierna således torde böra anses som regel, och enär antalet timmar för vecka i läseämnena utgör 29 inom hvarje årsafdelning af realklasserna 6 och 7, så blir detta antal äfven det normala antalet läraretimmar i hvar och en af realliniens 4 årsafdelningar inom detta stadium. I hvardera 6:e latinklassen (nedre och öfre) åter utgör det normala antalet läraretimmar i läseämnena, när i båda årsafdelningarna finnas både icke-greker och greker, 37, hvaraf 25 timmar gemensamma, 5 särskildt för icke-greker och 7 särskildt för greker. I hvardera 7:e latin-klassen (nedre och öfre) utgör det normala antalet lärare-

timmar i läseämnena; när i båda årsafdelningarna finnas både icke-greker och greker samt de sednare begagna sig af den frivilliga undervisningen i både engelska (2 timmar) och hebreiska (2 d:o), 38, hvaraf 24 timmar gemensamma, 4 särskildt för icke-greker och 10 särskildt för greker. Vid ett på båda linierna fullständigt läroverk blir således inom det högre stadiet det normala antalet läraretimmar 266. Vid de endast på latinlinien fullständiga läroverken blir normalantalet 208, när R. 7:1 och R. 7:2 saknas, samt endast 150, när äfven R. 6:1 och R. 6:2 saknas. Vid de endast på reallinien fullständiga läroverken, hvilka alldeles sakna latinklasser på det högre stadiet, blir normaltalet 116.

Resultaten af den nu lemnade utredningen äro sammanställda i tabellen å nästa sida, i hvilken på särskilda rader äfven upptagits *dels* Ystads under utbildning varande läroverk, som utöfver förutvarande 6:e klassen å båda linierna under läseåret omfattade nedre 7:e klassen på latinlinien, *dels* Stockholms Nya elementarskola, rörande hvilken följande anmärkningar må förutskickas. I 1:a klassen utgjorde antalet timmar för vecka i läseämnena 22, i 2:a 24 och i 3:e 28, således för klasserna 1—3 tillsammans 74. Inom mellanstadiet, som här omfattar 3 år, enär 5:e klassen är två-årig, kan det normala antalet antagas vara 29 i 4:e klassen, som endast innefattar realister, samt 36, hvaraf 23 gemensamma, 6 särskildt för realister och 7 särskildt för latinare, i 5:e klassens hvardera årsafdelning; således för kl. 4 och 5 tillsammans 101, hvaraf 46 gemensamma, 41 särskildt för realister och 14 särskildt för latinare, eller vid fullkomligt skild undervisning för realister och latinare i öfre 5:e klassen 124, hvaraf 23 gemensamma, 64 särskildt för realister och 37 särskildt för latinare. Inom det högre stadiet, som således här omfattar endast 3 år, nemligen två i 6:e klassen och ett i den 7:e, kan det normala antalet antagas vara 60 i 6:e klassens hvardera årsafdelning, hvaraf 27½ för realister, 25½ gemensamma för icke-greker och greker, 3 särskildt för icke-greker och 4 särskildt för greker, samt 65½ i 7:e klassen, hvaraf 30½ för realister, 28 gemensamma för icke-greker och greker, 2 särskildt för icke-greker och 5 särskildt för greker; således för kl. 6 och 7 tillsammans, då man för grekernas frivilliga undervisning i engelska (hebreiska har ej förekommit sedan läseåret 1877—78) tillägger 1 timme, 186½, hvaraf 85½ för realister, 79 gemensamma för icke-greker och greker, 8 särskildt för icke-greker och 14 särskildt för greker.

Normala antalet läraretimmar för vecka i läseämnena enligt de särskilda högre läroverkens organisation.

Läroverkets organisation.	K l a s s e r.			Summa.	L ä r o v e r k e n s	
	1—3.	4 o. 5.	6 o. 7.		Antal.	N a m n.
a) Fullständigt på båda linierna	80	74	266	420	17	Uppsala, Gefle, Linköping, Norrköping, Skara, Venersborg, Örebro, Falun, Jönköping, Lund, Malmö, Karlskrona, Helsingborg, Kalmar, Karlstad, Umeå, Visby.
b) Fullständigt på latinlinien med R. 4—6.....	80	74	208	362	8	Södermalms läroverk, Hudiksvall, Strengnäs, Nyköping, Vesterås, Kristianstad, Östersund, Luleå.
c) Fullständigt på latinlinien med R. 4 och 5	80	74	150	304	4	Stockholms Latinläroverk, Vexjö, Halmstad, Hernösand.
d) Fullständigt på latinlinien, men utan realklasser ...	80	60	150	290	1	Göteborgs Latinläroverk.
e) Fullständigt på reallinien med L. 4 och 5	80	74	116	270	2	Vestervik, Sundsvall.
f) Fullständigt på reallinien, men utan latinklasser ...	80	58	116	254	2	Stockholms Realläroverk, Göteborgs d.o.
g) Under utbildning, med både real- och latin-klasser...	80	74	170	324	1	Ystad.
h) Fullständigt, men med afvikande organisation	74	101	186½	361½	1	Stockholms Nya elementarskola.

Anm. 1. Under vissa förutsättningar (jfr här ofvan sid. 6) kan äfven utan parallelafdelningar antalet läraretimmar för mellanstadiet växa med 22 eller 44.

Anm. 2. Bland de under b och c förda läroverken bör vid Stockholms Latinläroverk och Södermalms läroverk det här utsatta talet för det högre stadiet minskas med 6 (jfr Kap. 4).

Anm. 3. Vid Umeå läroverk var under läsåret af tillfällig anledning (jfr Kap. 4) normaltalet nedsatt för mellanstadiet med 2 timmar.

Anm. 4. Vid Latinläroverket, Södermalms läroverk samt Realläroverket i Stockholm — likasom vid de tre femklassiga läroverken därstädes — bör för mellanstadiet det här ofvan utsatta normaltalet ökas med 2 genom att — så-

som å Tab. 1 skett — inräkna den i hvardera realklassen åt geometrisk teckning anslagna timmen (jfr Kap. 4).

Anm. 5. Vid Stockholms Nya el.-skola blir timantalet i kolumnen för kl. 4 o. 5, hvilken vid detta läroverk omfattar 3 år, höjdt till 124 samt således hela summan till 384½, om i öfre 5:e klassen (motsvarande nedre 6:e vid de andra läroverken) fullkomligt skild undervisning meddelas åt realister och latinare (jfr straxt här ofvan). Några timmar för lärarnes vaktgöring, såsom följd däraf att vid detta läroverk flera klasser äro på en gång till undervisning samlade i ett enda rum, äro ej här att inräkna, emedan denna vaktgöring från och med förra läsårets början på försök borttagits.

Beträffande normala antalet läraretimmar vid de lägre läroverken är det tillräckligt att hänvisa till hvad som yttrats om normala antalet inom det lägre stadiet och mellanstadiet vid de högre, hvarjemte dock bör erinras dels om det i Anm. 4 under föregående tabell omnämnda förhållandet, dels därom, att vid Jakobs läroverk i Stockholm och Oskarshamns, hvilka sakna latinklasser, normala antalet inom mellanstadiet är resp. 60 (af nyss berörda orsak) och 58.

Om man nu under ständig hänsyn till läroverkets organisation jemför antalen i Tab. 1 med de nu angifna normala antalen, så finner man bland annat följande. Inom det lägre stadiet hafva öfverskjutande antal timmar, tydligen beroende på tillvaron af parallelafdelningar, förekommit vid 24 högre och 5 femklassiga läroverk, normalt antal vid 12 högre, 13 femklassiga och 7 treklassiga samt understigande antal vid 4 femklassiga och 12 treklassiga läroverk. Enär — såsom Tab. 5 utvisar — ingenstädes någon af kl. 1—3 saknats, beror minskningen, som vid ett treklassigt läroverk utgör 52 och vid ett dylikt 28 timmar, men för öfrigt blott 1—10, på sammanslagning af afdelningar. — Inom mellanstadiet hafva — om man tills vidare lemnar de treklassiga läroverken med utsträckt undervisning å sido — öfverskjutande antal förekommit vid 24 högre och 4 femklassiga läroverk, normala antal vid 8 högre och 6 femklassiga samt understigande antal vid 4 högre och 12 femklassiga läroverk. Öfverskotten hafva i en del fall berott på tillvaron af parallelafdelningar, men i andra på det i Anm. 1 under föregående tabell omnämnda förhållandet; minskningen, som i allmänhet ej är betydlig, har berott på sammanslagning af afdelningar. Med afseende på de 9

treklassiga läroverken med utsträckt undervisning¹⁾ torde det vara tillräckligt att hänvisa till Tab. 1. — Inom det högre stadiet slutligen hafva öfverskjutande antal läraretimmar förekommit vid 9 läroverk, normalt antal vid 2 och understigande antal vid 25. Öfverskotten hafva tydligen allestädes berott på tillvaron af parallelafdelningar; minskningen, som vid 5 läroverk utgjort 2—11 timmar och vid de återstående 20 läroverken 25—92 samt endast vid ett enstaka läroverk förekommit samtidigt därmed, att en klass varit delad i parallelafdelningar, har berott dels på tillfällig saknad af en hithörande afdelning (jfr början af detta kap., sid. 4), dels på sammanslagningar.

Betraktar man slutligen totala antalet läraretimmar för hvarje läroverk, finner man beträffande de högre läroverken, att öfverskjutande antal förekommit vid 25, normalt antal vid intet och understigande vid 11. Afvikelserna från det för hvarje särskildt högre läroverk normala antalet äro angifna i följande efter de i tabellen här ofvan upptagna läroverkstyperna ordnade förteckning, i hvilken öfverskott (+) eller brist (—) utsatts efter läroverkets namn.

a) Uppsala + 160, Gefle + 33, Linköping + 122, Norrköping + 74, Skara + 107, Venersborg — 53, Örebro + 170, Falun — 41, Jönköping + 199, Lund + 199, Malmö + 271, Karlskrona + 49, Helsingborg + 97, Kalmar + 56, Karlstad + 102, Umeå — 67, Visby — 64, eller tillsammans + 1,414;

¹⁾ Söderköpings och Alingsås med R. 4 och L. 4, Falköpings med L. 4 och L. 5, Sölvesborgs med R. 4, Engelholms med L. 4, Varbergs med R. 4, R. 5 och L. 5, Filipstads med R. 4 och L. 4, Skellefteå med R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5 samt Örnsköldsviks med L. 4.

- b) Södermalms läroverk + 122, Hudiksvall — 78, Strengnäs — 54, Nyköping — 41, Vesterås + 23, Kristianstad + 39, Östersund — 52, Luleå — 89, eller tillsammans — 130;
- c) Stockholms Latinläroverk + 412, Vexjö + 123, Halmstad + 11, Hernösand + 7, eller tillsammans + 553;
- d) Göteborgs Latinläroverk + 210;
- e) Vestervik — 2, Sundsvall + 15, eller tillsammans + 13;
- f) Stockholms Realläroverk + 116, Göteborgs do + 310, eller tillsammans + 426;
- g) Ystad — 38;
- h) Stockholms Nya elementarskola + $59\frac{1}{2}$, eller (vid annan beräkningsgrund; se Anm. 5 under tabellen å sid. 7) + $36\frac{1}{2}$.

För samtliga högre läroverk utgör således öfverskottet $2,507\frac{1}{2}$ eller $2,484\frac{1}{2}$, allt efter som man vid Nya elementarskolan räknar $59\frac{1}{2}$ eller $36\frac{1}{2}$. — Beträffande totala antalet vid de femklassiga läroverken finner man öfverskjutande antal vid 5, nemligen vid Jakobs i Stockholm med 110 timmar, Katarina därstädes med 78, Östermalms därstädes med 210, Karlshamns med 55 och Göteborgs med 108, normalt antal vid 5, nemligen Söderhamns, Eksjö, Vadstena, Eskilstuna och Oskarshamn, samt understigande antal (1—20 timmar) af tillsammans 55 vid de öfriga 12, om hvilka det under erinran därom, att normala antalet vid dem alla är 154, torde vara tillräckligt att hänvisa till Tab. 1. För samtliga femklassiga läroverk uppgår således öfverskottet till 506. — Bland de 10 treklassiga läroverk, som *icke* hade utsträckt undervisning, förekom normalt antal vid 5 och understigande vid 5. För samtliga treklassiga läroverk finner man genom Tab. 1 lätteligen ett öfverskott af 190 timmar utöfver det, som skulle förekommit, om hvart och ett haft det för treklassiga läroverk normala antalet af 80.

Här ofvan har blifvit anmärkt, att nu gällande läroverksstadga torde få anses hafva för mellanstadiet uppställt gemensam undervisning i gemensamma ämnen såsom regel. Också finner man af Tab. 1, att på detta stadium gemensam undervisning för realister och latinare förekommit vid alla högre och femklassiga läroverk, där båda linierna varit representerade, utom Södermalms högre och Östermalms femklassiga läroverk i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Gefle, Norrköping, Örebro, Jönköping, Helsingborg, Kalmar och Karlstad. Vid Södermalms, Gefle, Norrköpings och Kalmar läroverk voro båda klasserna 4 och 5 delade i två fullständigt skilda afdelningar, en för realister och en för latinare. Vid Örebro, Karlstads och Östermalms läroverk var 4:e klassen delad i tre fullständigt skilda afdelningar, nemligen två för realister och en för latinare, det samma var förhållandet vid Helsingborgs läroverk, dock med den olikhet, att de båda i öfrigt skilda realafdelningarna därstädes under två timmar i veckan voro sammanlagda till en afdelning. Vid Jönköpings läroverk funnos i både 4:e och 5:e klasserna tre fullständigt skilda afdelningar, nemligen en för realister och två för latinare.

Det har här ofvan (sid. 6) också blifvit påpekadt, att

enligt läroverksstadgan realister och latinare skola på det högre stadiet åtnjuta skild undervisning, såvida icke särskilda förhållanden påkalla en annan anordning. Denna läroverksstadgans föreskrift står också i noggrann öfverensstämmelse med Kungl. cirkuläret af den 1 Juni 1877 till eforalstyrelserna angående undervisningen i sjetten och sjunde klasserna af rikets elementarläroverk, där vi betraktande af de fördelar, som en särskild undervisning för den reala och för den klassiska liniens lärjungar i läroverkens högre klasser medför, föreskrifves, att inom dessa klasser lärjungar af olika bildningslinier endast där särskilda förhållanden sådant påfordra böra hafva gemensamma lärotimmar (jfr berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 6). Betraktar man likväl talen i kol. 7—9 af Tab. 1, finner man, att för realister och latinare gemensamma lärotimmar förekommit vid alla de 26 läroverk, där båda linierna varit representerade inom det högre stadiet, utom vid Södermalms högre läroverk i Stockholm samt vid Örebro och Jönköpings läroverk. Antalet gemensamma lärotimmar har vexlat mellan 1 (Uppsala) och 53 (Nya elementarskolan); medeltalet för de 26 läroverken har varit 19. Orsaken till detta förhållande är att söka, dels i lärjungarnes fåtalighet inom vissa afdelningar, dels i bristen på lärarekrafter vid vissa läroverk.

De i Tab. 1 upptagna läraretimmarne utgöra tillsammans 21,353, hvaraf 8,085 (37.9 %) falla på det lägre stadiet, 6,047 (28.3 %) på mellanstadiet och 7,221 (33.8 %) på det högre stadiet. Motsvarande procenttal höstterminen 1889 voro 37.6, 27.5 och 34.9. — Af mellanstadiets 6,047 timmar voro 1,894 (31.3 %) gemensamma för realister och latinare, 2,090 (34.6 %) anslagna åt realisterna ensamt och 2,063 (34.1 %) åt latinarna ensamt. Motsvarande procenttal höstterminen 1889 voro 32.5, 34.2 och 33.3. — På det högre stadiet hafva 491 timmar (6.8 %) varit gemensamma för realister och latinare, medan 2,164 (30 %) varit anslagna åt realisterna ensamt och 4,566 (63.2 %) åt latinarna ensamt. Under höstterminen 1889 voro de motsvarande procenttalen 7, 29.7 och 63.3.

Om man undersöker, huru många läraretimmar i veckan kommit på hvarje lärjunge, finner man hufvudsakligen följande. Hela lärjungeantalet vid de allmänna läroverken uppgick höstterminen 1890 till 14,224, hvilka tagit i anspråk 21,353 läraretimmar, till följd hvaraf man får 1.50 timmar på hvarje lärjunge. Höstterminen 1889 utgjorde motsvarande tal 1.51. — Vid fördelning efter de olika stadierna har man höstterminen 1890 enligt Tab. 5 på det lägre stadiet 7,068 lärjungar (49.7 %), på mellanstadiet 3,871 (27.2 %) och på högre stadiet 3,285 (23.1 %), sedan man nemligen från högre stadiet till mellanstadiet öfverflyttat de 31 lärjungarne (19 realister och 12 latinare) i Stockholms Nya elementarskolas öfre 5:e klass, hvilkas läraretimmar i Tab. 1 måst föras till mellanstadiet. Enär de tre stadierna tagit i anspråk respektive 8,085, 6,047 och 7,221 läraretimmar, kommo på hvarje lärjunge respektive 1.14, 1.56 och 2.20. Höstterminen 1889 voro motsvarande tal 1.16, 1.56 och 2.14. — För dylik undersökning med

afseende på de båda linierna inom mellanstadiet böra de för realister och latinare gemensamma timmarne fördelas på dem i förhållande till deras antal. Efter nyss angifna öfverflyttning af 19 realister och 12 latinare uppgår för höstterminen 1890 realisternas antal till 2,059 och latinarnes till 1,812. Af de 1,894 gemensamma timmarne böra således 1,007 föras på de förra och 887 på de sednare, hvarigenom hela antalen timmar för de båda linierna blifva respektive 3,097 (= 1,007 + 2,090) och 2,950 (= 887 + 2,063). På hvarje realist kommer således 1.50 timme och på hvarje latinare 1.63. Höstterminen 1889 voro motsvarande tal 1.52 och 1.60. — Inom det högre stadiet har man efter nyss angifna grunder att först fördela 491 gemen-

samma timmar mellan de 880 realisterna och 2,405 latinarne, hvarigenom hela antalet timmar för de båda linierna blifva respektive 2,296 (= 132 + 2,164) och 4,925 (= 359 + 4,566). På hvarje realist komma således 2.61 timmar och på hvarje latinare 2.05. Motsvarande tal under höstterminen 1889 voro 2.70 och 1.96.

Antalen läraretimmar i medeltal på hvarje lärjunge hafva i ofvanstående stycke beräknats efter fördelning af lärjungarne på stadier och linier. Om de i stället fördelas på de särskilda läroverksgrupperna, erhållas de resultat, hvilka äro införda i följande tabell, som äfven omfattar pedagogierna, hvilka ej blifvit berörda i föregående framställning.

L ä r o v e r k.	Höstterminen 1889.			Höstterminen 1890.		
	Lärjungar.	Läraretimmar.		Lärjungar.	Läraretimmar.	
		Hela antalet.	På hvarje lärjunge.		Hela antalet.	På hvarje lärjunge.
Högre allmänna läroverk	10,795	15,697	1.45	10,902	15,775	1.46
Femklassiga „ „	2,559	3,816	1.49	2,565	3,868	1.51
Treklassiga „ „	731	1,703	2.33	757	1,710	2.26
Tvåklassiga pedagogier	205	495	2.41	219	473	2.16
Enklassiga „ „	151	262	1.74	148	264	1.78
Samtliga läroverk	14,441	21,973	1.52	14,591	22,090	1.51

Slutligen må erinras därom, att hvarken i Tab. 1 eller i föregående undersökningar afseende blifvit fäst vid de för undervisningen i teckning anslagna lärotimmar (utom de få i Anm. 4 till tabellen å sid. 7 omnämnda). Skulle dessa timmar, hvilka för realisterna och icke-grekerna äro obli-

gatoriska och trädt i stället för vissa af latinarnes och grekernas timmar i läseämnena, hafva medräknats, så skulle naturligtvis åtskilliga både af de absoluta och relativa talen hafva undergått någon förändring.

Kap. 4. Antal undervisningstimmar i veckan i de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisning i välskrifning och öfningar; inspektioner.

Med afseende på antalet undervisningstimmar för de särskilda läseämnena är för detta läseår följande att anmärka.

I föregående berättelser har omnämnts, att, såsom en fortsättning af förhållanden, hvilka länge egt rum vid Stockholms Gymnasium (se berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 10 och 13 samt Tab. 5), den afvikelse från den allmänna undervisningsplanen alltjemnt förekommit vid Högre latinläroverket och Södermalms högre läroverk i Stockholm, att timantalet inom 6:e latinklassen varit minskadt från 32 till 30. Detta förhållande stadfästades att tills vidare gälla genom Kungl. bref af den 5 Augusti 1887. Minskningen har, likasom förut, vid båda läroverken åstadkommits därigenom, att för grekerna 1 timme borttagits från grekiska språket och 1 timme från det franska samt för

icke-grekerna 1 timme från engelska språket och 1 från det franska.

Genom Kungl. bref af den 6 Juli 1888 medgåfvos för ytterligare tre följande läseår i sjetten och sjunde klasserna vid Stockholms realläroverk samma förändrade anordningar i afseende på undervisningstiderna i naturalhistoria, filosofisk propedeutik och kemi, som redan för tre föregående läseår medgifvits genom Kungl. brefvet af den 3 September 1885 och hvarom närmare redogörelse är lemnad i berättelsen för läseåret 1885—86, sid. 6. Detta medgifvande har med afseende på undervisningen i naturalhistoria under läseåret kunnat användas endast i fyra af de åtta parallellafdelningar, som klasserna 6 och 7 omfattade (se läroverkets årsredogörelse, sid. 40).

Den anordning af lärotimmarnes fördelning i 4:e och 5:e realklasserna vid Stockholms läroverk (med undantag af Nya elementarskolan), för hvilken redogöres i berättelsen för läsåret 1878—79 (sid. 4 och följ.), har äfven under detta läseår varit gällande, hvarvid dock är att märka, att Högre latinläroverkets och Södermalms högre läroverks årsredogörelser ej upplysa, huruvida den åt geometrisk teckning anslagna tiden utgjort en hel timme i veckan.

Vid Vesterviks läroverk var under läsåret med Efori medgifvande en af de enligt undervisningsplanen till engelska språket i 4:e realklassen anslagna timmarne använd för välskrifning samt af de enligt undervisningsplanen i 5:e realklassen till engelska språket anslagna timmarne en användts till undervisning i matematik och en för välskrifning¹⁾.

Vid läroverket i Umeå var, på grund af den våldeld, hvilken sommaren 1888 öfvergick staden, jemlikt Kungl. bref af den 18 Juli 1890 under läsåret antalet undervisningstimmar i engelska språket i fjärde och femte klasserna minskadt från 7 till 6 i veckan.

Den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen vid Marstrands treklassiga läroverk, som egde rum under vårterminen 1890 och för hvilken redogöres i berättelsen för läsåret 1889—90 (sid. 11), har äfven under detta läseår egt rum. Likaledes har på grund af Kungl. brefvet af den 20 Juli 1883 vid Strömstads treklassiga läroverk äfven under detta läseår tillämpats den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen, som omnämnes i berättelsen för läsåret 1880—81 (sid. 4).

Med afseende på de för läroverken gällande lärokurserna har under läsåret endast följande förändring inträdd. Vid Stockholms Nya elementarskola godkände direktionen vid början af vårterminen 1890 ett förslag till förändrade lärokurser från och med följande läseår i kristendom för klasserna 3 och 4 samt 6 och 7. För närmare kännedom om dessa förändringar må hänvisas till läroverkets årsredogörelse för läsåret 1889—90 (sid. 18 och 23).

Angående undervisningen i *välskrifning och öfningar* har under detta läseår ingen förändring inträdd, hvarken med afseende på de för undervisningen anslagna antalen timmar eller med afseende på andra allmänna föreskrifter om undervisningens anordning, med undantag af de inskränkningar, hvilka på grund af 1888 års våldeldar med Kungl. Maj:ts medgifvande af den 18 och 3 Juli 1890 egt rum vid läroverken i Umeå och Sundsvall. Vid det förra läroverket minskades undervisningen i teckning med 1 timme inom R. 4 och R. 5 samt undervisningen i gymnastik med

¹⁾ Ett dylikt förhållande har enligt meddelande från läroverkets rektor egt rum under flera föregående läseår. Att det vid utarbetandet af de föregående berättelserna ej uppmärksamats har sin förklaring däri, att sådana afvikelser ej väntats förekomma utan särskildt medgifvande af Kgl. Maj:t. I enlighet med det nu påpekade böra å Tab. 1 i förra berättelsen talen för Vestervik i kol. 4, 6 och 11 minskas med 2.

3 halftimmar inom alla klasser; vid det sednare minskades undervisningen i gymnastik inom 1:a klassen med 1 och inom de öfriga med 2 halftimmar. — Med afseende på de *utsträckta* militäröfningarna (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 37) är att anmärka, att den anordning af dessa öfningar vid Stockholms Latinläroverk, Södermalms läroverk i Stockholm samt Realläroverket darsammastädes, som för dessa läroverk genom Kungl. bref af den 13 Juli 1883 medgafs tills vidare (se berättelsen för läsåret 1883—84, sid. 4 och 5), äfven under detta läseår iakttoogs, samt att dessa öfningar på grund af ofvan angifven orsak med Kungl. Maj:ts tillstånd voro vid läroverket i Sundsvall under hela läsåret inställda.

Sedan Riksdagen år 1889, med anledning af Kungl. proposition i ämnet, beviljat bland annat ett särskildt anslag af 750 kr. på ordinarie stat till anordnande vid Tekniska skolan i Stockholm af en undervisningskurs för utbildande af teckningslärare, under villkor att Stockholms stad bidroge med lika stort belopp, samt stadsfullmäktige i Stockholm för år 1890 likaledes beviljat 750 kr. för sagde ändamål, ställdes genom Kungl. bref af den 18 April 1890 dessa medel till bemålde skolas styrelses förfogande att under läroåret 1890—91 till det afsedda ändamålet användas. Genom ett sednare Kungl. bref af den 26 Juni 1890 bestämdes, att de lärjungar, hvilka vid nämnda skola tillhöra den högre konstindustriella afdelningen för utbildning af lärare i teckning och modellering vid rikets allmänna läroverk och tekniska elementära läroverk samt folkskolelärarseminarierna, skulle jemväl erhålla undervisning för utbildning till lärare i välskrifning vid nämnda anstalter. — Under läroåret 1890—91 begagnades undervisningen af 6 manliga och 9 kvinnliga teckningslärare-kandidater, hvar till komma 2 manliga och 4 kvinnliga lärjungar, hvilka deltagit endast i undervisningen uti välskrifning (metodik). Bland de ofvannämnda 15 hade 10 (3 manliga och 7 kvinnliga) redan under förra läroåret varit teckningslärare-kandidater. Fullständiga afgangsbetyg såsom teckningslärare tillerkändes 9 kandidater, hvaraf 3 manliga och 6 kvinnliga; alla dessa utom en kvinnlig erhöilo äfven betyg i välskrifningens metodik. Dessutom har 1 manlig lärjunge erhållit betyg i välskrifningens metodik samt 3 kvinnliga lärjungar därmed kompletterat. — Vid kapitlets slut är meddelad en öfversigt rörande detta ämne för läroåren 1887—1890.

Undervisning i *slöjd* meddelades äfven under detta läseår — likasom under det föregående — åt lärjungar vid Högre latinläroverket i Stockholm, Gefle, Hudiksvalls, Skara, Strengnäs, Nyköpings, Vexjö, Lunds och Karlskrona högre läroverk, Göteborgs högre realläroverk, Norrtelje, Enköpings, Borås, Lidköpings och Kristinehamns femklassiga samt Sala och Strömstads treklassiga läroverk. Däremot förekom, enligt särskildt meddelande från rektor, under läsåret ingen undervisning i slöjd vid Sölvesborgs läroverk. — För öfrigt har under samma läseår undervisning i slöjd meddelats åt lärjungar vid Södermalms högre läroverk i Stockholm och Göteborgs femklassiga läroverk. Vid det förra läroverket bereddes tillfälle för lärjungarne att mot en billig afgift

deltaga i den slöjdundervisning, som var anordnad vid en enskild skola i närheten. Sedan lärarekollegiet vid Göteborgs femklassiga läroverk vändt sig till styrelsen för »Sandbergsska fonden» med begäran om bidrag för anordnande af undervisning i slöjd vid läroverket, ingick denna styrelse till Kungl. Maj:t med ansökan att få använda den årliga behållningen för nämnda ändamål, hvarpå Kungl. Maj:t våren 1890 gaf sitt bifall till att hälften af den årliga räkntan finge under en tid af fem år användas för underhåll af en slöjdskola vid läroverket. Bidrag till inköp af nödig materiel lemnades af enskilda personer, och folkskolestyrelsen upplät gratis lokal för undervisningen. Lärjungarnes terminsafgifter bestämdes till 5 kronor; dock skola enligt styrelsens för fonden beslut minst 25 lärjungar åtnjuta fri undervisning.

Undervisning i *stenografi* omtalas under detta läseår ej i någon årsredogörelse.

Med afseende på den af Chefen för Ecklesiastik-departementets byrå för ärenden angående den högre undervisningen utöfvade inspektionen af läroverken (jfr berättelsen för läseåret 1882—83, sid. 5) är att nämna, att Kanslirådet Gustrin under vårterminen 1891 inspekterade högre läroverken i Vestervik, Strengnäs och Halmstad, femklassiga läroverket i Vadstena, treklassiga läroverket i Sölvesborg, enklassiga pedagogierna i Mariefred och Simrishamn samt bland privata läroverk Beskowska skolan i Stockholm och Fjellstedtska skolan i Uppsala.

Någon inspektion af teckningsundervisningen förekom ej under detta läseår.

Angående den genom direktionen öfver Gymnastiska Centralinstitutet utöfvade inspektionen af gymnastiköfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är här endast att anföra, att under detta läseår ingen sådan före-

kom. — Med afseende på den genom Landtförsvars-departementet utöfvade årliga inspektionen af militäröfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är här endast att nämna, att samtliga högre allmänna läroverk — med undantag af det i Sundsvall (jfr här ofvan) — och folkskolelärare-seminarier (äfvensom tekniska elementarskolan i Norrköping) inspekterades under höstterminen 1890.

I berättelsen för läseåret 1885—86 (sid. 7) lemnades en öfersigt öfver antalen teckningslärare-kandidater vid Tekniska skolan i Stockholm under alla de läroår, som förflutit, sedan undervisning för utbildande af teckningslärare tog sin början vid sagde skola, d. v. s. från och med läroåret 1879—80. Såsom fortsättning af denna öfersigt, af hvilken bland annat framgick att 13 kandidater — 3 manliga och 10 kvinnliga — erhållit fullständiga afgangsbetyg såsom teckningslärare, lemnas nu en dylik öfersigt öfver den sedan förflutna femårsföljden.

Teckningslärare-kandidater läroåren 1886⁸⁶—1890⁹⁰.

L ä r o å r.	Manliga.		Kvinnliga.		S u m m a.	Fullständigt afgangsbetyg åt		S u m m a.
	Påbörjande.	Fortsättning.	Påbörjande.	Fortsättning.		Manliga.	Kvinnliga.	
1886—87.....	3	4	4	6	17	2	2	4
1887—88.....	5	5	7	9	26	3	4	7
1888—89.....	2	5	7	12	26	2	4	6
1889—90.....	2	6	1	15	24	2	6	8
1890—91.....	3	3	2	7	15	3	6	9
					Summa	12	22	34

B. Lärare.

Kap. 5. De tjänstgörande lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter.

Tab. 2.

Af Tab. 2 framgå antalen lärare af hvarje särskildt slag, hvilka under höstterminen 1890 tjänstgjort vid de särskilda läroverken. Därur erhålles följande sammandrag, uppställt efter samma grunder, som i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 13) omnämnas. Således har skill-

nad ej gjorts mellan ordinarier och vikarier eller tillförordnade, och bland öfningslärarne äro biträdande eller extra sådana endast då inräknade, när på grund af läroverkets storlek särskilda medel varit anslagna för deras aflönande.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä r o v e r k.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	Extra lärare.	L ä r a r e i			Öfrige.	S u m m a.
					Teckning.	Musik.	Gymnastik och militäröfningar.		
Högre allmänna läroverk.....	36	202	353	106	38	36	42	3	816
Femklassiga » »	22	—	114	19	22	22	22	1	222
Treklassiga » »	19	—	35	9	19	19	19	—	120
Tvåklassiga pedagogier.....	9	—	9	1	2	9	9	—	39
Enklassiga »	9	—	—	1	—	1	—	—	11
Summa	95	202	511	136	81	87	92	4	1,208

Om detta sammandrag jämföres med det motsvarande för höstterminen 1889 (se förra berättelsen, sid. 35), finner man, att slutsumman är densamma för båda terminerna; dock finnas åtskilliga skiljaktigheter mellan de respektive tabellerna. Så har antalet adjunkter och kolleger genom minskning vid de högre och treklassiga läroverken (se Tab. 2, anm. vid Vesterås och Vernamo) sjunkit från 513 till 511 och antalet teckningslärare genom minskning vid de högre läroverken sjunkit från 83 till 81, hvaremot antalet extra lärare genom tillkomst af en vid de högre, en vid de femklassiga och en vid de treklassiga läroverken ökats från 133 till 136 och antalet lärare i gymnastik och militäröfningar genom förändringar vid de högre läroverken ökats från 91 till 92.

Ofvanstående sammandrag afser, likasom Tab. 2, närmast höstterminen 1890, men gäller äfven för vårterminen 1891.

Bland de 136 i tabellen här ofvan upptagna extra lärarne, hvaraf 12 e. o. lektorer, voro 16 icke aflönade af statsmedel, nämligen 5 vid Ystads läroverk, hvaraf 4 e. o. lektorer, samt alla extra lärarne vid de treklassiga läroverken och pedagogierna. Två af extra lärarne hade inskränkt tjänstgöringsskyldighet (respektive 14 och 13 timmar); om dessa räknas som 1, sjunker antalet till 135.

I slutsumman 1,208 förekomma 31 dubbelräkningar, emedan dels särskilda lärarebefattningar vid samma läroverk, dels lärarebefattningar vid skilda läroverk (detta sednare dock blott i Stockholm) bestridts af samma person. Närmare upplysningar om dessa förhållanden, som alla afse lärarebefattningar i öfningsämnen eller i välskrifning, lemnas af Tab. 2.

De lärarebefattningar, hvilka under höstterminen 1890 bestridts af kvinnor, äro i Tab. 2 särskildt betecknade. Bland

dessas är äfven en extra lärarebefattning, i anledning hvaraf må erinras därom, att dylik befattning bestriddes af kvinna äfven läsåren 1877—1884. Med åtskiljande af ordinarier och vikarier eller tillförordnade erhålles följande öfversigt.

L ä r o v e r k .	L ä r a r i n n o r i					Summa.
	Läse- ämnen.	Teckning.		Musik.		
		Extra.	Ordinarie.	Vikarie eller t. f.	Ordinarie.	
Högre allmänna läroverk	1	2	4	—	—	7
Femklassiga »	—	6	4	1	1	12
Treklassiga »	—	1	4	—	—	5
Tvåklassiga pedagogier ...	—	—	—	—	1	1
Summa	1	9	12	1	2	25

Anm. I Tab. 2 och kol. 6 för Piteå står 1, som härmed rättas till *1.

Öfver det antal lärare, som under läsåret 1890—91 åtnjöt *tjenstledighet*, lemnas en summarisk öfversigt i nedanstående tabell, vid hvars utarbetande samma grundsatser följts som för motsvarande i föregående berättelser från och med berättelsen för läsåret 1877—78. Således hafva icke inräknats för det första de fall, då en lärare varit ledig från sin egen befattning för att uppehålla annan lärarebefattning vid samma läroverk (t. ex. då en adjunkt tjänstgjort såsom vikarierande lektor), för det andra de fall, då en lektor eller en adjunkt vid ett läroverk varit tillförordnad rektor vid ett annat, och för det tredje de fall, då en lärare haft *tjenstledighet* från ett läroverk för att uppehålla lärarebefattning vid ett annat (t. ex. af den anledningen, att han vunnit befordran till det förra och haft rätt att där tillträda sin nya befattning, men fortfarit att till läsårets slut tjänstgöra vid det sednare). Däremot hafva (såsom förut) inräknats både fullständiga *tjenstledigheter* och partiella, d. v. s. sådana då befrielse egt rum endast från en del af *tjensteåliggandena*, t. ex. från en del af undervisningstimmarne eller — för rektorer — från undervisningsskyldighet med bibehållande af rektorsgöromålen.

Läroverk.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	L ä r a r e i			Summa.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil- öfningar.	
Högre allmänna läroverk	8	24	49	7	5	19	112
Femklassiga »	7	—	19	2	5	11	44
Treklassiga »	1	—	4	2	3	3	13
Tvåklassiga pedagogier	3	—	—	—	—	—	3
Enklassiga »	—	—	—	—	—	—	—
Summa	19	24	72	11	13	33	172

I slutsumman 172 ingår en dubbelräkning, emedan det i ett fall inträffat, att samma person varit *tjenstledig* från två befattningar.

Bland *tjenstledigheterna* förekomma 12 partiella och 166 fullständiga. Att summan af dessa tal med 6 öfverskjuter ofvanstående slutsumma beror därpå, att 6 lärare haft partiel *tjenstledighet* under en del af läsåret och fullständig under en annan.

Partiella *tjenstledigheter* hafva åtnjutits af 4 rektorer (1 vid högre, 2 vid femklassiga läroverk samt 1 vid tvåklassig pedagogi), 7 adjunkter eller kolleger (4 vid högre och 3 vid femklassiga läroverk) samt 1 teckningslärare (vid högre läroverk). För 2 adjunkter och 1 teckningslärare omfattade ledigheten hela läsåret; för 2 rektorer och 2 adjunkter en hel termin; för 2 rektorer och 3 adjunkter kortare tider än en termin.

Af fullständiga *tjenstledigheter*, som omfattat hela läsåret, ingå i ofvanstående tabell följande antal. Vid de högre läroverken: 1 rektor, 12 lektorer, 26 adjunkter, 5 tecknings-, 2 musik- och 11 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 7 kolleger, 1 tecknings-, 2 musik- och 3 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor,

2 kolleger, 1 tecknings-, 1 musik- och 2 gymnastik-lärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 2 rektorer.

Af fullständiga *tjenstledigheter*, som omfattat en termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 3 rektorer, 5 lektorer, 7 adjunkter och 1 gymnastiklärare. Vid de femklassiga läroverken: 4 rektorer, 2 kolleger och 1 teckningslärare.

Af fullständiga *tjenstledigheter*, som omfattat kortare tider än en hel termin, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 4 rektorer, 7 lektorer, 15 adjunkter, 1 tecknings-, 3 musik- och 7 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 2 rektorer, 8 kolleger, 3 musik- och 8 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 2 kolleger, 1 tecknings-, 2 musik- och 1 gymnastik-lärare.

Såsom orsak till *tjenstledigheten* är i nära två tredjedelar af antalen fall sjukdom eller försvagad hellsa angifven. Om dessa fall fördelas efter läroverksgrupper och lärarekategorier samt man därjemte inom () angifver deras fördelning efter de tre ofvan använda tidsgrupperna (hela läsåret, en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, kortare tider än en hel termin), så erhåller

man följande resultat. Vid de högre läroverken: rektorer 2 (1, 1, 0), lektorer 10 (6, 0, 4), adjunkter 46 (23, 5, 18), teckningslärare 6 (6, 0, 0), musiklärare 3 (2, 0, 1), gymnastiklärare 7 (7, 0, 0). Vid de femklassiga läroverken: rektorer 2 (0, 1, 1), kolleger 16 (8, 2, 6), teckningslärare 2 (1, 1, 0), musiklärare 3 (2, 0, 1), gymnastiklärare 3 (2, 0, 1). Vid de treklassiga läroverken: kolleger 3 (2, 0, 1), teckningslärare 1 (1, 0, 0), musiklärare 3 (1, 0, 2), gymnastiklärare

2 (2, 0, 0). Vid de tvåklassiga pedagogierna: rektorer 3 (2, 1, 0). Bland öfriga anledningar äro uppgifna: annan civil tjenstgöring i statens tjenst (i 19 fall), ledamotskap i riksdag eller landsting (i 14 fall), vetenskapliga arbeten eller resor i vetenskapligt och pedagogiskt syfte (i 3 fall), enskilda angelägenheter (i 9 fall) m. m. I några fall äro anledningarna ej uppgifna. För gymnastiklärarna har i en stor del af fallen angifvits såsom orsak militär tjenstgöring.

Kap. 6. Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad; öfersigt i sistnämnda hänseende för perioden 1886 Juli—1891 Juni.

Tab. 3 och 4.

Antalet af de fall, då en ordinarie lärare afgått från sin befattning under tiden från och med den 1 Maj 1890 till och med den 30 April 1891, finnes angifvet i följande tabellariska öfersigt, vid hvars utarbetande iakttagits de

i föregående berättelser följda grundsatser (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 53 och 54, samt berättelsen för läsåret 1887—88, sid. 11 o. 12).

Antal ordinarie lärare, som afgått från sina befattningar från och med den 1 Maj 1890 till och med den 30 April 1891.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Läroverk.	Rektorer och pedagoger.			Lektorer.			Adjunkter.			Lärare i teckning.			Lärare i musik.			Lärare i gymn. o. mil.-öfningar.			Summa.
	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	
Högre allmänna läroverk	—	—	—	3	1	4	1	6	6	—	—	—	—	—	—	1	—	1	23
Femklassiga „	1	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7
Treklassiga „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3
Tvåklassiga pedagogier ...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Enklassiga „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	1	—	3	1	4	1	8	10	—	—	—	—	1	—	1	2	1	34

Anm. I hela detta kapitel äro för vinnande af bekvämlighet och reda kolleger äfven räknade såsom adjunkter.

Af dem, som afgått »Till annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

1 t. f. rektor vid femklassigt läroverk utnämnts till lektor,
3 lektorer utnämnts till lektorer vid andra läroverk,
1 adjunkt utnämnts till lektor vid sitt eget läroverk.
1 gymnastiklärare vid ett högre läroverk afgått till enahanda befattning vid ett annat högre läroverk.

Summa 6.

Genom döden hafva 13 afgått, nemligen 1 rektor vid tvåklassig pedagogi, 1 lektor, 8 adjunkter, 1 musiklärare vid treklassigt läroverk samt 1 gymnastiklärare vid femklassigt och 1 vid treklassigt läroverk.

Af dem, som innefattas i kolumnerna under rubrik »Öfrige», hafva:

12 afgått efter erhållet afsked med pension, nemligen 3 lektorer och 9 adjunkter,

1 lektor utnämnts till rektor vid ett folkskolelärare-seminarium,

1 adjunkt utnämnts till kyrkoherde,

1 gymnastiklärare vid högre läroverk afgått utan pension, sedan han — kapten vid ett regemente — utnämnts till kompanichef.

Summa 15.

Antalet befordringar till ordinarie befattningar under tiden från och med den 1 Maj 1890 till och med den 30 April 1891 finnes angifvet i nedanstående tabellariska öfersigt, vid hvars utarbetande följts samma grundsatser som

vid utarbetandet af föregående afgångstabell, ehuru befordringstabellen af anledning, som i berättelsen för läseåret 1883—84 (sid. 9) omnämns, omfattar endast de högre och femklassiga läroverken.

Med afseende på förut gällande bestämmelser angående vissa läraretjensters uppehållande genom vikarier eller tillförordnade lärare är för detta läseår följande att nämna. Genom Cirkulär af den 12 September 1890 har Kungl. Maj:t förordnat:

»att, då Vi till rektor vid allmänt läroverk förordnat lärare, som vid sådant läroverk innehar ordinarie lärarebefattning, denna befattning skall i vanlig ordning tillsättas, men att den, som därtill utnämnes, skall, när förre innehavaren återtager utöfningen af densamma, vara skyldig att träda i tjänstgöring vid det läroverk, Vi med afseende på förekommande omständigheter finne skäligt bestämma,

hvilket förbehåll bör intagas i den fullmakt, som af vederbörande utfärdas.»

I berättelsen för läseåret 1887—88 (sid. 12) nämndes att genom Kungl. cirkulär af den 15 April 1887 föreskrifvits bland annat, att vid inträffande ledigheter två adjunktsbefattningar vid läroverket i Vesterås icke finge återbetsättas. Sedan nu en sådan befattning därstädes blifvit ledig, föreskrefs genom Kungl. bref af den 30 Maj 1890 att denna befattning ej heller finge genom vikarie uppehållas.

Med afseende på gällande bestämmelser angående tillsättandet af teckningslärarebefattningar må under hänvisning till berättelsen för läseåret 1883—84 (sid. 9) här blott anmärkas att af de i efterföljande befordringstabell upptagna fallen beror det ena på Kungl. Maj:ts särskilda medgifvande om platsens tillsättning.

Antal befordringar från och med den 1 Maj 1890 till och med den 30 April 1891.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Läroverk.	Till rektors- befattningar.		Till lektors- befattningar.		Till adjunkts- befattningar.		Till lärarebefattningar i							S u m m a.
							Teckning.		Musik.		Gymn. o. mil.-öfn.r.			
	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.		
Högre allmänna läroverk.....	—	—	5	5	—	9	—	2	—	1	1	2	25	
Femklassiga »	—	—	—	—	—	7	—	—	—	1	—	—	8	
Summa	—	—	5	5	—	16	—	2	—	2	1	2	23	

Af dem, som befordrats »Från annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

- 1 lektor befordrats från befattning såsom t. f. rektor vid ett femklassigt läroverk,
 - 3 d:o befordrats från lektorsbefattningar vid andra läroverk,
 - 1 d:o befordrats från adjunktsbefattning vid samma läroverk,
 - 1 gymnastiklärare vid ett högre läroverk befordrats från enahanda befattning vid ett annat högre läroverk.
- Summa 6.

Om man med hänsyn till de 27 lärare, som äro inräknade i kolumnerna med öfverskrift »Öfrige», bearbetar uppgifterna om deras ålder och aflagda kunskapsprof, så erhåller man följande resultat.

Med hänsyn till åldern — beräknad efter födelseår och det år, då utnämningen vann laga kraft, men utan afseende på månad och dag — voro:

- af de 5 lektorerna i kol. 5 en 27 år, en 31, en 33, en 35 och en 38: i medeltal 32:8 år;
- af de 16 adjunkterna i kol. 7 en 29 år, två 32, två 33, två 34, en 36, tre 38, en 39, två 42, en 43 och en 47: i medeltal 36:9 år;

af de 2 teckningslärarne i kol. 9 en 26 år och en 36: i medeltal 31 år;

af de 2 musiklärarne i kol. 11 en 31 år och en 41: i medeltal 36 år;

af de 2 gymnastiklärarne i kol. 13 en 30 år och en 34: i medeltal 32 år.

Af de 5 lektorerna voro 4 filosofie doktorer samt 1 filosofie och teologie kandidat. Alla filosofie doktorerna hade aflagt examen efter 1870 års examensstadga (2 i Uppsala och 2 i Lund); tre voro docenter (1 i Uppsala och 2 i Lund). Teologie kandidaten hade aflagt sin filosofie kandidatexamen (i Uppsala) efter 1870 års examensstadga. — Prof:ar hade alla fullständigt genomgått enligt 1875 års förordning: 3 i Uppsala och 2 i Lund.

De 16 adjunkterna äro med afseende på akademiska kunskapsprof sålunda fördelade. Filosofie doktorer voro 3, af hvilka 1 (i Uppsala) aflagt examen efter 1853 års och 2 (1 i Uppsala och 1 i Lund) efter 1870 års examensstadga; en var docent (i Lund). Filosofie kandidater voro 13, hvaraf 1 (i Uppsala) efter 1853 års examensstadga samt 12 (8 i Uppsala och 4 i Lund) efter 1870 års examensstadga; af filosofie kandidaterna hade 1 aflagt prestexamen och var prestvigd, 1 hade aflagt teoretisk och praktisk teologisk

examen. — Profär hade 14 fullständigt genomgått; hvaraf 1 (vid femklassigt läroverk och Gymnasium i Stockholm) enligt 1865 års förordning och 13 enligt 1875 års förordning, nemligen 6 i Stockholm (1 vid femklassigt läroverk och Gymnasium, 2 vid Latinläroverket, 1 vid Södermalms läroverk och 2 vid Realläroverket), 2 i Uppsala och 5 i Lund. De öfriga 2 hade ej genomgått profär.

De 2 teckningslärarne hade aflagt teckningslärare-examen vid Stockholms Tekniska skolas konstindustriella afdelning; den ene hade dessutom genomgått Kungl. Akademien för de fria konsterna.

Af de 2 musiklärarne hade den ene vid Kungl. Musikaliska Akademiens konservatorium aflagt organist- och musikdirektörs-examina, den andre hade aflagt organist- och kantors-examina i Lund samt organist-, kyrkosångare- och musiklärare-examina vid nämnda konservatorium.

De 2 gymnastiklärarne voro båda löjtnanter; den ene hade vid Gymnastiska Centralinstitutet aflagt examen såsom militärinstruktör, gymnastiklärare och sjukgymnast, den andre darsammastädes såsom militärinstruktör och gymnastiklärare.

I föregående afgångs- och befordrings-tabeller har följande fall ej inräknats. Sedan rektor vid Ystads under utvidgning från femklassigt till högre befintliga läroverk erhållit tjänstledighet under ytterligare ett år från och med den 1 Juli 1890, blef samme lektor vid Sundsvalls läroverk som förra året af Kungl. Maj:t förordnad att under nämnda tid bestrida rektorsbefattningen vid Ystads läroverk.

Förnyade rektorsförordnanden hafva under perioden från och med den 1 Juli 1890 till och med den 30 Juni 1891 vidtagit för en rektor i Gefle från och med den 1 Juli 1890 till den 1 Juli 1895.

Af Tab. 3 synes, huru många lärare, fördelade efter ålder, inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1890 till och med den 30 Juni 1891. För samtliga i tabellen upptagne lärare hade inträdet i högre lönegrad egt rum från och med den 1 Januari 1891 med undantag för de 3 rektorerna, af hvilka två uppflyttades i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1890 och en från och med den 1 Maj 1891, samt 4 till adjunkter eller kolleger utnämnda, hvilka på grund af särskilda Kungl. bref börjat uppbära lön efter andra lönegraden från och med tillträdet af sina respektive befattningar. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, på hvilket inträdesdagen infallit. Bland de i högre lönegrad uppflyttade lektorerna äro äfven inräknade 7 rektorer vid högre läroverk, som under perioden blifvit i egenskap af lektorer uppflyttade, nemligen 4 i tredje, 1 i fjärde och 2 i femte lönegraden, och bland de i högre lönegrad uppflyttade adjunkterna och kollegerna 2 rektorer vid femklassiga läroverk, som blifvit i egenskap af adjunkter eller kolleger uppflyttade i respektive andra och fjärde lönegraden, samt 1 rektor vid treklassigt läroverk, som blifvit i egenskap af kollega uppflyttad i femte lönegraden.

Af följande tabell finner man de uppflyttades antal och deras medelålder (resp. ålder) vid inträdet i den högre lönegraden.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden.....	3	47·0
Lektorer:		
i 2:a lönegraden	7	37·4
» 3:e »	13	42·7
» 4:e »	10	49·0
» 5:e »	11	54·2
Adjunkter och kolleger:		
i 2:a lönegraden	21	38·2
» 3:e »	11	42·5
» 4:e »	27	48·4
» 5:e »	10	50·3
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	2	39·0
» 3:e »	1	(46)
Musiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	2	42·0
» 3:e »	4	47·8
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	3	41·0
» 3:e »	7	49·1

I ofvanstående tabell ingår en dubbelräkning, beroende därpå att en rektor vid ett högre läroverk uppflyttats i högre lönegrad både i egenskap af rektor och lektor.

I berättelsen för läseåret 1880—81 (Tab. 5 och sid. 10) lemnades en öfversigt af de lärares ålder och medelålder, hvilka inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1876 till och med den 30 Juni 1881, samt i berättelsen för läseåret 1885—86 (Tab. 4 och sid. 18) en dylik öfversigt för tiden från och med den 1 Juli 1881 till och med den 30 Juni 1886. Såsom en fortsättning häraf har å Tab. 4 i denna berättelse lemnats en öfversigt af de lärares ålder, hvilka inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1886 till och med den 30 Juni 1891. Resultaten äro intagna i följande medelålderstabell, hvilken vid jemförelse med motsvarande i berättelsen för läseåret 1885—86 bland annat visar, att med afseende på de grupper, som omfatta ett större antal lärare, d. v. s. lektorernas och adjunkternas, förändringarna i medelåldern ej äro synnerligt stora samt förete dels någon ökning, dels någon minskning.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	6	46·7
Rektorer vid femklassiga allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	3	53·3
Rektorer vid treklassiga allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(51)
Rektorer vid tvåklassiga pedagogier:		
i 2:a lönegraden	1	(44)
» 3:e »	1	(48)
Lektorer:		
i 2:a lönegraden	36	38·4
» 3:e »	48	43·3
» 4:e »	27	48·0
» 5:e »	24	53·5

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Adjunkter och kolleger:		
i 2:a lönegraden	88	38·6
» 3:e »	113	42·3
» 4:e »	93	46·5
» 5:e »	76	51·5
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	6	37·5
» 3:e »	3	47·7
Musiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	5	43·6
» 3:e »	9	44·7
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	9	44·1
» 3:e »	10	47·3

Kap. 7. Ordinarie lärarebefattningar.

Antalen ordinarie lärarebefattningar vårterminen 1891 enligt den för läroverken gällande stat skilde sig i intet

hänseende från dem, som förefunnos vårterminen 1885 (jfr berättelsen för läseåret 1884—85, Kap. 7).

Kap. 8. Lärarekandidater; öfversigt för läseåren 18⁸⁶₈₇—18⁹⁰₉₁.

Under läseåret 1890—91 voro profärskurser, i likhet med hvad som varit förhållandet från och med läseåret 1881—82, anordnade i Stockholm vid Högre latinläroverket, Södermalms läroverk och Högre realläroverket samt vid läroverken i Uppsala och Lund.

Den praktiska profärskursen förestods vid samtliga läroverken af deras rektorer, med undantag däraf att den under vårterminen vid Stockholms Realläroverk, emedan rektor på grund af riksdagsmannauppsdrag blifvit därifrån befriad, förestods af samma lektor vid läroverket, som sednast under läseåret 1886—87 varit föreståndare för sagde kurs. Beträffande den teoretiska kursen, som i Stockholm är gemensam för alla dit hänvisade kandidater, förestods den samma därstädes, likasom de fyra föregående läseåren, af föreståndaren för Lyceum för flickor, i Uppsala, efter den

förre föreståndarens vunna befordran till annan ort, af en akademisk lärare samt i Lund af samma akademiska lärare, som de två föregående läseåren.

Till påbörjande af profärskurserna med höstterminen 1890 hade anmält sig 74¹⁾, af hvilka 34 erhöilo hänvisning. Till påbörjande af profär med vårterminen 1891 hade anmält sig 36²⁾, af hvilka 16 erhöilo hänvisning.

Följande tabell visar, huru många lärarekandidater tjenstgjort vid de särskilda läroverken läseåret 1890—91.

¹⁾ Då man ej medräknar 1, som i strid med profärsförfattningen ej uppgifvit, i hvilka ämnen han önskade aflägga prof såsom lärarekandidat, 3, hvilkas ansökningar ej åtföljdes af föreskrifvet åldersbetyg, och 2, hvilkas ansökningar inkommo efter den föreskrifna tiden.

²⁾ Då man ej medräknar 1, hvilkas ansökning ej åtföljdes af åldersbetyg, och 1, hvilkas ansökning inkom efter den föreskrifna tiden.

Läroverk.	Höst-t:n 1890.		Vår-t:n 1891.	
	Fortsätt- ning	Påbör- jande	Fortsätt- ning	Påbör- jande
	af profåret.		af profåret.	
Stockholm:				
Latinläroverket	4	6	6	4
Södermalms läroverk.....	5	6	6	3
Realläroverket	—	10	11	—
Uppsala	4	6	6	4
Lund	4	6	6	4
Summa	17	34	35	15

Af de 17 lärarekandidater, hvilka påbörjade sitt profår vårterminen 1890, hade en (vid Latinläroverket i Stockholm) under samma termin för sjukdom nödgats afbryta och infann sig ej heller under höstterminen. Däremot fortsattes profåret samma hösttermin af en (vid Södermalms läroverk), hvilken påbörjat profårstjenstgöringen höstterminen 1889 och erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att fortsätta densamma höstterminen 1890 (jfr förra berättelsen, sid. 40). — Af de 34, hvilka erhållit hänvisning att börja profåret höstterminen 1890, uteblefvo efter anmaldt förhinder 4, hvaraf 3 hänvisade till Stockholm och 1 till Uppsala. På grund af de därigenom uppkomna ledigheterna meddelades hänvisning åt ytterligare 4 sökande.

Af de 34 lärarekandidater, hvilka genomgått profårets förra hälft höstterminen 1890 och således egde att fortsätta vårterminen 1891, uteblef ingen. Dessutom fortsattes profårstjenstgöringen sagde vårtermin af 1 (vid Stockholms Realläroverk), som påbörjade densamma vårterminen 1889, men på grund af sjukdom då måste afbryta. — Af de 16, hvilka erhållit hänvisning att börja profåret vårterminen 1891, uteblef utan anmaldt förhinder 1, hänvisad till Stockholm.

Samtliga lärarekandidater, hvilka endera terminen fortsatte sina profårskurser, hade genomgått deras förra hälft vid samma läroverk.

Af de 34 lärarekandidater, hvilka enligt föregående tabell började höstterminen 1890, voro 2 filosofie doktorer, 9 filosofie licentiat, 18 filosofie kandidater, 2 filosofie och teologie kandidater samt 3 teologie kandidater. Af de 15, hvilka började vårterminen 1891, voro 6 filosofie licentiat och 9 filosofie kandidater.

Höstterminen 1890 afslutades både den praktiska och den teoretiska profårskursen af 16 lärarekandidater. Dessutom afslutades endast den praktiska profårskursen af 1 (vid Södermalms läroverk); denne är i följande specialförteckning och tabeller förd tillsammans med dem, hvilka under höstterminen 1890 afslutade både den praktiska och den teoretiska kursen. — Vårterminen 1891 afslutades både den praktiska och den teoretiska profårskursen af 35 lärarekandidater.

I hvilka ämnen de lärarekandidater, hvilka under de två terminerna afslutat båda profårskurserna eller åtminstone

den praktiska (1 under höstterminen 1890, se ofvan), genomgått den praktiska kursen, utvisas af följande speciella förteckning, vid hvars upprättande hafva följts samma grundsatser, som vid upprättandet af motsvarande förteckningar i de förra berättelserna. Inom () hafva därför de ämnen blifvit satta, i hvilka endast auskultering egt rum och således hvarken öfnings- eller prof-undervisning. Dock hafva i en del fall ämnen blifvit ur förteckningen alldeles utslutna, i hvilka af mera tillfällig anledning auskultering egt rum under ett fåtal timmar; likaså har i denna förteckning afseende ej blifvit fäst vid den alla lärarekandidater åliggande skyldigheten att meddela uppgifter för skriftliga uppsatser på modersmålet samt att rätta och genomgå dessa sednare.

Höstterminen 1890.

Stockholm:

Latinläroverket:

- 2: modersmålet, tyska, latin, grekiska;
- 1: modersmålet, tyska, franska;
- 1: tyska, engelska, franska, (latin);

Södermalms läroverk:

- 1: kristendom, modersmålet, historia och geografi, filosofisk propedeutik;
- 1: kristendom, modersmålet, tyska, latin;
- 1: modersmålet, tyska, historia och geografi;
- 1: modersmålet, tyska, allmän naturlära, botanik och zoologi;
- 1: tyska, latin, grekiska.

Uppsala:

- 1: kristendom, modersmålet, tyska;
- 2: modersmålet, latin, grekiska, (tyska);
- 1: latin, grekiska, filosofisk propedeutik, (modersmålet), (tyska).

Lund:

- 1: modersmålet, historia och geografi, filosofisk propedeutik.
- 1: modersmålet, allmän naturlära, kemi;
- 1: modersmålet, matematik, allmän naturlära, fysik;
- 1: tyska, engelska, franska.

Vårterminen 1891.

Stockholm:

Latinläroverket:

- 1: modersmålet, latin, historia och geografi, (tyska);
- 3: tyska, engelska, franska, (modersmålet);
- 2: tyska, latin, grekiska, (modersmålet);

Södermalms läroverk:

- 1: kristendom, modersmålet, hebreiska, filosofisk propedeutik;
- 1: kristendom, tyska, grekiska, hebreiska;
- 1: kristendom, modersmålet, grekiska, historia och geografi;
- 1: modersmålet, latin, historia och geografi;
- 1: modersmålet, tyska, engelska, franska;
- 1: modersmålet, tyska, franska, latin;

Realläroverket:

- 1: modersmålet, tyska, allmän naturlära, botanik och zoologi, (fysik), (kemi);
 1: modersmålet, matematik, allmän naturlära, fysik;
 1: modersmålet, tyska, historia och geografi;
 2: tyska, engelska, franska, (modersmålet);
 1: tyska, allmän naturlära, botanik och zoologi, historia och geografi;
 1: tyska, matematik, fysik, (allmän naturlära), (kemi);
 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik, kemi;
 1: matematik, allmän naturlära, fysik, kemi;
 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik;
 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi, (fysik).

Uppsala:

- 1: kristendom, hebreiska, historia och geografi, filosofisk propedeutik;
 1: tyska, engelska, franska, (modersmålet);

- 1: modersmålet, tyska, engelska;
 1: matematik, fysik, kemi;
 1: modersmålet, tyska, historia och geografi;
 1: tyska, engelska, franska, (modersmålet).

Lund:

- 1: kristendom, hebreiska, filosofisk propedeutik;
 1: kristendom, historia och geografi, filosofisk propedeutik;
 1: modersmålet, tyska, historia och geografi;
 1: tyska, engelska, franska, historia och geografi;
 1: latin, matematik, fysik;
 1: matematik, allmän naturlära, fysik, kemi.

Beräknar man enligt denna förteckning, huru många gånger hvart och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genomgåts, så erhåller man — då de inom () satta ämnena ej medräknas — för de 52 lärarekandidater, hvilka under läsåret 1890—91 afslutat sin profärstjänstgöring eller åtminstone dess praktiska del (se ofvan), följande öfversigt.

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvori profäret genomgåts.

L ä r o ä m n e n .	S t o c k h o l m			Uppsala.	Lund.	S u m m a .
	Latinläro- verket.	Södermalms läroverk.	Realläroverket.			
Kristendom	—	5	—	2	2	9
Modersmålet	4	9	3	5	4	25
Tyska	9	7	6	5	3	30
Engelska	4	1	2	3	2	12
Franska	5	2	2	2	2	13
Latin	5	4	—	3	1	13
Grekiska	4	3	—	3	—	10
Hebreiska	—	2	—	1	1	4
Matematik	—	—	6	1	3	10
Allmän naturlära	—	1	7	—	3	11
Botanik och zoologi	—	1	5	—	—	6
Fysik	—	—	5	1	3	9
Kemi (med mineralogi och geologi)	—	—	3	1	2	6
Historia och geografi	1	4	2	2	4	13
Filosofisk propedeutik	—	2	—	2	3	7
Summa	32	41	41	31	33	178
Antal lärarekandidater	10	11	11	10	10	52
• ämnen på hvarje i medeltal	3·2	3·7	3·7	3·1	3·3	3·4

Beträffande de lärarekandidater, hvilka höstterminen 1890 och vårterminen 1891 afslutade profäret eller dess

praktiska kurs, äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning

uppgått, bearbetade och sammanfattade i följande tabellariska översigter. I den förra af dessa har dock ej upptagits en kandidat (vid Södermalms läroverk), hvilken påbörjat profärstjenstgöringen höstterminen 1889 och med Kungl. Maj:ts tillstånd fortsatt densamma höstterminen 1890.

Likaså har i den sednare tabellariska översigten ej upptagits en kandidat (vid Stockholms Realläroverk), som påbörjat profärstjenstgöringen vårterminen 1889, men på grund af sjukdom då måst afbryta och sedan fortsatte vårterminen 1891.

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som avslutade densamma med höstterminen 1890.

Läroverk.	Vårterminen 1890.				Höstterminen 1890.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Latinläroverket (medeltal för 4)...	167	40		207	131	52		183	298	92		390
Södermalms läroverk (» » 4)...	138	27	13	178	111	24	12	147	249	51	25	325
Realläroverket	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala (medeltal för 4)...	175	33	8	216	143	31	12	186	318	64	20	402
Lund (» » 4)...	60	41	7	108	56	29	5	90	116	70	12	198

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som avslutade densamma med vårterminen 1891.

Läroverk.	Höstterminen 1890.				Vårterminen 1891.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Latinläroverket (medeltal för 6)...	151	40		191	157	29	11	197	308	80		388
Södermalms läroverk (» » 6)...	126	23	11	160	108	24	12	144	234	47	23	304
Realläroverket (» » 10)...	174	25	6	205	150	18	19	187	324	43	25	392
Uppsala (» » 6)...	121	33	8	162	120	33	9	162	241	66	17	324
Lund (» » 6)...	67	32	7	106	50	29	5	84	117	61	12	190

Det kan vid dessa tabeller anmärkas, att de till grund liggande primäruppgifterna ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga. Särskildt torde de låga auskulteringstalen för Lunds läroverk till en del bero därpå, att de auskulteringstimmar, hvilka lärarekandidaterna fullgjort utöfver det antal, som i den vid terminens början uppgjorda planen blifvit dem ålagdt, icke inräknats i de insända primäruppgifterna. För närmare kännedom om anordningen af såväl den praktiska som den teoretiska kursen hänvisas till de af profärsföreståndarne till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna, anmälda för Kungl. Maj:t den 23 Januari och den 26 Juni 1891.

Såsom en fortsättning af de sammanfattande redogörelser, som i berättelsen för läsåret 1880—81 (sid. 13 och 14) lemnades för profärstjenstgöringen under de fem läsåren 187 $\frac{5}{8}$ —187 $\frac{9}{8}$ och i berättelsen för läsåret 1885—86 (sid. 21—23) för densamma under de sex läsåren 188 $\frac{0}{1}$ —188 $\frac{5}{6}$, lemnas nu en dylik redogörelse för de fem läsåren 188 $\frac{6}{7}$ —188 $\frac{9}{9}$.

Beträffande den närmast följande tabellen må den anmärkningen förutskickas, att af de däri upptagna 244 lärarekandidaterna avslutade, såsom af berättelserna för de särskilda åren närmare framgår, 238 både den praktiska och den teoretiska profärskursen under samma termin samt 4 den praktiska under en termin och den teoretiska — enligt särskilda medgifvanden af Kungl. Maj:t — under den närmast följande, hvaremot 2 endast avslutade den praktiska.

Antal lärarekandidater, som nöjaktigt afslutat profåret eller åtminstone den praktiska kursen från och med höstterminen 1886 till och med vårterminen 1891.

L ä r o v e r k.	1886	1887		1888		1889		1890		1891	Summa.
	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	H.-T.	V.-T.	
Stockholm: Latinläroverket	1	6	4	7	4	5	5	5	4	6	47
» Södermalms läroverk	4	6	3	8	3	6	3	6	5	6	50
» Realläroverket	3	5	3	7	2	8	—	10	—	11	49
Uppsala	3	7	3	7	3	6	4	6	4	6	49
Lund	2	7	4	6	4	6	4	6	4	6	49
Summa	13	31	17	35	16	31	16	33	17	35	244

Af de i de särskilda berättelserna lemnade ämnes- | jande sammandragstabell, hvori således ej heller de ämnen
tabellerna erhåller man för dessa 244 lärarekandidater föl- | medräknats, i hvilka endast auskultering egt rum.

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvori profåret genomgåts.

L ä r o ä m n e n.	S t o c k h o l m			Uppsala.	Lund.	S u m m a.
	Latinläro- verket.	Södermalms läroverk.	Realläroverket.			
Kristendom	—	14	1	9	13	37
Modersmålet	18	40	13	29	25	125
Tyska	36	33	22	12	16	119
Engelska	22	3	9	7	8	49
Franska	23	5	7	8	8	51
Latin	16	18	—	14	6	54
Grekiska	6	13	—	11	3	33
Hebreiska	—	3	—	3	1	7
Matematik	7	4	31	13	15	70
Allmän naturlära	3	5	28	3	11	50
Botanik och zoologi	3	3	16	3	8	33
Fysik	6	1	21	12	13	53
Kemi (med mineralogi och geologi)	—	—	23	10	11	44
Historia och geografi	16	27	8	14	18	83
Filosofisk propedeutik	1	7	2	10	7	27
Summa	157	176	181	158	163	835
Antal lärarekandidater	47	50	49	49	49	244
» ämnen på hvarje i medeltal	3.3	3.5	3.7	3.2	3.3	3.4

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med de timtabeller, som lemnats i de särskilda berättelserna, meddelas här en sammandragstabell för de ifrågavarande fem åren. Denna är likväl ej utarbetad med tillhjälp af de medeltal, som förekomma i de särskilda berättelserna, utan omedelbarligen

efter samma absoluta tal, som ligga till grund för de nämnda medeltalen. I denna tabell hafva uppgifterna rörande Södermalms läroverk delats på två rader, af hvilka den öfre afser de lärarekandidater, som afslutade profåret från och med höstterminen 1886 till och med höstterminen

1887, och den nedre de lärarekandidater, som afslutade från och med vårterminen 1888. Orsaken till denna fördelning är den, att i de från detta läroverk till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna om profåret timmarne för öfnings- och prof-undervisning först kunnat särskiljas från och med höstterminen 1887. I samma berättelser från Stockholms Latinläroverk har detta först låtit sig göra från och med vårterminen 1891, hvarför timmarne för öfnings- och prof-undervisningen där äro för hela perioden sammanslagna.

Af de 244 lärarekandidater, hvilka under de ifrågasvarande fem läsåren afslutat profåret eller åtminstone dess

praktiska del (se ofvan), hafva 9 ej medtagits i följande tabell. De uteslutna äro — såsom af berättelserna för de särskilda åren närmare framgår — dels 5, hvilka erhållit tillstånd att fullborda profårstjenstgöringen på en termin, dels 4, hvilka till följd af sjukdom eller af annan orsak erhållit tillstånd att genomgå profåret på två icke kousekutiva terminer. De i tabellen upptagne 235 lärarekandidaterna hafva alla genomgått profåret under två omedelbart på hvarandra följande terminer; de hafva alla äfven genomgått profårets sednare termin vid samma läroverk som dess förra termin.

Antal timmar, hvartill den praktiska profårskursen i medeltal uppgått under hela profåret.

L ä r o v e r k.	Auskultering.	Öfnings-	Prof-	S u m m a.
		undervisning.		
Stockholm:				
Latinläroverket (medeltal för 45)	272	73		345
Södermalms läroverk (» » 12)	224	71		295
» » (» » 34)	238	50	26	314
Realläroverket (» » 47)	293	47	18	358
Uppsala (» » 49)	258	66	18	342
Lund (» » 48)	106	74	13	193
Samtliga läroverken (medeltal för 235)	232	77		309

Slutligen må anmärkas, att primäruppgifterna från de särskilda läroverken ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga. Dels synas nemligen, såsom i de två första af hithörande berättelser omnämnts, de timmar, hvilka upptagits för genomgåendet af skriftliga uppsatser, vara fullständigare inräknade vid vissa läroverk än vid andra, och gäller detta, hvilket likväl ej kan i någon väsentlig mån inverka på slutsummorna, hufvudsakligen det för alla prof-

kandidaterna föreskrifna rättandet af uppsatser på modersmålet; dels torde vid Lunds läroverk, såsom i de tre sista af hithörande berättelser omnämnts, de låga auskulterings-talen till en del bero därpå, att de auskulteringstimmar, hvilka lärarekandidaterna fullgjort utöfver det antal, som i den vid terminens början uppgjorda planen blifvit dem ålagdt, icke inräknats i de insända primäruppgifterna.

C. Lärjungar.

Kap. 9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförande öfversigter öfver lärjungeantalen höstterminerna 1882—1890 samt öfver vitaliteten från undervisningens synpunkt hos den med läseåret 1890—91 utgående skolgenerationen; jemförelse för åren 1881—1890 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Tab. 5 och 6.

Lärjungarnes antal vid de särskilda allmänna läroverken och pedagogierna höstterminen 1890 finnas angifna i Tab. 5. Den motsvarande tabellen för vårterminen 1891 företer så obetydliga afvikelser, att det synes vara obehöfligt att offentliggöra densamma i dess helhet. Sammanställer man ur de båda tabellerna summorna för de särskilda slagen af läroverk, så erhåller man följande öfversigt, som närmast afser förhållandena den 15 September och den 1 Februari. I hithörande primäruppgifter skola nemligen jemlikt »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» af den 23 Mars 1885 såsom närvarande upptagas alla de lärjungar, som dessa dagar anses komma att för terminen begagna sig af undervisningen vid läroverket, äfven om de till följd af tillfälligt förhinder då icke skulle vara tillstädes. Ehuru visserligen en och annan, som sagde dagar beräknats skola inställa sig, torde uteblifvit samt en och annan, som räknats till de frånvarande, måhända däremot inställt sig, kan detta likväl sannolikt icke hindra de särskilda talen att utan synnerlig afvikelse sammanfalla med antalen lärjungar, som under större delen af terminen verkligen deltagit i undervisningen. Större äro antagligen de afvikelser, som uppkommit däraf, att icke få lärjungar afgått under pågående termin; härför är närmare redogjort i kapitlet om »Lärjungarnes omsättning».

Läroverkens		Antal lärjungar.			
		Höst-term:n 1890.		Vår-term:n 1891.	
Art.	Antal.	Närvarande.	Frånvarande ¹⁾ .	Närvarande.	Frånvarande ¹⁾ .
Högre allmänna läroverk	36	10,902	56	10,817	66
Femklassiga »	22	2,565	10	2,550	6
Treklassiga »	19	757	3	750	0
Summa	77	14,224	69	14,117	72
Tvåklassiga pedagogier	9	219	0	213	0
Enklassiga »	9	148	2 + ?	145	2 + ?
Summa	18	367	2 + ?	358	2 + ?
Summornas summa	95	14,591	71 + ?	14,475	74 + ?

¹⁾ Enligt de ur årsredogörelserna och på grund af särskilda förfrågningar inhemtade uppgifterna; men dylika uppgifter hafva ej för någondera terminen kunnat erhållas från två enklassiga pedagogier.

Om man enligt Tab. 5 och motsvarande tabell för vårterminen jemför de närvarande lärjungarnes antal under de båda terminerna, så erhållas följande öfversigter.

Lärjungarnes antal vårterminen 1891, jemfördt med antalet höstterminen 1890.

Ann. Tillökning vårterminen är betecknad med +, minskning med — och oförändradt antal med 0.

1:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:			
Latinläroverket	— 10	Jönköping	— 9
Södermalms läroverk	— 3	Lund	— 7
Realläroverket	— 4	Malmö	— 10
Nya elementarskolan	— 12	Karlskrona	— 4
Uppsala	+ 5	Kristianstad	— 3
Gefle	— 7	Helsingborg	— 7
Hudiksvall	+ 3	Ystad	+ 6
Linköping	+ 1	Göteborg: Latinläroverket	— 3
Norrköping	— 5	» Realläroverket	— 8
Vestervik	— 2	Halmstad	— 3
Skara	+ 6	Kalmar	— 4
Venersborg	+ 3	Karlstad	— 2
Strengnäs	+ 1	Hernösand	— 5
Örebro	— 3	Östersund	— 2
Nyköping	+ 2	Umeå	+ 1
Vesterås	+ 4	Luleå	+ 3
Falun	— 3	Sundsvall	+ 5
Vexjö	0	Visby	— 9

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:		Sköfde	— 1
Jakob	+ 11	Eskilstuna	— 1
Katarina	— 3	Arboga	0
Östermalm	— 2	Karlshamn	— 8
Norrteije	+ 1	Landskrona	+ 4
Enköping	— 2	Uddevalla	— 2
Söderhamn	0	Göteborg	— 5
Eksjö	— 1	Oskarshamn	— 2
Vadstena	+ 1	Kristinehamn	0
Mariestad	— 4	Piteå	0
Borås	+ 2	Haparanda	— 1
Lidköping	— 2		

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	0	Engelholm.....	— 3
Vimmerby.....	— 1	Varberg.....	— 4
Alingsås	0	Marstrand.....	— 2
Falköping	— 2	Strömstad	— 1
Askersund.....	+ 1	Åmål	+ 3
Sala	+ 1	Filipstad	0
Vernamo	+ 2	Arvika	— 1
Sölvesborg.....	— 1	Skellefteå	0
Ronneby	0	Örnsköldsvik.....	+ 1
Trelleborg	0		

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo.....	0	Grenna	+ 1
Södertelje	— 1	Kungelf.....	— 1
Köping	— 3	Kungsbacka	— 2
Nora	0	Borgholm	— 1
Hedemora	+ 1		

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	0	Simrishamn	+ 1
Ulricehamn	0	Falkenberg	+ 1
Mariefred	0	Laholm	0
Lindesberg	0	Mönsterås	— 5
Säter	0		

2:o. Efter klasser och linier.

Läroverk.	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Summa.			
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real. linie.	Latin. linie.	S:a.
Högre allmänna läroverk	+ 44	+ 17	— 20	— 14	— 5	— 10	— 14	— 12	— 20	— 4	— 16	— 4	— 9	— 3	— 15	+ 41	— 47	— 79	— 85
Femklassiga „	+ 19	+ 8	— 12	— 19	0	— 10	— 1	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 15	— 29	— 1	— 15
Treklassiga „	+ 5	— 2	— 8	— 1	0	— 1	0	—	—	—	—	—	—	—	—	— 5	— 2	0	— 7
Tvåklassiga pedagogier	— 2	— 3	— 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 6	—	—	— 6
Enklassiga „	— 2	— 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 3	—	—	— 3
Summa	+ 64	+ 19	— 41	— 34	— 5	— 21	— 15	— 12	— 20	— 4	— 16	— 4	— 9	— 3	— 15	+ 42	— 78	— 80	— 116

På grund af Stockholms Nya elementarskolas från de öfriga läroverken afvikande organisation blefvo i föregående berättelser till och med läsåret 1886—87, för möjliggörande af en alla läroverken omfattande jämförelse mellan de olika årsklassernas samtliga styrka; dess lärjungar efter vissa angifna beräkningsgrunder fördelade i ett-års-afdelningar, hvilka kunde anses ungefärligen motsvara de öfriga läroverkens årsafdelningar. Men emedan från och med läsåret 1887—88 någon för 1½ år beräknad afdelning ej finnes vid läroverket, utan dess 5:e klass blifvit 2-årig (jfr berättelsen för 1887—88, sid. 19 noten), såsom förhållandet redan förut var med den 6:e, samt klasserna 1—4 äro fasta och ett-åriga, äro dylika beräkningar ej vidare af nöden, utan hafva i stället enligt särskilda uppgifter af rektor lärjungarne i 5:e klassen äfven detta läseår delats på två afdelningar, motsvarande kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken, samt lärjungarne i 6:e klassen på två afdelningar, motsvarande kl. 6:2 och 7:1, hvarjemte dess ett-åriga 7:e klass motsvarar kl. 7:2 vid de andra läroverken. Ofvan nämnda fördelning har egt rum redan vid upprättandet af Tab. 5. Med användande af där befintliga siffror kan man således anställa jämförelser dels mellan de olika årsklasserna, dels mellan de båda linier, hvori klasserna 4—7 äro delade, samt mellan latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klasserna 6 och 7. Man erhåller sålunda följande tre tabeller öfver den samtliga frekvensen inom de särskilda skolstadierna höstterminen 1890 vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna.

Årsklass.	Antal närvarande lärjungar.	Procent i förhållande till		
		hela summan.	antalet i föreg. klass.	antalet i 1:a klassen.
1	2,255	15.5	—	100
2	2,614	17.9	115.9	115.9
3	2,566	17.6	98.2	113.8
4	2,178	14.9	84.9	96.6
5	1,662	11.4	76.3	73.7
6:1	1,064	7.3	64.0	47.2
6:2	876	6.0	82.3	33.9
7:1	744	5.1	84.9	33.0
7:2	632	4.3	84.9	28.0
Summa	14,591	100	—	647.1

Årsklass.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela årsklassen.		föreg. afdelning å samma linie.	
	R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	1,246	932	2,178	57.2	42.8	—	—
5	794	868	1,662	47.8	52.2	63.7	93.1
6:1	360	704	1,064	33.8	66.2	45.3	88.1
6:2	240	636	876	27.4	72.6	66.7	90.3
7:1	167	577	744	22.4	77.6	69.6	90.7
7:2	132	500	632	20.9	79.1	79.0	86.7
Summa	2,939	4,217	7,156	—	—	—	—
Procent	41.1	58.9	100	—	—	—	—

Latinafdelning.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela latinafdel- ningen.		föreg. mot- svarande afdng.	
	I-G.	G.	S:a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	525	179	704	74·6	25·4	—	—
L. 6:2	430	206	636	67·6	32·4	81·9	115·1
L. 7:1	381	196	577	66·0	34·0	88·6	95·1
L. 7:2	326	174	500	65·2	34·8	85·6	88·8
Summa	1,662	755	2,417	—	—	—	—
Procent	68·8	31·2	100	—	—	—	—

Förhållandet mellan realister och latinare, äfvensom mellan icke-greker och greker under höstterminerna 1881—1890 framgår af följande tabell.

Höstterminen.	Procent i förhål- lande till antalet lärjungar i klas- serna 4—7.		Procent i förhål- lande till antalet lärjungar i klas- serna L. 6—7.	
	R.	L.	I-G.	G.
1881.....	30·7	69·3	54·1	45·9
1882.....	30·0	70·0	57·2	42·8
1883.....	29·8	70·2	59·6	40·4
1884.....	29·9	70·1	62·3	37·7
1885.....	30·7	69·3	64·2	35·8
1886.....	32·5	67·5	65·4	34·6
1887.....	34·8	65·2	66·8	33·2
1888.....	37·9	62·1	66·6	33·4
1889.....	39·4	60·6	67·6	32·4
1890.....	41·1	58·9	68·8	31·2

Af denna tabell finner man, att latinarnes öfvervigt öfver realisterna äfven detta år, likasom de sex föregående, minskats, samt att grekernas antal i jämförelse med icke-grekernas i kl. 6—7 detta år, likasom de föregående, med undantag af läsåret 1888—89, är stadt i nedgående.

Tab. 6 utvisar, hurudant förhållandet varit under höstterminen 1890 med hänseende till de s. k. grekernas undervisning inom 7:e klassen i de enligt läroverksstadgans § 10 valfria ämnena engelska och hebreiska.

Ur nyss nämnda tabell erhåller man följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
G. 7:1	37	91	18	146	196
G. 7:2	14	58	15	87	174
Summa	51	149	33	233	370
Procent af hela antalet	13·8	40·3	8·9	63·0	100

Anm. Vid Strengnäs' läroverk läste G. 7:2 under båda terminerna i st. för engelska frivilligt 1 t. franska i veckan.

Häraf framgår, att antalet af de greker, hvilka höstterminen 1890 undervisats hvarken i engelska eller i hebreiska, utgjorde 50 af 196 inom 7:1 samt 87 af 174 inom 7:2.

Af nedanstående tabell visar det sig, huru många af grekerna i sjunde klassen i procent af hela antalet under hvar och en af höstterminerna 1881—1890 begagnat sig af den frivilliga undervisningen i engelska eller i hebreiska eller i bägge språken, samt huru många som ej begagnat sig af denna undervisning.

Höstterminen.	Procent af greker i 7:1, hvilka undervisats i				Procent af greker i 7:2, hvilka undervisats i			
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	hvarken engelska eller hebreiska.	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	hvarken engelska eller hebreiska.
1881.....	22·6	50·3	9·5	17·6	14·4	50·1	8·1	27·4
1882.....	16·8	54·8	9·3	19·1	12·1	45·6	5·3	37·0
1883.....	20·8	48·3	9·1	21·8	9·9	37·8	4·2	48·1
1884.....	19·7	52·3	10·5	17·5	8·3	33·7	6·7	51·3
1885.....	19·7	51·9	10·2	18·2	4·1	35·5	8·3	52·1
1886.....	17·9	50·7	12·1	19·3	7·2	33·2	8·1	51·5
1887.....	21·7	51·8	6·4	20·1	7·5	42·5	8·4	41·6
1888.....	22·2	50·2	10·0	17·6	8·7	28·3	5·5	57·5
1889.....	18·3	47·5	9·9	24·3	6·6	32·5	11·2	49·7
1890.....	18·9	46·4	9·2	25·5	8·1	33·3	8·6	50·0

Vid genomläsandet af denna tabell finner man, att inom hvarje skolgeneration antalet af dem, hvilka begagnat sig af ofvannämnda frivilliga undervisning, alltid varit mindre i 7:2 än i 7:1, ett förhållande som måste bero därpå, att lärjungarne i öfversta klassen hafva mindre tid

att i denna undervisning deltaga. Så finner man t. ex. att, då under höstterminen 1889 endast 24·3 % af grekerna i 7:1 ej deltog i den frivilliga undervisningen i någotdera språket, antalet höstterminen 1890 i 7:2 stigit till 50 %.

Såsom en fortsättning af den öfversigt öfver *förändringen i skolgenerationernas storlek*, som lemnats i föregående berättelser, meddelas nedanstående 3 tabeller, hvilka alla afse höstterminerna och äro upprättade efter samma grunder, som de motsvarande i berättelsen för läsåret 1885—

86 (sid. 27). I tabellerna, hvilka omfatta endast närvarande lärjungar, äro de tal, som afse den skolgeneration (jfr straxt nedan), hvilken höstterminen 1882 befann sig i första klassen, utmärkta genom ett därunder utsatt —.

Årsklass.	L ä r j u n g a r n e s a n t a l .								
	H. 1882.	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.	H. 1889.	H. 1890.
1	2,161	2,187	2,121	2,052	2,139	2,143	2,209	2,182	2,255
2	2,557	2,510	2,487	2,494	2,469	2,432	2,539	2,658	2,614
3	2,440	2,366	2,260	2,331	2,341	2,306	2,320	2,405	2,566
4	2,249	2,187	2,144	2,078	2,159	2,067	2,086	2,154	2,178
5	1,777	1,835	1,759	1,753	1,661	1,678	1,636	1,552	1,662
6:1	1,281	1,308	1,370	1,248	1,286	1,184	1,188	1,161	1,064
6:2	1,051	958	972	1,102	992	959	858	881	876
7:1	837	900	848	846	933	850	820	763	744
7:2	754	707	795	713	728	790	729	685	632
Summa	15,107	14,958	14,756	14,617	14,708	14,409	14,385	14,441	14,591

Årsklass.	R e a l i s t e r .						L a t i n a r e .					
	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.	H. 1889.	H. 1890.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.	H. 1889.	H. 1890.
4	969	1,069	1,089	1,185	1,225	1,246	1,109	1,090	978	901	929	932
5	615	616	666	715	728	794	1,138	1,045	1,012	921	824	868
6:1	306	332	321	330	354	360	942	954	863	858	807	704
6:2	214	210	227	195	220	240	888	782	732	663	661	636
7:1	154	170	171	192	157	167	692	763	679	628	606	577
7:2	119	126	144	154	153	132	594	602	646	575	532	500
Summa	2,377	2,523	2,618	2,771	2,837	2,939	5,363	5,236	4,910	4,546	4,359	4,217

Årsklass.	I c k e - g r e k e r .				G r e k e r .			
	H. 1887.	H. 1888.	H. 1889.	H. 1890.	H. 1887.	H. 1888.	H. 1889.	H. 1890.
L. 6:1	619	611	577	525	244	247	230	179
L. 6:2	482	440	445	430	250	223	216	206
L. 7:1	430	407	404	381	249	221	202	196
L. 7:2	420	356	335	326	226	219	197	174
Summa	1,951	1,814	1,761	1,662	969	910	845	755

Såsom redan i föregående berättelser anmärkts, kan det vara af intresse att följa hvar och en af de särskilda skolgenerationerna (årsklasserna) under deras gång genom läroverket (här taget i kollektiv mening) och se de antalsförändringar, som en sådan efter hand undergår. Dessa förändringar bero naturligtvis därpå, att lärjungar dels afgå från läroverket (antingen definitivt eller såsom tills vidare frånvarande), dels blifva efter sina kamrater eller skynda förut, medan dessa förluster i allmänhet endast till

en del ersättas genom mottagandet af andra lärjungar, som dels utifrån inkomma i läroverket (antingen såsom nyinskrifne eller såsom återvändande frånvarande), dels blifvit efter från en föregående generation eller skyndat framåt från en efterföljande. Då nu de föregående tre tabellerna, hvar och en inom sitt omfång, omfatta den normala tiden för en hel skolkurs, kan man därur erhålla en öfversigt öfver de antalsförändringar, som den skolgeneration undergått, hvilken höstterminen 1882 befann sig i första klassen och höstterminen 1890 i öfre sjunde klassen, äfvensom särskildt öfver antalsförändringarna i de grupper (realister och latinare, icke-greker och greker), hvori denna skolgeneration delat sig. I närmaste öfverensstämmelse med de tre tabeller, som äro intagna nedtill å sid. 24 och upp till å sid. 25 samt angifva *den samtidiga frekvensen* inom de särskilda skolstadierna höstterminen 1890, hafva därför upprättats följande tre tabeller, hvilka kunna betecknas såsom från undervisningens synpunkt angifvande *vitaliteten* (jfr berättelsen för läsåret 1884—85, sid. 20) hos den skolgeneration, som höstterminen 1882 befann sig i första klassen.

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.	Procent i förhållande till antalet i	
			föregående klass.	1:a klassen.
1	Höstterminen 1882	2,161	—	100
2	» 1883	2,510	116·1	116·1
3	» 1884	2,260	90·0	104·6
4	» 1885	2,078	91·9	96·2
5	» 1886	1,661	79·9	76·9
6:1	» 1887	1,184	71·3	54·8
6:2	» 1888	858	72·5	39·7
7:1	» 1889	763	88·9	35·3
7:2	» 1890	632	82·8	29·2

ser (kap. om »Lärjungarnes omsättning») framgår, i ganska stor omfattning — så utvisa tabellerna endast, att *mot* ett visst antal lärjungar i en lägre klass svara 1, 2, 3 o. s. v. år sednare vissa antal i klasser, som äro 1, 2, 3 o. s. v. steg högre.

Man kan vid föregående tre tabeller anmärka bland annat, att då både 2:a och 3:e klassen hafva större antal lärjungar än den 1:a, så skulle det vara af nästan större intresse att jemföra den öfre sjunde med dessa två, än med den 1:a, samt att det äfven skulle vara af intresse att jemföra dels R. 7:2 och L. 7:2 resp. med den första real- och latin-klassen (d. v. s. med R. 4 och L. 4), dels I-G. 7:2 och G. 7:2 resp. med den första motsvarande afdelningen inom L. 6:1. Resultaten af dessa och andra dylika jemförelser finnas meddelade i följande öfversigt.

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhål- lande till antalet i			
					hela års- klassen.		föreg. afd. å samma linie.	
		R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	Höstterminen 1885	969	1,109	2,078	46·6	53·4	—	—
5	» 1886	616	1,045	1,661	37·1	62·9	63·6	94·2
6:1	» 1887	321	863	1,184	27·1	72·9	52·1	82·6
6:2	» 1888	195	663	858	22·7	77·3	60·7	76·8
7:1	» 1889	157	606	763	20·6	79·4	80·5	91·4
7:2	» 1890	132	500	632	20·9	79·1	84·1	82·5

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhål- lande till antalet i			
					hela års- klassen.		föreg. motsvar. afdelning.	
		I-G.	G.	S:a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	Höstterminen 1887	619	244	863	71·7	28·3	—	—
» 6:2	» 1888	440	223	663	66·4	33·6	71·1	91·4
» 7:1	» 1889	404	202	606	66·7	33·3	91·8	90·6
» 7:2	» 1890	326	174	500	65·2	34·8	80·7	86·1

Dessa tabeller få naturligtvis ej så förstås, som om meningen vore, att *af* de h.-t:n 1882 i 1:a klassen befintliga 2,161 lärjungarne 632 (29·2 %) befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1890, eller att *af* de h.-t:n 1885 i 4:e klassen befintliga 969 realisterna och 1,109 latinarne resp. 132 och 500 befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1890, eller att *af* de h.-t:n 1887 i L. 6:1 befintliga 619 icke-grekerna och 244 grekerna resp. 326 och 174 befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1890, o. s. v. En sådan tolkning vore riktig endast under de förutsättningarna, att hvarken s. k. kvarsittare eller s. k. öfverhoppare förekomme, att i kl. 2—7 inga nya lärjungar utifrån inkomme (hvarken såsom nyinskrifne eller såsom återvändande frånvarande) samt att inga nya lärjungar mottoges vårterminerna. Men då motsatsen mot allt detta eger rum — och detta, såsom af dessa berättel-

Mot 100 lärjungar i Höstterminen 1890.

Kl. 1	höstterminen 1882	svara	29·2	} i kl. 7:2;
» 2	» 1883	»	25·2	
» 3	» 1884	»	28·0	
» 4	» 1885	»	30·4	
» 5	» 1886	»	38·0	
» 6:1	» 1887	»	53·4	
» 6:2	» 1888	»	73·7	
» 7:1	» 1889	»	82·8	} i R. 7:2;
R. 4	» 1885	»	13·6	
R. 5	» 1886	»	21·4	
R. 6:1	» 1887	»	41·1	
R. 6:2	» 1888	»	67·7	
R. 7:1	» 1889	»	84·1	} i L. 7:2;
L. 4	» 1885	»	45·1	
L. 5	» 1886	»	47·8	
L. 6:1	» 1887	»	57·9	
L. 6:2	» 1888	»	75·4	
L. 7:1	» 1889	»	82·5	} i I-G. 7:2;
I-G. 6:1	» 1887	»	52·7	
I-G. 6:2	» 1888	»	74·1	
I-G. 7:1	» 1889	»	80·7	} i G. 7:2.
G. 6:1	» 1887	»	71·3	
G. 6:2	» 1888	»	78·0	
G. 7:1	» 1889	»	86·1	

Om de närmast föregående tre tabellerna och ofvanstående sifferuppställningar jemföras med motsvarande i förra berättelsen (sid. 48), eller m. a. o. om man från undervisningens synpunkt jemför vitaliteten hos skolgenerationen af läsåren 188₁—188₉ med vitaliteten hos skolgenerationen af läsåren 188₃—188₉, så finner man vitaliteten hos den sednare öfverhufvud taget samt på reallinien vara något mindre, men på latinlinien, såväl i dess helhet, som bland icke-grekerna och grekerna, något större.

Om för hvar och ett af åren 1881—1890 lärjungarnes antal i allmänna läroverken och pedagogierna jämföres med rikets folkmängd, så erhållas de resultat, som äro intagna

i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits samma grundsatser som vid motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 26).

Jemförelse mellan de närvarande lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Å r.	Rikets folkmängd vid årets slut.			Lärjungarnes antal höstterminen.			
	Hela folkmängden.	Manliga.		Hela antalet.	På 10,000 af folkmängden.		
		Hela.	I ålder af 10—18 år.		Hela.	Manliga.	
						Hela.	I ålder af 10—18 år.
1881.....	4,572,245	2,215,990	407,157	15,492	33·9	69·9	380
1882.....	4,579,115	2,218,343	402,918	15,107	33·0	68·1	375
1883.....	4,603,595	2,230,782	400,793	14,958	32·5	67·1	373
1884.....	4,644,448	2,252,938	399,531	14,756	31·8	65·5	369
1885.....	4,682,769	2,273,861	398,903	14,617	31·2	64·3	366
1886.....	4,717,189	2,290,340	401,840	14,708	31·2	64·2	366
1887.....	4,734,901	2,296,311	409,289	14,409	30·4	62·7	352
1888.....	4,748,257	2,301,104	412,800	14,385	30·1	62·5	348
1889.....	4,774,409	2,315,370	419,310	14,441	30·2	62·4	344
1890.....	4,784,981	2,317,187	424,560	14,591	30·5	63·0	344

Af ofvanstående tabell och motsvarande i äldre berättelser framgår att efter år 1876 en fortgående minskning under en följd af år egde rum bland den manliga befolkningen i åldern 10—18 år. Detta förhållande upphörde år 1886, i det att den manliga befolkningen i nyssnämnda ålder då uppgick till 401,840 mot 398,903 under föregående år. Äfven under åren 1887—1890 visar sig den manliga be-

folkningen i åldern 10—18 år i tillväxt och uppgick, såsom af tabellen synes, sistnämnda år till 424,560, mot 419,310 år 1889. Det hithörande antalet lärjungar på 10,000 af den manliga folkmängden i åldern 10—18 år var däremot detsamma som under föregående år, eller 344, efter att hafva från och med höstterminen 1882 befunnit sig i ett nästan oafbrutet sjunkande.

Kap. 10. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd.

Tab. 7.

Någon bearbetning af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter öfver lärjungarnes kroppskonstitution och allmänna hellsotillstånd samt å antalet sjuke och sjukdomar har ej heller för detta år, på de i berättelsen för läsåret 1880—81 (sid. 22) angifna grunder, egt rum.

Af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter om antalet lärjungar, som under hvardera terminen af läsåret 1890—91 på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna, hafva äfven denna gång endast de, som afse höstterminen, gjorts till föremål för bearbetning. Resultatet är meddeladt å Tab. 7, hvilken utarbetats efter samma grundsatser, som motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (jfr sid. 29 och följ.). Af sagde tabell erhålles följande öfversigt.

Åldersgrupp.	Närvarande lärjungar.	Befriade för sjukdomsorsaker.	
		Antal.	Procent.
Under 15 år	10,448	638	6·1
15 år eller däröfver	3,995	420	10·5
Båda åldersgrupperna	14,443	1,058	7·3

Om man sammanställer de ifrågavarande procenttalen under de sist förflutna tio åren, erhåller man följande öfversigt.

Höstterminen	Befriade för sjukdomsorsaker i %.		
	Under 15 år.	15 år eller däröfver.	Båda åldersgrupperna.
1881.....	5·7	11·7	7·8
1882.....	6·2	11·0	8·0
1883.....	6·3	11·3	8·1
1884.....	6·1	12·0	8·3
1885.....	6·1	12·4	8·4
1886.....	6·4	12·2	8·4
1887.....	6·7	12·0	8·4
1888.....	6·2	10·6	7·6
1889.....	6·0	11·1	7·5
1890.....	6·1	10·5	7·3

Af denna tabell och den motsvarande i berättelsen för läsåret 1887—88 (sid. 23) framgår att allt ifrån början af

den tidrymd, som dessa berättelser omfatta, d. v. s. från och med höstterminen 1876, hela antalet af de för sjukdomsorsaker från gymnastik befriade lärjungarne efter procent räknadt varit i visserligen långsamt, men nästan oafbrutet stigande till och med höstterminen 1885, hvaremot det under de tre sista åren varit i sjunkande och höstter-

minen 1890 återkommit till alldeles samma storlek som höstterminen 1876.

I hvilken proportion de olika sjukdomsorsakerna medverkat under höstterminen 1890, utvisas af följande tabell, i hvilken för lättare jämförelse de särskilda raderna erhållit samma nummer, som motsvarande kolumner i Tab. 7.

Sjukdomsorsaker.	Under 15 år.		15 år eller däröfver.		Båda grupperna.	
	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
Sjukdomar i:						
2. syn- och hörsel-organerna	14	2·2	9	2·1	23	2·2
3. nervsystemet.....	23	3·6	14	3·3	37	3·5
4. cirkulationsorganerna	91	14·2	108	25·7	199	18·8
5. andedräftsorganerna.....	47	7·4	28	6·7	75	7·1
6. matsmältningsorganerna	23	3·6	11	2·6	34	3·2
7. urin- och köns-organerna	32	5·0	23	5·5	55	5·2
8. rörelseorganerna och bensystemet	102	16·0	82	19·5	184	17·4
9. Missbildning	56	8·8	28	6·7	84	7·9
10. Tarmbräck.....	159	24·9	62	14·8	221	20·9
11. Allmän svaghet	77	12·1	44	10·5	121	11·4
12. Andra sjukdomar.....	14	2·2	11	2·6	25	2·4
13. Summa	638	100	420	100	1,058	100

Med afseende på de anmärkningar och slutsatser, hvartill ofvanstående tabell kan gifva anledning, må hänvisas till berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 30.

Om man vid Tab. 7 tager i betraktande tabellens första hufvudafdelning, d. v. s. »Efter läroverk», så finner man nu, likasom fallet varit de föregående läseåren, högst betydande skiljaktigheter. Så t. ex. äro såsom för sjukdomsorsaker befriade i kol. 13 uppförda vid Vestervik 2 af 176 (1·1 %) och vid Karlskrona läroverk 12 af 310 (3·9 %), men vid Södermalms läroverk i Stockholm 51 af 415 (12·3 %), vid Strengnäs läroverk 10 af 84 (11·9 %) samt vid Stockholms Realläroverk och Örebro läroverk respektive 43 af 364 och 47 af 400 (11·8 %); vid de femklassiga läroverken i Eksjö, Vadstena, Lidköping och Arboga ingen af respektive 77, 59, 71 och 56, men vid Söderhamns läroverk 15 af 83 (18·1 %) och vid Mariestads 8 af 67 (11·9 %). I föregående berättelser (dock sednast i berättelsen för läseåret 1883—84) har anmärkts, att detta slags skiljaktigheter sannolikt till en dryg del berott därpå, att olika grundsatser (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 126) blifvit följda dels vid meddelandet af befrielse, dels vid utarbetan-

det af hithörande primärtabeller, hvarvid olika läroverk kunna hafva helt olika förfarit med dem, som blifvit endast partielt (d. v. s. från vissa arter af rörelser eller öfningar) befriade. Denna sednare orsak till skiljaktighet bör likväl denna gång, likasom de 6 föregående åren, ej vara af någon större betydelse, då det i den nya »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser», som utfärdades den 23 Mars 1885, uttryckligen föreskrefs, att endast de lärjungar, som åtnjutit fullständig befrielse från gymnastiköfningarna, skulle i läroverkens hithörande primärtabeller inräknas.

Å Tab. 7 hafva, såsom af »andra orsaker» befriade, blifvit i kol. 14 upptagna 539 lärjungar. Af dessa falla 526 på de högre läroverkens öfre sjunde klass, i hvilken klass lärjungarne icke äro skyldige att deltaga i de egentliga gymnastiköfningarna. I Luleå och Sundsvall hafva dock, såsom af tabellen framgår, öfre sjunde klassens lärjungar frivilligt deltagit i dessa öfningar. Ystads läroverk hade under läseåret ej hunnit utvidgas med öfre sjunde klassen. — De öfriga 13 lärjungarne i kol. 14 hade — såsom Tab. 7 närmare utvisar — allesammans befriats på grund af lång skolväg.

Kap. 11. Lärjungarnes omsättning.

Tab. 8 och 9.

Redogörelsen för det ämne, som detta kapitel omfattar, afser här, likasom i föregående berättelser, kalenderår. Tabellerna äro uppställda enligt de grunder, som finnas närmare angifna i berättelsen för läsåret 1884—85 (sid. 30 och 31). Tab. 8 visar med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier antalet vid vårterminens slut före flyttningen närvarande lärjungar i afdelning, hvarifrån flyttning kunde ske vid samma läroverk å samma linie, samt antalet under år 1890 vid vårterminens slut och höstterminens början flyttade. Tab. 9 behandlar med samma fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier lärjungarnes omsättning för vår- och höst-terminerna nämnda år jemte den på hvardera terminen följande mellanterminen. Beträffande dessa tabeller, hvari Ystads läroverk för båda terminerna förts till de högre, är hufvudsakligen följande att anföras.

Tab. 8 lemnar — såsom redan nämnts — en öfversigt öfver den stora flyttningen vid öfvergången från läsåret 1889—90 till läsåret 1890—91. Stockholms Nya elementarskola är likväl utesluten, emedan äfven halfva terminer där förekomma till följd af den fria flyttningen i de öfre klasserna. Likaså äro pedagogierna uteslutna, emedan där förekommande klasser ej kunna med afseende på den för deras genomgående behöfliga tiden lämpligen sammanställas med klasserna vid de andra läroverken. — Man finner af Tab. 8 för det första, huru många af dem, för hvilka *flyttning* kunde komma i fråga, äfven erhöilo sådan; för det andra, huru många af de flyttade erhöilo flyttningstillstånd redan vid vårterminens slut och huru många först vid höstterminens början; för det tredje, huru många vid de sagda tidpunkterna öfvergingo från en linie till en annan; samt för det fjärde, huru många terminer de utan öfvergång till annan linie flyttade tillhört den närmast lägre afdelningen.

För att erhålla antalet af dem, för hvilka flyttning vid vårterminens slut kunde komma i fråga, blef i gällande »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» hithörande tabellformulär försedt med en särskild kolumn för antalet närvarande lärjungar vid vårterminens *slut* före flyttningen, hvarigenom således från hvarje afdelning de lärjungar uteslutits, som tillhörde afdelningen den 1 Februari, men afgingo före flyttningen. Vid bearbetningen af primäruppgifterna hafva för samma ändamål ytterligare uteslutits lärjungarne i alla slutafdelningar. Således hafva vid de högre läroverken uteslutits R. 7:2 och L. 7:2 samt dessutom vid Latinläroverket i Stockholm samt vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk R. 5, vid Vesterviks och Sundsvalls läroverk L. 5 samt vid Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Ystads, Östersunds och Luleå läroverk R. 6:2. Vid de femklassiga läroverken hafva uteslutits R. 5 och L. 5. Vid de treklassiga läroverk, som under läse-

året 1890—91 läst endast på 3 klasser, har tredje klassen uteslutits; vid Söderköpings läroverk R. 4 och L. 4, vid Falköpings L. 5, vid Sölvesborgs R. 4, vid Trelleborgs R. 4 och L. 4, vid Engelholms L. 4, vid Varbergs R. 5, vid Filipstads R. 4 samt vid Skellefteå R. 5 och L. 5. Efter alla dessa uteslutningar återstå i klasserna 1—7:1 enligt kolumn 2 af tabellen 12,279 lärjungar, af hvilka 9,692 (78·9 %) enligt kol. 19 erhöilo flyttning till kl. 2—7:2. Det föregående året (se förra berättelsen, sid. 59) var det motsvarande procenttalet 79·7. — Med afseende på flyttningresultaten inom särskilda läroverksgrupper eller klasser må hänvisas till tabellen samt erinras därom, att talet i kolumn 2 för en viss klass naturligtvis bör jämföras med talet i kol. 19 för den eller de klasser, hvartill flyttning sker från den förra klassen. Slutligen må nämnas, att efter frånräkning af lärjungarne i alla slutafdelningar (se ofvan), utgjorde de närvarande lärjungarnes antal den 1 Februari 12,447, af hvilka således 168 (12,447—12,279) afgingo före flyttningen. Det föregående året var det motsvarande afgångstalet 173.

Af de 9,692 enligt Tab. 8 vid öfvergången till det nya läsåret flyttade lärjungarne erhöilo 7,419 (76·5 %) enligt kol. 10 flyttningstillstånd vid vårterminens slut samt 2,273 (23·5 %) enligt kol. 18 sådant tillstånd vid höstterminens början. Det föregående året voro de motsvarande procenttalen alldeles desamma.

Af nämnda 9,692 flyttade öfvergingo 58 (0·6 %) från en linie till en annan, hvaraf 1 vid vårterminens slut och 57 vid höstterminens början. Det föregående året var det motsvarande antalet af de från en linie till en annan öfvergångne 42 (0·4 %). Af de nämnda 58 lärjungarne öfvergingo 16 till R. 4, 2 till L. 4, 13 till R. 5, 6 till L. 5, 11 till R. 6:1, 2 till L. 6:1 B, 2 till L. 6:1 A, 3 till R. 6:2, 2 till L. 6:2 B och 1 till L. 7:1 B. Vid Stockholms Nya elementarskola, som ej är inräknad i tabellen, öfvergingo under kalenderåret 2 från en linie till en annan, nemligen 1 under vårterminen till R. 5 och 1 under höstterminen till R. 6. — Det ofvannämnda talet 58 anger antalet från annan linie öfvergångne vid den stora flyttningen vid slutet af vårterminen och början af höstterminen 1890. För antalet af dem, hvilka å andra tider af samma kalenderår öfvergått från en linie till en annan, redovisas här nedan (sid. 31). Utan tvifvel skulle dessa tal vinna någon tillökning, om äfven de lärjungar kunnat inräknas, hvilka vid öfvergången till annat läroverk äfven öfvergått till annan linie.

Huru lång tid de lärjungar, som enligt Tab. 8 vid öfvergången till det nya läsåret flyttades utan att öfvergå till annan linie, hade tillhört den närmast lägre afdelningen, utvisas af följande tabell, hvari talen för flyttningen vid vårterminens slut (kol. 3—8) sammanslagits med motsvarande tal för flyttningen vid höstterminens början (kol. 11—16.)

K l a s s.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver normaltiden.	
	0.	1.	2. (Normaltiden.)	3.	4.	5 (eller flere).		Summa.	Medeltal.
2	—	91	1,355	12	190	—	1,648	301	0·18
3	13	34	1,685	7	253	1	1,993	456	0·23
R. 4	5	13	819	2	135	3	977	258	0·26
L. »	10	20	680	—	38	—	748	36	0·06
R. 5	1	7	592	2	123	—	725	239	0·33
L. »	5	6	624	1	75	—	711	135	0·19
R. 6:1	—	5	246	—	44	—	295	83	0·28
L. »	1	—	454	2	64	—	521	128	0·26
R. 6:2	—	3	206	—	24	—	233	45	0·19
L. »	1	1	502	2	70	—	576	139	0·24
R. 7:1	—	1	129	1	12	—	143	24	0·17
L. »	—	2	460	—	35	—	497	68	0·14
R. 7:2	1	—	91	—	14	—	106	26	0·25
L. »	—	1	398	5	57	—	461	118	0·26
Klasserna 2—4	28	158	4,539	21	616	4	5,366	1,051	0·20
Realklasserna 5—7	2	16	1,264	3	217	—	1,502	417	0·28
Latin »	7	10	2,438	10	301	—	2,766	588	0·21
Samtliga klasser	37	184	8,241	34	1,134	4	9,634	2,056	0·21

Om man för hvardera linien med inräknande af de gemensamma klasserna sammanlägger de 8 årsklassernas medeltal, så blir summan för reallinien 1·89 termin och för latinlinien 1·54 termin. De motsvarande talen i förra berättelsen voro 1·58 och 1·44, och utvisar således det nu erhållna resultatet ökning för båda linierna, synnerligast för reallinien. — Om man förvandlar de i sista summeringsraden förekommande antalen flyttade lärjungar till procenttal, så finner man, att de, som tillhört närmast lägre klass 0 termin, d. v. s. öfverhoppade densamma, utgjorde 0·4 %
 1 » » 1·9 »
 2 terminer, d. v. s. den normala tiden ... » 85·5 »
 3 » » 0·4 »
 4 » » 11·8 »
 5 » eller flere » 0·0 »

Summa 100 %.

Mellan de nu erhållna procenttalen och motsvarande tal för föregående år råder ganska stor öfverensstämmelse.

På förut angifvet skäl ingå inga tal från Stockholms Nya elementarskola i Tab. 8 samt således icke heller i föregående tabell. Angående flyttningen inom Nya elementarskolan under kalenderåret 1890 hänvisas därför till läroverkets årsredogörelse för läsåret 1890—91.

Uppgifter om flyttning på andra tider än de i flyttningstabellen upptagna eller om frånvaron af sådan flyttning hafva för lithörande tidrymd erhållits från samtliga läroverken. Hela antalet af de sålunda flyttade lärjungarne uppgick för alla de i Tab. 8 ingående läroverken till 66, hvaraf 64 vid början af vårterminen 1890 och 2 under loppet af samma termin (enligt läroverksstadgans § 36, mom. 2). Af nämnda 66 flyttades 47 från en lägre till en högre afdelning, under det att 19 öfvergingo från en linie till en annan.

Efter att hafva tillhört närmast föregående klass 0 termin flyttades 1 till 3:e klassen (d. v. s. öfverhoppade 2:a klassen); efter att hafva tillhört närmast föregående klass *en* termin flyttades 40, nemligen 27 till 2:a klassen, 6 till 3:e, 3 till R. 4, 1 till R. 5, 1 till L. 6:1 A, 1 till R. 7:1 och 1 till R. 7:2; efter att hafva tillhört närmast föregående klass *två* terminer flyttades 1 till L. 7:2 A; efter att hafva tillhört närmast föregående klass *tre* terminer flyttades 4, nemligen 1 till 2:a klassen, 1 till R. 5, 1 till L. 6:2 B och 1 till L. 7:1 B; efter att hafva tillhört närmast föregående klass *fyra* terminer flyttades 1 till R. 6:2. Af de 19 från annan linie öfvergångne flyttades 5 från L. 4 till R. 4, 3 från R. 4 till L. 4, 2 från L. 5 till R. 5, 1 från L. 6:1 till R. 6:1, 2 från L. 6:1 A till L. 6:1 B, 1 från L. 6:1 B till L. 6:1 A, 3 från L. 6:2 A till L. 6:2 B, 1 från L. 6:2 B till L. 6:2 A samt 1 från L. 7:1 B till R. 7:1. — Om man till de enligt Tab. 8 från en linie till annan öfvergångne 58 lärjungarne lägger nyssnämnde 19 samt ytterligare 2 vid Nya elementarskolan, hvaraf 1 till R. 5 och 1 till R. 6, så uppgår hela antalet till 79.

Tab. 9 lemnar — såsom redan nämnts — en öfversigt öfver lärjungarnes omsättning för vår- och höst-terminerna 1890 jemte den på hvardera terminen följande mellanterminen. Därigenom att från rektor vid Stockholms Nya elementarskola erhållits särskilda uppgifter angående omsättningen, i hvilka de två-åriga 5:e och 6:e klasserna blifvit delade i 1-års-afdelningar (jfr här ofvan sid. 24), har det varit möjligt att denna gång i tabellen medräkna detta läroverk. På grund af den i läroverkets högre klasser rådande fria flyttningen är det dock gifvet, att rubrikerna till flyttningsskolumnerna eller åtminstone till kol. 3 och 12

ej fullt motsvara förhållandena vid detta läroverk. I kol. 3 måste nemligen därvidlag innefattas de lärjungar, som flyttats från och med den 16 September föregående hösttermin till samma termins slut; i kol. 4 de, som flyttats från början af vårterminen till och med den 1 Februari; i kol. 12 de som flyttats från och med den 2 Februari till vårterminens slut; i kol. 13 slutligen de, som flyttats från höstterminens början till och med den 15 September.

Såsom redan i föregående berättelser anmärkts, måste — såvida icke ett eller annat sällsynt undantagsförhållande (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 129) inträffat — ett strängt samband ega rum mellan vissa under två på hvarandra följande terminer å omsättningstabellernas summationsrader stående tal. För hvarje särskildt läroverk och således äfven för *hela läroverket* (taget i kollektiv mening) måste nemligen antalet lärjungar, som en viss dag under en termin — vare sig såsom närvarande eller frånvarande — tillhörde läroverket, vara lika med den del af detta antal, som en viss dag följande termin var kvar vid läroverket, tillsammans med den del af samma antal, som under mellantiden afgått. Genom att uppställa denna grundsats i ekvationsform erhålles för hvarje öfvergång från en termin till den följande en s. k. kontrollekvation. Men de tal, hvilka behövas för denna, kunna icke erhållas uteslutande ur omsättningstabellerna, emedan i kol. 2—6 och 11—15 af dessa ingå endast *närvarande* lärjungar. Antalen af *frånvarande* lärjungar erhållas däremot (ehuru för pedagogierna måhända ej alldeles fullständigt) från förut lemnade summariska textabeller öfver antalen lärjungar. Om man nu tillämpar kontrollekvationen på höstterminen 1889 och vårterminen 1890 samt betecknar de ifrågavarande talen i den föregående terminens kolumner med A_{15} o. s. v. (se Tab. 13 i förra berättelsen), dem i den efterföljande terminens kolumner med B_2 o. s. v. (se Tab. 9 i denna berättelse), antalet frånvarande den föregående terminen (se förra berättelsen, sid. 44) med A_f och antalet frånvarande den efterföljande terminen (se sist anf. st.) med B_r , så erhåller ekvationen följande utseende:

$$(E_1) \quad \overline{A_{15} + A_f} = \overline{B_2 + B_3 + B_4 + B_f + A_{17} + A_{18} + B_r}.$$

Om man åter tillämpar kontrollekvationen på vår- och höstterminerna 1890 samt likaledes betecknar talen i den föregående terminens kolumner med A_6 o. s. v., dem i den efterföljande terminens kolumner med B_{11} o. s. v. (ehuru båda dessa terminers tal nu hemtas ur Tab. 9 i denna berättelse) och antalen frånvarande (se förra berättelsen, sid. 44, och denna berättelse, sid. 23) på samma sätt som nyss, så erhåller ekvationen följande utseende:

$$(E_2) \quad \overline{A_6 + A_f} = \overline{B_{11} + B_{12} + B_{13} + B_f + A_8 + A_9 + B_{16}}.$$

Insätts talvärdena i ekvationen E_1 , så får venstra membrum värdet 14,201 ($= 14,133 + 68$) och högra membrum värdet 14,507 ($= 13,898 + 15 + 73 + 101 + 131 + 252 + 37$). Denna stridighet är dock nästan hel och hållen endast skenbar. I omsättningstabellen för år 1890 är nemligen Stockholms Nya elementarskola medräknad (jfr här ofvan)

och således äfven i högra membrum, hvaremot den ej är medräknad i omsättningstabellen för år 1889 och således ej heller i venstra membrum. Ditt måste således läggas antalet lärjungar vid detta läroverk den 15 September 1889, hvilket antal enligt Tab. 6 i berättelsen för läsåret 1889—90 utgör 308, hvarefter venstra membrum uppgår till 14,509, d. v. s. med 2 enheter öfverskjuter det högra. — Insätts åter talvärdena i ekvationen E_2 , så får venstra membrum värdet 14,331 ($= 14,230 + 101$) och högra membrum värdet 14,337 ($= 1,920 + 7,060 + 2,297 + 71 + 232 + 2,562 + 195$), d. v. s. det högra membrum är 6 enheter större än det venstra. — Skillnaden mellan de båda membra i den förra ekvationen, där det venstra membrum var större, måste bero på bristfälliga eller oriktiga uppgifter i läroverkens årsredogörelser, under det att skillnaden i den sednare ekvationen till en del också beror därpå, att 2 lärjungar under vårterminen blifvit inskrifna efter den 1 Februari.

Inom hvardera terminsgruppen af Tab. 9 äro först (kol. 2—5 och 11—14) de den 1 Februari och den 15 September närvarande lärjungarne¹⁾ fördelade efter kvarvaro i sin afdelning från föregående termin, flyttning till eller inskrifning i densamma. Om man vid gruppen för höstterminen frånräknar Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna, så uppgår antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret flyttades till klasserna 2—7:2 och den 15 September voro kvar vid sina respektive läroverk, till 9,075 samt antalet af dem, som ej erhållit flyttning och den 15 September sutto kvar i sina klasser, efter frånräkning af alla slutafdelningar (jfr ofvan sid. 30 och för de treklassiga läroverken Tab. 5) till 1,586. Dessa två grupper utgöra tillsammans 10,661, af hvilka således 85.1 % erhållit flyttning. Vid den likartade undersökning, som här ofvan (sid. 30) grundades på Tab. 8, befanns att af 12,279 vid vårterminens slut före flyttningen befintliga lärjungar 78.9 % erhållit flyttning. Således finner man, att bland de lärjungar, som mellan vårterminens slut och den 15 September afgingo ur icke-slutafdelningar, ett jmförelsevis större antal utgjordes af dem, som icke erhållit flyttning.

Af kol. 3, 4, 12 och 13 i Tab. 9 finner man, att af de lärjungar, som den 1 Februari och den 15 September tillhörde läroverken hade flyttats

15 (0.2 %)	enligt beslut vid slutet af höst-t:n 1889
73 (0.8 »)	» » » början » vår-t:n 1890
7,060 (74.7 »)	» » » slutet » » »
2,297 (24.3 »)	» » » början » höst-t:n »

Det i jmförelse med föregående år höga antalet af de enligt beslut vid slutet af höstterminen 1889 flyttade lärjungarne beror därpå, att, såsom redan är nämnt, Stockholms Nya elementarskola detta år för första gången är intagen i omsättningstabellen. Af hela antalet 15 tillhörde nemligen 14 detta läroverk. Att för öfrigt rubriken till kol. 3 i Tab. 9 ej fullt motsvarar förhållandena vid Stock-

¹⁾ Det har äfven detta år trots åtskilliga stridigheter i årsredogörelserna lyckats vinna full öfverensstämmelse mellan kol. 15 och Tab. 5 samt mellan kol. 6 och (den ottryckta) tabellen öfver lärjungarnes antal vårterminen 1890.

holms Nya elementarskola är redan förut (sid. 31 o. 32) omnämndt. — I de ofvan upptagna antalen flyttade äro ej de lärjungar inräknade, hvilkas öfvergång till annan klass skett i sammanhang med öfvergång till annat läroverk, samt naturligtvis ej heller de, hvilka eljest afgått med betyg på nöjaktigt genomgående af den lemnade klassen.

Om man från de nyss nämnda antalen vid vårterminens slut och höstterminens början flyttade frånräknar dem, som tillhörde Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna, erhållas talen 6,855 och 2,220 eller tillsammans 9,075, utvisande, huru många af de vid öfvergången till det nya läsåret flyttade lärjungarne (med undantag af dem, som tillhörde Nya elementarskolan och pedagogierna) den 15 September 1890 voro närvarande vid sina respektive läroverk. Vid jämförelse med hela antalet af de enligt Tab. 8 flyttade, 9,692, finner man, att antalet af dem, hvilka erhöilo flyttning, öferskjuter antalet af de flyttade, hvilka voro närvarande den 15 September, med 617, af hvilket överskott 564 falla på vårterminen och 53 på höstterminen.

Antalet inskrifne till och med den 1 Februari under vårterminen och den 15 September under höstterminen 1890 uppgick vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna enligt kol. 5 och 14 i Tab. 9 till 3,558. Dessutom inskrefvos under vårterminen efter den 1 Februari 2 lärjungar (1 i kl. 1 och 1 i kl. 2) samt under höstterminen efter den 15 September 12 lärjungar (4 i kl. 1, 1 i kl. 2, 3 i kl. 3, 1 i R. 4, 1 i R. 5 och 2 i L. 5). Hela antalet under kalenderåret inskrifne utgjorde således 3,572, af hvilka 246 (6·9 %) inskrefvos under vårterminen och 3,326 (93·1 %) under höstterminen. Om de inskrifne fördelas efter klasser, så finner man, att i 1:a klassen inskrefvos 2,029, i 2:a 595, i 3:e 301, i 4:e 252 (115 realister och 137 latinare), i 5:e 130 (49 r. och 81 l.), i nedre 6:e 194 (90 r. och 104 l.), i öfre 6:e 42 (16 r. och 26 l.), i nedre 7:e 19 (9 r. och 10 l.) samt i öfre 7:e 10 (3 r. och 7 l.). I dessa antal innefattas naturligtvis dels lärjungar, som före inskrifningen icke tillhört något af här ifrågavarande läroverk, dels lärjungar, som endast öfvergått från ett läroverk till ett annat.

Antalet afgångne utgjorde vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna enligt kol. 7—9 och 16—18 i Tab. 9:

från början af vår-t:n 1890 t. o. m. den 31 Jan. ...	37
fr. o. m. den 1 Febr. till vår-t:ns slut.....	232
under näst följande mellantermin	2,562
från början af höst-t:n t. o. m. den 14 Sept.....	195

fr. o. m. den 15 Sept. till höst-t:ns slut	97
under näst följande mellantermin	249

Summa 3,372.

Då det är önskvärdt, att i de tal, hvilka tillhöra andra och femte grupperna här ofvan, endast sådana lärjungar medräknas, hvilka i förtid under terminens lopp afbrutit sin skolgång, äro i kol. 9 och 18 af Tab. 9 inräknade såväl alla efter aflagd mogenhetsexamen afgångne lärjungar, äfven om mogenhetsexamen vid vissa läroverk inträffat före års-examen, som ock, såvidt sig vid bearbetningen af årsredogörelsernas uppgifter göra låtit, de lärjungar, hvilka i öfrigt afgått vid terminens slut. Det är således antagligt, att inom grupperna 2 och 5 här ofvan ej många ingå, hvilka egentligen borde tillhöra grupperna 3 och 6. — Genom sammanslagning af grupperna 3 och 4 erhålles antalet 2,757, utgörande 81·8 % af samtliga afgångne. Man kan således med säkerhet påstå, att åtminstone 81·8 % af hela antalet afgångne afgingo vid öfvergången till det nya läsåret.

Om de afgångne fördelas efter klasser, så finner man, att ur 1:a klassen afgingo 246, ur 2:a 321, ur 3:e 479, ur 4:e 522 (394 realister och 128 latinare), ur 5:e 643 (425 r. och 218 l.), ur nedre 6:e 252 (114 r. och 138 l.), ur öfre 6:e 172 (65 r. och 107 l.), ur nedre 7:e 95 (20 r. och 75 l.) samt ur öfre 7:e 642 (146 r. och 496 l.). — Bland de afgångne voro naturligtvis många, som endast öfvergingo till ett annat läroverk. Särskildt bero de höga talen för klasserna 3 och 5 till en del på detta förhållande. Af den första tabellen å sidan 26 framgår vid jämförelse mellan lärjungeantalen i kl. 3 och 5 höstterminen 1889 samt i kl. 4 och 6:1 höstterminen 1890, att den verkliga minskningen för »hela läroverket» utgjorde 227 vid öfvergången från 3:e till 4:e och 488 vid öfvergången från 5:e till 6:e klassen.

Här ofvan visades, att antalet inskrifne under kalenderåret 1890 uppgick till 3,572 samt antalet afgångne från början af vårterminen 1890 till samma tid 1891 till 3,372. Det förra antalet öferskjuter således det sednare med 200. Föregående året öfersköt antalet inskrifne antalet afgångne med 74.

Slutligen må erinras därom, att, emedan Tab. 8 och 9 tillkommit genom hopläggning af uppgifterna från de särskilda läroverken, så är det tydligt, att med hänsyn till läroverket såsom ett enda helt talen i kol. 3—19 af Tab. 8 och i kol. 12 och 13 af Tab. 9 sannolikt äro mycket för låga samt talen i kol. 14, 10 och 19 af Tab. 9 sannolikt ej obetydligt för höga.

Kap. 12. Mogenhets- och kompletterings-examina; öfversigt för åren 1886—1890.

Tab. 10—14.

Med afseende på dessa examina gällde under år 1890 samma föreskrifter och allmänna anordningar, som under de fyra föregående åren (se berättelsen för läsåret 1886—87, sid. 26). De vid primäruppgifternas bearbetande följda grund-

satserna äro äfven oförändrade, till följd hvaraf det är tillräckligt att här erinra därom, att termen »underkänd» blifvit för korthetens skull både i tabeller och text använd i st. för uttrycken »icke berättigade till muntlig examen»

och icke förklarade mogna. Härigenom hafva visserligen bland de underkände inräknats några lärjungar, på hvilka den använda termen ej egentligen passar, men om alla dessa fall lemnas detaljerade uppgifter i anmärkningarna till Tab. 10 och 11. — De ämnen, som under båda terminerna kalenderåret 1890 voro bestämda för den skriftliga examen, äro intagna å Tab. 12 och 13. — Likasom i de föregående berättelserna, från och med läsåret 1881—82, hafva äfven denna gång uppgifterna för de båda terminerna i allmänhet ej blifvit skilda, utan sammanarbetade till ett helt för kalenderåret.

Vårterminen 1890 anställdes mogenhetsexamen vid alla de 36 offentliga högre läroverken utom ett¹⁾ samt vid 5 af de 6 enskilda läroverk, som egde dimissionsrätt. Den skriftliga examen förrättades den 15, 16, 18 och 19 April. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 13 Maj t. o. m. den 12 Juni, upptog 1 dag vid 7 offentliga och 3 enskilda läroverk, 2 dagar vid 19 offentliga och 2 enskilda läroverk samt 3 dagar vid 9 offentliga läroverk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 79 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 79 dagar 731 i mogenhets- och 7 i i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 15. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid 9 offentliga och 2 enskilda läroverk, till 3 vid 20 offentliga och 2 enskilda, till 4 vid 5 offentliga och 1 enskildt samt till 5 vid 1 offentligt läroverk. Härvid har räknats det högsta antal, som förekommit någon af dagarne.

Höstterminen 1890 anställdes både skriftlig och muntlig mogenhetsexamen vid 9 offentliga och 2 enskilda läroverk samt endast skriftlig vid 4 offentliga. Den skriftliga examen förrättades den 14, 15, 17 och 18 November. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 8 t. o. m. den 16 December, upptog 1 dag vid 8 offentliga och 2 enskilda läroverk samt 2 dagar vid 1 offentligt läroverk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 12 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 12 dagar 60 i mogenhets- och 1 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 6. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid hvart och ett.

Af de å Tab. 10 och 11 meddelade »Sammandrag rörande mogenhetsexamen» erhåller man efter en mindre rättelse²⁾ följande tabellariska öfversigt för hela kalenderåret.

¹⁾ Ystads läroverk, som först läsåret 1888—89 började successift utvidgas till högre läroverk och därför vårterminen 1890 hade undervisningen utsträckt endast till och med öfre sjette klassen.

²⁾ Vid utarbetandet af Tab. 10 a har vid Lunds privata elementarskola en lärjunge, som uteblef efter att hafva deltagit i endast en del af den skriftliga examen och på grund däraf ej erhöill betyg, räknats som latinare i st. för som realist, hvilket fel, som härmed rättas, väsentligen föranledts däraf, att den från läroverket insända examenstabellen ej var npprättad i full enlighet med det gällande formuläret. Utan att närmare uppräknas dem torde det vara tillräckligt att nämna, att åtskilliga ändringar således måste göras dels i Tab. 10 a, kol. 2 och 3, dels i Tab. 10 c, kol. 2 och 3 samt den till kol. 3 hörande anmärkningen.

I mogenhetsexamen år 1890 underkände och godkände.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		

1:o. Antal.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	23	2	136	161
Latinare	28	23	483	534
Båda linierna	51	25	619	695
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	4	—	8	12
Latinare	19	8	55	82
Båda linierna	23	8	63	94
C. Privatister.				
Realister	34	4	11	49
Latinare	66	32	46	144
Båda linierna	100	36	57	193
D. Samtliga.				
Realister	60	6	155	221
Latinare	114	63	584	761
Båda linierna	174	69	739	982

2:o. Procent.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	14	1	85	100
Latinare	5	4	91	100
Båda linierna	7	4	89	100
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	33	—	67	100
Latinare	23	10	67	100
Båda linierna	24	9	67	100
C. Privatister.				
Realister	69	8	23	100
Latinare	46	22	32	100
Båda linierna	52	19	29	100
D. Samtliga.				
Realister	27	3	70	100
Latinare	15	8	77	100
Båda linierna	18	7	75	100

Vid föregående tabell må anmärkas, att bland de absoluta talen förekomma dubbelräkningar, emedan många af de till höstterminens examen anmälde äfven voro anmälde redan till vårterminens.

Bland de till Tab. 10 och 11 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 20 fall, nemligen med afseende på 14 lärjungar vid offentliga läroverk, 4 vid enskilda och 2 privatister. Dessutom förekom i 21 fall, nemligen med afseende på 12 lärjungar vid offentliga läroverk, 2 vid enskilda och 7 privatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en bland censorerna, men godkändes af den eller de andra och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 29 flickor, alla latinare. — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 11 (8 vid offentliga läroverk, 2 vid enskildt och 1 privatist), hvilka tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Enligt Tab. 9 funnos den 1 Februari 1890 i öfre sjunde klassen vid de offentliga läroverken 151 realister och 512 latinare, således tillsammans 663. Till mogenhetsexamen

anmälde sig vårterminen från dessa läroverk 657 lärjungar, hvaraf 148 realister och 509 latinare. Bland dessa blefvo 592 förklarade mogne, hvaraf 127 realister och 465 latinare; bland de sednare tillhörde 281 latinlinien utan grekiska och 184 latinlinien med grekiska. — Af de offentliga läroverkens under höstterminen till examen anmälde 40 lärjungar, hvaraf 13 realister och 27 latinare, hade samtliga utom 7 (5 realister och 1 latinare vid Stockholms Nya elementarskola och 1 latinare vid Jönköpings läroverk) anmält sig redan till vårterminens examen. Bland dessa blefvo 27 förklarade mogne, hvaraf 9 realister och 18 latinare; bland de sednare tillhörde 12 latinlinien utan grekiska och 6 latinlinien med grekiska. — Bland de offentliga läroverkens under året såsom mogne förklarade 619 lärjungar tillhörde således 136 (22 %) reallinien, 293 (47·3 %) latinlinien utan och 190 (30·7 %) latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen år 1890 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	17 år.	18 år. (Normal- åldern.)	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	31 år.	32 år.	33 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																		
Realister	7	34	33	34	19	7	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	136
Latinare.....	27	111	130	93	62	39	13	4	3	—	1	—	—	—	—	—	—	483
Summa	34	145	163	127	81	46	14	4	4	—	1	—	—	—	—	—	—	619
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																		
Realister	—	5	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Latinare.....	—	7	12	15	5	5	2	2	1	1	3	—	—	1	—	—	1	55
Summa	—	12	13	16	5	6	2	2	1	1	3	—	—	1	—	—	1	63
C. Privatister.																		
Realister	—	2	3	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Latinare	2	3	9	7	7	4	5	4	—	1	1	1	—	—	1	1	—	46
Summa	2	5	12	9	10	5	5	4	—	1	1	1	—	—	1	1	—	57

Om, likasom i föregående berättelse, 17 år räknas som normalålder i öfre sjunde klassen vid läseårets början (jfr berättelsen för läseåret 1889—90, sid. 64), böra 18 år räknas som normalålder i samma klass vid läseårets slut och således äfven som normalålder för dem, hvilka då eller före kalenderårets slut aflade mogenhetsexamen. Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro enligt denna beräkning 34 under, 145 i och 440 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 0, 12 och 51 samt för privatisterna 2, 5 och 50. Dock må med afseende på lärjungarne vid de offentliga läroverken erinras därom, att till följd af läroverksstadgans föreskrifter om inträdesåldern icke få lärjungar måste komma att räknas till de öfverårige. Enligt de i berättelsen för år 1889—90 (sid. 52) utvecklade grunder kan deras antal anses uppgå till $\frac{1}{3}$ af hela antalet 619. Men sättet att beräkna normalåldern är för öfrigt här af

föga vigt och inverkar naturligtvis alldeles icke på storleken af lärjungarnes medelålder.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtliga.
Vid offentliga läroverk	19·40	19·55	19·52
» enskilda »	18·88	21·07	20·79
Privatister	19·82	21·50	21·18

Följande tabell utvisar — med fördelning efter läroverk — antal och medelålder för de godkände lärjungar, som tillhörde de offentliga läroverken och de enskilda läroverken med dimissionsrätt.

Läroverk.	Antal lärjungar.	År öfver normalåldern.	Medelålder.
A. Offentliga.			
Stockholm:			
Latinläroverket	30	20	18·67
Södermalms läroverk	21	25	19·19
Realläroverket	38	45	19·18
Nya elementarskolan	16	12	18·75
Uppsala	25	24	18·96
Gefle	15	17	19·13
Hudiksvall	5	1	18·20
Linköping	30	35	19·17
Norrköping	11	4	18·36
Vestervik	4	5	19·25
Skara	26	60	20·31
Venersborg	14	19	19·36
Strengnäs	13	14	19·08
Örebro	20	34	19·70
Nyköping	7	8	19·14
Vesterås	15	36	20·40
Falun	12	23	19·92
Vexjö	36	75	20·08
Jönköping	21	20	18·95
Lund	31	41	19·32
Malmö	28	32	19·14
Karlskrona	12	18	19·50
Kristianstad	14	21	19·50
Helsingborg	16	27	19·69
Göteborg:			
Latinläroverket	29	43	19·48
Realläroverket	23	44	19·91
Halmstad	11	26	20·36
Kalmar	21	61	20·90
Karlstad	16	22	19·38
Hernösand	19	46	20·42
Östersund	7	6	18·86
Umeå	20	46	20·30
Luleå	7	19	20·71
Sundsvall	3	7	20·33
Visby	3	5	19·67
Samtliga	619	941	19·52
B. Enskilda.			
Stockholm:			
Beskowska skolan	14	10	18·71
Wallinska flickskolan	10	22	20·20
Lyceum för flickor	7	8	19·14
Praktiska arbetsskolan	1	2	20·00
Uppsala: Fjellstedtska skolan	8	56	25·00
Lunds privata elementarskola	23	78	21·39
Samtliga	63	176	20·79

Om man med ledning af de i föregående två tabeller lemnade uppgifterna beräknar medelålderns öfverskott öfver den antagna normalåldern (18 år), bör man ihågkomma, att vid de offentliga läroverken ingår i dessa öfverskott en icke alldeles obetydlig del (antagligen omkring 0·33 år, jfr här ofvan), som är en nödvändig följd af läroverksstadgans föreskrift, att för intagning i statens läroverk fordras att hafva uppnått 9 års ålder.

I följande betygstabeller äro de erhållna betygen betecknade på sedvanligt sätt, d. v. s. *A* = *Berömlig*, *AB* = *Med beröm godkänd*, *B* = *Godkänd* och *C* = *Icke godkänd*.

De *mogenhetsbetyg*, som utdelades åt de i examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	2	48	86	136
Latinare	31	141	311	483
Summa	33	189	397	619
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	1	3	4	8
Latinare	5	19	31	55
Summa	6	22	35	63
C. Privatister.				
Realister	—	—	11	11
Latinare	—	5	41	46
Summa	—	5	52	57

För uppsatsen på *modersmålet* utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	—	18	137	5	160
Latinare	15	89	413	15	532
Summa	15	107	550	20	692
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	1	9	1	11
Latinare	1	8	58	11	78
Summa	1	9	67	12	89
C. Privatister.					
Realister	—	—	28	14	42
Latinare	3	5	91	29	128
Summa	3	5	119	43	170

Vid jemförelse med Tab. 10 c och 11 c finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälde, hvilken skiljaktighet — likasom i följande betygstabeller — beror därpå, att åtskilliga af de anmälde af en eller annan anledning ej erhöilo betyg. — Slutligen må an-

märkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »Godkänd», utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 11 % och bland samma läroverks latinare 20 %.

De censorernas berättelser öfver verkställda examina vår- och höst-terminen 1890 åtföljande tabellerna utvisa, huru många lärjungar hade skrivit öfver hvar och ett af de för uppsatsen på modersmålet gifna ämnena, och hvilka betyg blifvit vid hvarje särskildt ämne utdelade. Af dessa tabeller, som för hvardera terminen omfatta alla de läroverk, där skriftlig examen anstälts, har, efter vid bearbetningen gjorda rättelser, erhållits följande öfversigt.

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	Sa.
Vårterminen 1890.					
1. Den Heliga Skrifts lära om Kristi person.....	2	11	41	2	56
2. Jemförelse mellan de grekiska kämpspelen och de romerska gladiatorsspelena.....	4	17	58	6	85
3. Jemförelse mellan religionsfreden i Augsburg och Westfaliska freden.	2	42	340	20	404
4. Konungens och rådets ställning till hvarandra enligt regeringsformerna af 1720 och 1772.....	2	13	76	4	95
5. Hvilka drag kunna ur Horatii oden sammanställas för teckningen af skaldens karaktär? ...	4	15	14	—	33
6. Skildring af den fanerogama floran i ett skogskärr i Sverige.....	2	5	31	4	42
7. Sveriges viktigaste malmer och sätten att ur dem uttaga metallen.	—	8	31	4	43
8. »Fyller du din plats, så är han ärofull, huru ringa han än aktas». (Tegnér)	3	9	58	9	79
Summa	19	120	649	49	837
Höstterminen 1890.					
1. Huru blef Luther reformator?...	—	—	10	5	15
2. Det romerska folktribunatets uppkomst och utveckling.	—	—	1	—	1
3. Orsakerna till Polens undergång.	—	—	64	19	83
4. Gustaf Wasas reduktion och dess viktigaste följder.	—	—	3	1	4
5. Det finska folklynnnet, sådant det tecknas i Runebergs dikter.....	—	—	—	1	1
6. De för menniskan viktigaste växterna i Sverige.	—	—	3	1	4
7. Om solen.	—	—	2	—	2
8. Ungdoms möda är ålderdoms ro.	—	1	4	—	5
Summa	—	1	87	27	115

Om man efter nyss lemnade tabell, där betygen öfver uppsatsen på modersmålet äro fördelade efter lärjungegrupper, sammanlägger antalen inom de särskilda betygsgraderna, erhåller man respektive 19, 121, 736 och 75, eller tillsammans 951. Vid dylik sammanläggning enligt den nu

lemnade ämnestabellen erhåller man åter 19, 121, 736 och 76, eller tillsammans 952. Skillnaden beror därpå, att en realist bland privatisterna under höstterminen skref öfver två ämnen (N:o 1 och 5) med betyget *C* i båda.

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	—	2	—	2
Fransk	3	35	100	21	159
Engelsk	3	64	86	4	157
Matematisk	4	36	100	19	159
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	3	6	2	11
Engelsk	—	5	6	—	11
Matematisk	—	1	7	3	11
C. Privatister.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	3	19	20	42
Engelsk	—	4	30	8	42
Matematisk	—	1	20	21	42

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	7	124	391	10	532
Tysk	—	1	—	—	1
Fransk	12	177	314	28	531
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	—	16	55	7	78
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	1	22	48	7	78
C. Privatister.					
Latinsk	—	8	86	34	128
Tysk	—	—	3	1	4
Fransk	—	15	75	33	123

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 20 lärjungar vid offentliga och 6 vid ett enskildt läroverk, men ingen privatist. I engelska språket examinerades 54 bland de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga

examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med mogenhetsexamina vår- och höst-terminen 1890, finnes redogjort å Tab. 10 och 11. Ur där meddelade uppgifter erhålles följande sammandrag för hela kalenderåret.

Ä m n e n.	Anmälde.	Godkände.
Latin	3	1
Franska	1	1
Matematik å reallinien.....	13	5
Fysik och kemi å reallinien.....	2	—
Summa	19	7

Med afseende på 2 i denna tabell förekommande dubbelräkningar hänvisas till Tab. 10 och 11. — I tabellen äro inräknade 7 latinare (3 vid Vesterås, 2 vid Lunds offentliga och 1 vid Visby läroverk samt 1 privatist), hvilka erhållit tillstånd att samtidigt med mogenhetsexamen få undergå kompletteringsexamen i matematik å reallinien. Enär, enligt den för skriftliga examen gällande anordningen (se berättelsen för läsåret 1886—87, sid. 26), det realisterna åliggande och i det skriftliga matematiska provet inräknade arbetet att behandla en uppgift af mekaniskt eller fysikaliskt innehåll är förlagdt till samma tid som det latinska översättningsprovet, må tilläggas, att af de nämnda 7 kompletterarna 5 hade af Kungl. Maj:t och 2 af rektor erhållit befrielse från sagda del af det skriftliga provet.

Skillnaden mellan antalet anmälde och antalet godkände utgöres af 1 från den skriftliga examen uteblifven samt — vid dubbelräkning af de 2, som anmält sig i två ämnen — 11 underkände (10 i skriftliga och 1 i muntliga examen).

Såsom en fortsättning af de öfersigter öfver mogenhets- och kompletterings-examina, hvilka lemnats i berättelsen för läsåret 1880—81 (sid. 31—35 och Tab. 15) samt i berättelsen för läsåret 1885—86 (sid. 38—42 och Tab. 14), följer här en dylik öfersigt för femårsföljden 1886—90.

Med afseende på de för dessa examina gällande föreskrifter och allmänna anordningar skedde under denna tidrymd ingen annan förändring, än att vissa omflyttningar egde rum med afseende på ämnenas inbördes ordning vid den skriftliga examen (se berättelsen för läsåret 1886—87, sid. 26).

Antalet offentliga läroverk, vid hvilka mogenhetsexamen anställdes, utgjorde under hela femårsföljden 35. — De enskilda läroverken med dimissionsrätt voro vid tidrymdens början 6. För ett af dem, nemligen Göteborgs realgymnasium, upphörde denna rätt att vara gällande genom Kungl. bref af den 22 Oktober 1886. Däremot erhöi Praktiska arbetskolau i Stockholm dimissionsrätt genom Kungl. resolution af den 9 Mars 1888, hvarigenom antalet åter ökades till 6.

Å Tab. 14 finner man dels en öfersigt öfver antalen af de till hvart och ett af de offentliga och enskilda dimis-

sionsberättigade läroverken hörande lärjungar, som under hvart och ett af åren 1886—1890 aflagt godkänd mogenhets-examen, dels ett summariskt sammandrag för hela femårs-följden öfver antalen anmälde och examinerade. Af detta sammandrag erhåller man efter en mindre rättelse (se sid. 34, not. 2) följande tabellariska öfersigt.

I mogenhetsexamen åren 1886—1890 underkände och godkände.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		
1:o. Antal.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	105	21	608	734
Latinare	207	135	2,682	3,024
Båda linierna	312	156	3,290	3,758
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	12	2	48	62
Latinare	58	32	284	374
Båda linierna	70	34	332	436
C. Privatister.				
Realister	158	30	85	273
Latinare	359	216	228	803
Båda linierna	517	246	313	1,076
D. Samtliga.				
Realister	275	53	741	1,069
Latinare	624	383	3,194	4,201
Båda linierna	899	436	3,935	5,270
2:o. Procent.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	14	3	83	100
Latinare	7	4	89	100
Båda linierna	8	4	88	100
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	18	3	79	100
Latinare	16	8	76	100
Båda linierna	16	8	76	100
C. Privatister.				
Realister	58	11	31	100
Latinare	45	27	28	100
Båda linierna	48	23	29	100
D. Samtliga.				
Realister	26	5	69	100
Latinare	15	9	76	100
Båda linierna	17	8	75	100

Bland de till Tab. 14 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den skriftliga examen blef 1 (privatist) beträdd med underslef. — Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 96 fall, nemligen med afseende på 65 lärjungar vid offentliga läroverk, 14 vid enskilda och 17 privatister. Dessutom förekom i 75 fall, nemligen med afseende på 51 lärjungar vid offentliga läroverk, 5 vid enskilda och 19 privatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en eller två bland censorerna, men godkändes af den eller de andre och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 137 flickor (20 realister och 117 latinare). — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 34 (27 vid offentliga läroverk, 3 vid enskilda och 4 privatister), af hvilka 1

tillhörde den romersk-katolska, 1 den svedenborgska och 32 den mosaiska trosbekännelsen.

Till mogenhetsexamen anmälde sig 3,763 lärjungar från de offentliga läroverken, hvaraf 734 realister och 3,029 latinare. Bland dessa blefvo 3,290 förklarade mogue, hvaraf 608 realister och 2,682 latinare; bland dessa sistnämnde tillhörde 1,637 latinlinien utan grekiska och 1,045 latinlinien med grekiska. Efter procent räknadt tillhörde således bland de offentliga läroverkens såsom mogue förklarade lärjungar 18.5 % reallinien, 49.7 % latinlinien utan och 31.8 % latinlinien med grekiska. Under femårsföljden 1881—1885 blefvo af de offentliga läroverkens anmälde 3,724 lärjungar, 3,323 förklarade mogue, hvaraf 670 (20.2 %), tillhörde reallinien, 1,313 (39.5 %) latinlinien utan grekiska och 1,340 (40.3 %) latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen åren 1886—1890 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	16 år.	17 år.	18 år. (Normalåldern.)	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	31 år.	32 år.	33 år.	34 år.	36 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																					
Realister	1	20	119	170	159	98	31	7	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	608
Latinare	4	113	581	781	568	334	167	74	28	17	6	5	1	1	—	—	1	—	—	1	2,682
Summa	5	133	700	951	727	432	198	81	29	19	6	5	1	1	—	—	1	—	—	1	3,290
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																					
Realister	—	—	8	18	13	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48
Latinare	—	2	35	68	56	40	24	13	14	7	5	7	3	3	5	—	1	—	1	—	284
Summa	—	2	43	86	69	48	25	13	14	7	5	7	3	3	5	—	1	—	1	—	332
C. Privatister.																					
Realister	—	6	16	17	11	16	11	2	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	85
Latinare	—	8	25	46	38	30	16	24	10	5	9	2	6	1	2	2	1	2	1	—	228
Summa	—	14	41	63	49	46	27	26	12	7	10	3	6	1	2	2	1	2	1	—	313

På de grunder, som utvecklats i berättelserna för de särskilda åren, hafva 19 år räknats såsom normalålder åren 1886—1888 samt 18 år såsom normalålder åren 1889 och 1890. Enligt denna beräkning finner man genom hopläggning af talen för de särskilda åren, att af de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro 544 under, 895 i och 1,851 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 23, 77 och 232 samt för privatisterna 44, 54 och 215. Dock må erinras dels därom, att man för år 1888 kan räkna både 18 och 19 år

såsom normalålder, dels därom, att bland lärjungarne med 18 år såsom normalålder icke få måste till följd af läroverksstadgans föreskrifter om inträdesåldern komma att räknas till de öfveråriga. Att för öfrigt sättet att beräkna normalåldern alldeles icke inverkar på storleken af lärjungarnes medelålder är äfven redan ofvan (sid. 35) anmärkt.

Om man enligt föregående tabell beräknar de godkände lärjungarnes medelålder och sammanställer resultaten med de motsvarande för åren 1876—1880 och 1881—1885, så erhåller man följande översigt.

Läroverk.	1876—1880.			1881—1885.			1886—1890.		
	Realister.	Latinare.	Samtlige.	Realister.	Latinare.	Samtlige.	Realister.	Latinare.	Samtlige.
Vid offentliga läroverk	19.81	19.99	19.96	19.76	19.75	19.75	19.54	19.59	19.58
• enskilda •	19.27	20.57	20.16	20.12	20.53	20.44	19.50	20.99	20.77
Privatister	20.45	21.11	20.96	20.55	21.24	21.00	20.09	21.31	20.98

Följande tabell visar — efter läroverk — antal och medelålder för de under perioderna 1876—1880, 1881—1885 och 1886—1890 i mogenhetsexamen godkände lärjungar, hvilka tillhörde de offentliga läroverken och de enskilda läroverken med dimissionsrätt.

Läroverk.	1876—1880.		1881—1885.		1886—1890.	
	Antal lärjungar.	Medelålder.	Antal lärjungar.	Medelålder.	Antal lärjungar.	Medelålder.
A. Offentliga.						
Stockholm:						
Gymnasium	202	19·28	—	—	—	—
Latinläroverket	—	—	151	19·25	176	19·00
Södermalms läroverk	15	19·00	89	18·82	92	19·16
Realläroverket	—	—	150	19·31	166	19·40
Nya elementarskolan	63	19·17	80	19·05	81	19·10
Uppsala	136	19·49	224	19·30	143	19·27
Gefle	50	19·94	67	19·43	72	19·29
Hudiksvall	34	19·65	26	19·31	20	19·05
Linköping	146	20·27	194	19·93	149	19·84
Norrköping	56	20·16	83	19·30	91	19·14
Vestervik	22	19·86	32	20·09	34	19·44
Skara	90	20·57	134	20·44	156	19·79
Venersborg	43	20·37	75	19·97	73	19·88
Strengnäs	58	19·93	39	19·92	49	19·04
Örebro	98	19·79	157	19·82	116	19·57
Nyköping	61	19·84	59	19·59	66	19·55
Vesterås	54	19·89	42	20·17	72	19·89
Falun	45	19·44	58	19·67	59	19·63
Vexjö	95	20·18	112	20·47	136	20·25
Jönköping	127	20·41	182	19·98	140	19·50
Lund	159	19·43	221	19·45	205	19·59
Malmö	66	20·00	90	19·19	137	19·39
Karlskrona	54	19·91	78	19·53	70	19·60
Kristianstad	58	19·55	58	19·81	67	19·30
Helsingborg	72	19·68	88	19·40	86	19·16
Göteborg:						
Latinläroverket	121	20·90	196	20·23	198	19·96
Realläroverket	—	—	2	20·00	56	19·89
Halmstad	40	20·90	44	20·41	54	20·02
Kalmar	81	20·54	102	20·48	92	20·41
Karlstad	104	19·94	174	19·95	133	19·42
Hernösand	53	20·72	65	19·97	70	19·80
Östersund	17	20·12	45	20·44	48	20·02
Umeå	41	20·12	93	19·97	93	19·95
Luleå	24	20·63	52	19·97	28	19·96
Sundsvall	—	—	14	20·64	21	20·10
Visby	42	19·88	67	19·90	41	19·17
Samtliga	2,327	19·96	3,323	19·75	3,290	19·58

Läroverk.	1876—1880.		1881—1885.		1886—1890.	
	Antal lärjungar.	Medelålder.	Antal lärjungar.	Medelålder.	Antal lärjungar.	Medelålder.
B. Enskilda.						
Stockholm:						
Ateneum	53	19·43	15	19·33	—	—
Beskowska skolan	34	18·97	85	19·02	76	19·09
Wallinska flickskolan	16	19·06	29	19·93	55	20·05
Lyceum för flickor	—	—	10	19·60	26	19·58
Praktiska arbetsskolan	—	—	—	—	6	20·17
Uppsala:						
Privata elem.-läroverket	25	21·12	—	—	—	—
Fjellstedtska skolan	—	—	26	24·58	43	24·60
Lunds privata elem.-skola	50	22·40	71	21·68	117	21·16
Göteborgs realgymnasium	30	18·83	27	19·11	9	19·78
Samtliga	208	20·16	263	20·44	332	20·77

De *mogenhetsbetyg*, som utdelades åt de i examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	26	223	359	608
Latinare	157	882	1,643	2,682
Summa	183	1,105	2,002	3,290
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	2	21	25	48
Latinare	19	102	163	284
Summa	21	123	188	332
C. Privatister.				
Realister	1	20	64	85
Latinare	4	22	202	228
Summa	5	42	266	313

För uppsatsen på *modersmålet* utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	3	112	585	30	730
Latinare	52	598	2,283	77	3,015
Summa	55	710	2,873	107	3,745
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	9	47	3	59
Latinare	2	66	277	20	365
Summa	2	75	324	23	424

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
C. Privatister.					
Realister	—	12	178	64	254
Latinare	4	40	538	146	728
Summa	4	52	716	210	982

Vid jämförelse med Tab. 14 B finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälde. Skiljaktigheten beror — likasom i följande betygstabeller — därpå, att åtskilliga af de anmälde af en eller annan anledning (nemligen att de fullständigt eller partielt uteblefvo från den skriftliga examen, ej aflemnade alla de föreskrifna arbetena eller begingo underslef) ej erhöilo betyg. — Slutligen må anmärkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »Godkänd» utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 16 % och bland samma läroverks latinare 22 %. Under femårsföljden 1881—1885 voro de motsvarande procenttalen 17 och 23.

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	3	5	—	8
Fransk	9	155	419	145	728
Engelsk	9	248	427	38	722
Matematisk	25	199	421	83	728
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	2	1	3
Fransk	1	12	32	11	56
Engelsk	2	21	35	1	59
Matematisk	—	15	36	8	59
C. Privatister.					
Tysk	1	5	9	15	30
Fransk	3	13	105	102	223
Engelsk	—	28	162	60	250
Matematisk	2	22	107	120	251

Öfversättningar till både tyska, franska och engelska verkställdes, såvidt uppgifvet är, ej af någon. — Det ytterst ringa antalet af de lärjungar vid offentliga läroverk, som valde öfversättning till tyska språket, kan möjligen till någon del bero på andra omständigheter, som här ej behöfva göras till föremål för undersökning, men beror dock utan tvifvel förnämligast därpå, att undervisningen i detta språk upphör med 6:e klassen. I sammanhang härmed kan erinras därom, att äfven lärjungar vid dimissionsberättigade enskilda läroverk och privatister kunna med bibehållen betygsrätt för den muntliga mogenhetsexamen under vissa

villkor afsluta studiet af tyska språket vid en tidpunkt, som motsvarar öfvergången till 7:e klassen vid de offentliga läroverken. Slutligen må nämnas, att vid de offentliga läroverken antalet af dem, som verkställt öfversättning till tyska språket, både i absolut tal och efter procent räknadt är mindre under denna femårsföljd än under den föregående, medan motsatsen eger rum bland de enskilda läroverkens lärjungar och bland privatisterna.

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	24	728	2,152	111	3,015
Tysk	1	4	3	—	8
Fransk	54	774	1,947	232	3,007
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	1	72	254	38	365
Tysk	—	2	2	—	4
Fransk	4	95	221	41	361
C. Privatister.					
Latinsk	—	25	506	197	728
Tysk	—	2	17	7	26
Fransk	3	61	404	232	700

Öfversättningar till både tyska och franska verkställdes af 1 lärjunge vid offentligt läroverk och 2 privatister. — Angående det ytterst ringa antal, som valde öfversättning till tyska språket, må hänvisas till hvad som yttrades om samma sak i anledning af skrifningen på reallinien. Slutligen må nämnas, att såväl vid de offentliga och enskilda läroverken, som bland privatisterna, antalet af dem, hvilka verkställt öfversättning till tyska språket, både i absolut tal och efter procent räknadt är betydligt mindre under denna femårsföljd än under den föregående.

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 116 lärjungar vid offentliga läroverk och 39 vid ett enskildt, men ingen privatist. Under åren 1881—85 voro de motsvarande antalen 178, 17 och 0; under åren 1876—1880 åter 364, 11 och 20. Bland de offentliga läroverkens greker examinerades i engelska språket 326 mot 485 under åren 1881—1885 och 596 under åren 1876—1880; bland samma läroverks icke-greker blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk. — För att bedömma betydelsen af den minskning, som ofvansående antal från de offentliga läroverken förete, bör man äfven fästa afseende vid ändringarna i antalen greker därstädes. Helst borde man vid denna jämförelse använda antalen af de i muntliga examen *examinerade* grekerna;

men då uppgifter därom ej finnas i dessa berättelser, måste man i stället använda antalen af de i muntliga examen godkände grekerna, hvilket likväl ej bör kunna medföra något betydligare fel, då skillnaden mellan de motsvarande talen för samtliga latinare från sagde läroverk endast uppgår till några få procent af de examinerade (2 % 1876—1880, 3 % 1881—1885 och 4 % 1886—1890). Emedan nu antalen af de i mogenhetsexamen godkände grekerna från de offentliga läroverken utgjorde 1,308 åren 1876—1880,

1,340 åren 1881—1885 och 1,045 åren 1886—1890, så utgjorde i förhållande därtill under de tre femårsföljderna antalen af de i hebreiska examinerade respektive 28, 13 och 11 % samt antalen af de i engelska examinerade grekerna respektive 46, 36 och 31 %.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med mogenhetsexamina åren 1886—1890, är en öfversigt lemnad i följande tabell.

Ä m n e n.	A n m ä l d e.					G o d k ä n d e.					S u m m a	
	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.	Anmälde.	Godkände.
Latin	15	16	10	3	3	10	12	6	2	1	47	31
Grekiska	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Franska	2	2	—	2	1	2	2	—	2	1	7	7
Matematik och fysik å klassiska linien	7	4	4	—	—	2	1	2	—	—	15	5
Matematik å reallinien	10	10	6	5	13	4	6	4	1	5	44	20
Fysik och kemi å reallinien	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	3	1
Summa	35	33	20	10	19	19	22	12	5	7	117	65

I denna tabell kunna dubbelräkningar förekomma af två anledningar, nemligen dels emedan samme person anmält sig i mer än ett ämne, dels emedan samme person anmält sig flera terminer. Det förra har egt rum i 3 fall. Bland de godkände voro 2 flickor, af hvilka den ena kompletterade i latin och den andra i matematik och fysik å klassiska linien. — Skillnaden mellan hela antalet anmälde och hela antalet godkände utgöres af 13 uteblifne (10 från den skriftliga och 3 från den muntliga examen) samt af 39 underkände (22 i den skriftliga och 17 i den muntliga

examen). Utom de nu omnämnda 22 i den skriftliga examen underkände blef ännu en i samma examen underkänd, men likväl admitterad till den muntliga examen; det skriftliga provet för denne var nemligen det franska. Bland de i muntliga examen underkände blef en underkänd af censorn.

I tabellen äro inräknade 20 latinare (19 vid offentliga läroverk och 1 privatist), hvilka erhållit tillstånd att samtidigt med mogenhetsexamen få undergå kompletterings-examen i matematik å reallinien.

Kap. 13. De afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgången, m. m.; öfversigt för åren 1886—1890.

Tab. 15 och 16.

Tab. 15 är utarbetad efter samma grundsatser som den motsvarande i föregående berättelser. Emedan tidsgränserna för primäruppgifterna till denna tabell fullkomligt sammanfalla med tidsgränserna för primäruppgifterna till afgångskolumnerna i Tab. 9, hvarest de afgångne äro fördelade efter tiden för afgången, borde i hvarje läroverks årsredogörelse full öfverensstämmelse klass för klass ega rum mellan uppgifterna i omsättningstabellernas afgångskolumner å ena sidan och de uppgifter å andra sidan, hvilka handla om de afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor. Likväl förekomma i årsredogörelserna åtskilliga stridigheter; men dessa hafva vid bearbetningen kunnat undanrödjas. Således förefinnes äfven full öfverensstämmelse Tab. 9 och Tab. 15.

Hela antalet af de utan godkänd mogenhetsexamen afgångne lärjungarne uppgår enligt Tab. 15 till 2,753. Bland dessa afgingo 36 genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 575 eller 21 % (förra året 23 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har angående 50 (förra året 68) bland dessa uppgifvits, att de afgått till »näringsarna» eller »yrkena» eller dylikt utan närmare bestämning. Om man från de 575 ej fördelade frånräknar de ofvannämnda 50, återstå 525, om hvilkas tillämnade lefnadsbanor alldeles inga uppgifter lemnats. Det ligger i sakens natur, att för ganska många lärjungar, i synnerhet då de afgå utan anmälan, årsredogörelserna ej kunna meddela några uppgifter om tillämnade lefnadsbanor. Likväl är det sannolikt, att

förenämnda antal 525 är högre, än förhållandena gjort nödvändigt. — Äfven antalet af dem, som ej kunnat fördelas, emedan de lemnade uppgifterna äro af allt för obestämd art (»närings», »yrken», »praktisk verksamhet» m. m. d.), är måhända högre, än behöfligt varit. Af de 32 hithörande afgångne vid de högre läroverken komma 6 på hvarterdera af två läroverk (Skara och Strengnäs) och 5 på hvarterdera af två, medan de återstående 10 äro fördelade på 8 läroverk och uppgifter af dylik sväfvande natur alldeles icke förekomma vid 24 läroverk. Af de 8 hithörande afgångne vid de femklassiga läroverken komma 4 på ett läroverk (Borås), medan de återstående 4 äro fördelade på fyra läroverk.

Beträffande de särskilda kolumnerna i tabellens första hufvudafdelning är för öfrigt följande att här nämna. Bland de 720 lärjungar, som äro uppförda i kolumn 2, ämnade 687 öfvergå från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgå från *läroverket* (taget i kollektiv mening). Endast i 33 af de till denna kolumn hörande fallen omnämnes öfvergång till läroverk af andra slag (3 till folkskolelärare-seminarium, 13 till borgarskola, 15 till folkskola och 2 till utländskt läroverk). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgångne utgör 143 i 1:a klassen, 206 i 2:a, 314 i 3:e, 408 i 4:e, 444 i 5:e, 220 i nedre 6:e, 158 i öfre 6:e, 85 i nedre 7:e och 19 i öfre 7:e, eller tillsammans 1,997. Dock bör erinras därom, att bland de 575 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, eller m. a. o. icke afgingo från *läroverket* (i kollektiv mening).

Bestämda uppgifter därom, att vissa af lärjungarne vid de lägre läroverken efter särskild afgangspröfning afgått med betyg att hafva nöjaktigt genomgått läroverkets högsta klass och således (jemlikt § 33, mom. 2, af läroverksstadgan) med rättighet att för intagning vid näst följande termins början i närmast högre klass inom högre läroverk njuta detta betyg till godo utan särskild inträdespröfning, hafva för detta läseår, dels ur årsredogörelserna, dels genom särskild skriftväxling med rektorerna, erhållits för samtliga femklassiga och treklassiga läroverk. Af de från högsta klassen vid de femklassiga läroverken enligt kol. 9 af Tab. 9 vid slutet af läseåret 1889—90 afgångne 137 realisterna erhöles 101 (74 %) och af de från samma klass vid samma tid afgångne 89 latinare 75 (84 %) fullständigt afgangsbetyg. Af de från 3:e eller högre klass vid de treklassiga läroverken enligt nyss anförda ställe vid slutet af läseåret 1889—90 afgångne 149 lärjungarne erhöles 102 (68 %) fullständigt afgangsbetyg. — Om 15 lärjungar finnes angifvet att på dem tillämpats läroverksstadgans 34:e § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen), om 7 att de afförts såsom afgångna på grund af läroverksstadgans 38:e § (frånvaro utan anmäldt giltigt förfall), om 3 att de blifvit förvisade, om 12 att de afgått för sjukdom eller sjuklighet, om 28 att de rest utrikes eller emigrerat (däraf 4 till Norge, 3 till Finnland, 1 till Tyskland, 15 till Amerika och 1 till Kamerun i Afrika).

gångne lärjungarne uppgår enligt Kap. 11 och Tab. 15 till 619¹⁾. På grund af felande primäruppgifter hafva 82 eller 13 % (förra året 9 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har om 13 af dessa (4 realister, 9 icke-greker) uppgifvits att de ämnade gå till »praktiskt yrke» eller »praktisk verksamhet» och om 1 (grek) att han ämnade öfvergå till enskilda studier. Dessutom är bland dem äfven inräknad 1 (realist), som ej långt efter mogenhetsexamen afidit. Det ligger i sakens natur, att årsredogörelserna ej kunna meddela några hithörande uppgifter om en del lärjungar, då dessa nemligen sjelfve förklarat sig ej kunna lemna sådana. Men utan tvifvel är förenämnda antal (82) högre, än förhållandena gjort nödvändigt.

Beträffande de särskilda kolumnerna i den hithörande afdelningen af Tab. 15 är för öfrigt följande att här nämna. Under kol. 2 innefattas följande uppgifter om tillämnad lefnadsbana: den i kolumnrubriken intagna uppgiften (13 realister, 84 icke-greker, 104 greker), teologiska studier (1 icke-gr., 22 gr.), juridiska d:o (29 icke-gr., 7 gr.), medicinska d:o (8 icke-gr., 3 gr.), filosofiska d:o (7 icke-gr., 10 gr.), lärarebanan (2 icke-gr., 2 gr.). I den första af dessa grupper äro (likasom i föregående berättelser) inräknade de, om hvilka uppgifvits att de ämnade öfvergå till Stockholms högskola (1 icke-gr.).

Under kol. 3 innefattas: Tekniska högskolan (34 r., 5 icke-gr., 2 gr.), Chalmers' Tekniska läroanstalt (2 r., 1 icke-gr.), tekniskt läroverk (1 r., 10 icke-gr.), kemisk skola i Braunschweig (1 r.), ingenjör (1 r., 4 icke-gr.), bergsvägen (1 icke-gr.), teknologiska studier (3 icke-gr.).

Under kol. 4: landtbruksinstitut (2 r.), landtbruk (3 r., 3 icke-gr.), kemisk station (1 icke-gr.), trädgårdsskola (1 icke-gr.), Skogsinstitutet (1 r., 3 icke-gr.), skogsstaten (1 icke-gr.).

Under kol. 5: bruksrörelse (1 icke-gr.), sockerbruk (1 icke-gr.), fabriksrörelse (1 r., 1 icke-gr.), fabrikskontor (1 r.), sågverkskontor (1 r.), boktryckareyrket (1 r.), bryggareyrket (1 r.), fotografyrket (1 icke-gr.), industrien (2 icke-gr.). Under kol. 6: handelsinstitut eller handelsskola (1 r., 11 icke-gr., 2 gr.), handelskontor (2 r., 2 icke-gr.), handel (6 r., 4 icke-gr., 2 gr.), affärsrörelse (1 r.), bankkontor eller banktjänst (2 r., 3 icke-gr., 2 gr.), bokhandel (1 icke-gr.).

Under kol. 7: tullstaten (2 r., 5 icke-gr., 4 gr.), telegrafstaten (5 r., 2 icke-gr., 1 gr.), jernvägstjänst (3 icke-gr.), landtstaten (1 r., 4 icke-gr., 1 gr.), landtmätare (5 icke-gr.), fängvårdstaten (1 icke-gr.), stadskassörskontor (1 r.), embetsverk eller »verken» (5 r., 2 icke-gr., 1 gr.), civil tjänstemannabana (1 r., 3 icke-gr.).

Under kol. 8, som på grund af fordringarna för inträde på den militäre sjömannens bana alldeles icke eller endast i något ytterst sällsynt undantagsfall kan afse annat än landtförsvaret, innefattas denna gång endast endera af de allmänna i kolumnrubriken intagna uppgifterna eller därmed liktydiga, men inga närmare uppgifter om särskilda vapenslag.

¹⁾ Bland dessa har af förbiseende en lärjunge (grek), som öfvergått till »enskilda studier», blifvit i Tab. 15 och således äfven i Tab. 16 förd till kol. 11 i st. för till kol. 12, hvilket fel härmed rättas.

Hela antalet af de med godkänd mogenhetsexamen af-

Under kol. 10 innefattas: Veterinärinstitutet (1 r., 4 icke-gr.), veterinäryrket (1 icke-gr.), tandläkareyrket (2 r., 8 icke-gr., 1 gr.).

Under kol. 11: Gymnastiska centralinstitutet (1 r., 1 icke-gr.), Akademien för de fria konsterna (1 icke-gr.), folkskolelärare-seminarium (1 r.), privatlärare (2 gr.), publicist (1 r.), missionärtjänst (1 gr.).

Under kol. 12 innefattas äfven sådana, hvilka på grund af sväfvande uppgifter ej kunnat fördelas på de öfriga kolumnerna (jfr här ofvan).

Slutligen må med afseende på de i Tab. 15 och i texten här ofvan meddelade uppgifterna om tillämnade lefnadsbanor — vare sig utan eller med godkänd mogenhetsexamen — erinras därom, att den verkliga lefnadsbanan väl i åtskilliga fall torde blifva en annan än den vid afgangnen tillämnade. Men sannolikt är likväl, att dessa afvikelser, som svårligen kunna gå i en bestämd riktning, ej väsentligen inverka på de hufvudsakliga resultaten.

Tab. 16 innehåller en sammanfattning af de antal lärjungar, som — dels utan, dels med godkänd mogenhetsexamen — afgått från allmänna läroverken och pedagogierna under femårsföljden 1886—1890, med samma fördelning efter tillämnade lefnadsbanor, som å Tab. 15 och motsvarande tabeller i föregående berättelser. Någon sådan översigts-tabell för en följd af år har ej förut lemnats i dessa berättelser, hvilket till en del beror därpå, att någon tabell rörande de *med godkänd mogenhetsexamen* afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor ej kunnat meddelas förr än i berättelsen för läsåret 1884—85.

Af tabellens förra afdelning finner man, att under nyssnämnda period 13,862 lärjungar afgått *utan godkänd mogenhetsexamen*. Bland dessa afgingo 207 (1.5 %) genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 3,783 (27.3 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har angående 589 bland dessa uppgifvits, att de afgått till »näringarna» eller »yrkena» eller dylikt utan närmare bestämning.

Beträffande de särskilda kolumnerna i tabellens första hufvudafdelning må följande nämnas. Bland de 3,244 lärjungar, som äro uppförda i kolumn 2, ämnade 3,098 öfvergå från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgå från *läroverket* (taget i kollektiv mening). Endast i 146 af de till denna kolumn hörande fallen omnämnas öfvergång till läroverk af andra slag (35 till folkskolelärare-seminarium, 1 till folkhögskola, 19 till borgarskola, 72 till folkskola och 19 till utländskt läroverk). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgångne utgör 791 i 1:a klassen, 1,187 i 2:a, 1,620 i 3:e, 1,898 i 4:e, 2,285 i 5:e, 1,224 i nedre 6:e, 797 i öfre 6:e, 476 i nedre 7:e och 133 i öfre 7:e eller tillsammans 10,411. Dock bör erinras därom, att bland de 3,783 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, eller m. a. o. icke afgingo från *läroverket* (i kollektiv mening).

Om 106 lärjungar finnes angifvet att på dem tillämpats läroverksstadgans 34:e § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen), om 7 att de afförts såsom afgångne på grund af läroverksstadgans 38:e § (frånvaro utan anmaldt giltigt förfall), om 27 att de blifvit förvisade eller på rektors uppmaning lemnat läroverket, om 111 att de afgått för sjukdom eller sjuklighet samt om 200 att de rest utrikes eller emigrerat (däraf 7 till Norge, 9 till Danmark, 7 till Finnland, 8 till Tyskland, 1 till Ryssland, 1 till England, 1 till Schweiz, 141 till Amerika, 2 till Brasilien, 1 till Argentina, 4 till Afrika och 1 till Ceylon).

Hela antalet af de *med godkänd mogenhetsexamen* afgångne lärjungarne uppgick enligt Tab. 16 under femårsföljden till 3,290. På grund af felande uppgifter hafva 461 (14 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor (jfr noten å sid. 43); dock har om 46 af dessa (9 realister, 28 icke-greker, 9 greker) uppgifvits, att de ämnade gå till »näringarna», eller »praktiskt yrke», eller »praktisk verksamhet» eller dylikt, om 4 (3 icke-gr., 1 gr.) att de ämnade idka enskilda studier samt om 4 (2 r., 2 icke-gr.), att de emigrerat till Amerika.

Beträffande de särskilda kolumnerna i den hithörande afdelningen af tabellen är för öfrigt följande att nämna.

Under kol. 2 innefattas följande uppgifter om tillämnad lefnadsbana: den allmänna i kolumnrubriken intagna uppgiften m. fl. dylika (48 realister, 520 icke-greker, 542 greker), teologiska studier (8 icke-gr., 101 gr.), juridiska d:o (3 r., 140 icke-gr., 45 gr.), medicinska d:o (42 icke-gr., 25 gr.), filosofiska d:o (1 r., 32 icke-gr., 59 gr.), lärarebanan (9 icke-gr., 7 gr.). I den första af dessa grupper äro inräknade de, om hvilka uppgifvits att de ämnade öfvergå till Stockholms högskola (1 r., 5 icke-gr.).

Under kol. 3 innefattas: Tekniska högskolan (115 r., 42 icke-gr., 4 gr.), Chalmers' Tekniska läroanstalt (2 r., 3 icke-gr.), tekniskt läroverk eller tekniska studier (10 r., 29 icke-gr.; däraf 1 realist till utländskt tekniskt läroverk), bergsskola eller bergsvägen (3 r., 1 icke-gr.), ingenjör (8 r., 8 icke-gr., 2 gr.), kemisk skola i Braunschweig (1 r.), slöjdskola (1 r.). Under kol. 4: landtbruksinstitut (3 r., 2 icke-gr., 2 gr.), landtbruksingenjör (1 r., 2 icke-gr.), kemisk station (1 icke-gr.), landtbruksskola (2 icke-gr., 1 gr.), landtbruk (12 r., 22 icke-gr., 7 gr.; däraf 1 r. och 1 gr. landtbruk i Amerika), trädgårdsskötsel eller trädgårdsskola (2 icke-gr., 2 gr.), Skogsinstitutet (10 r., 11 icke-gr., 1 gr.), skogsskola (1 r., 1 icke-gr.), skogsstaten (10 icke-gr.).

Under kol. 5: bruksrörelse (6 icke-gr.), bergsbruk (1 gr.), sockerbruk (1 icke-gr.), sågverksrörelse eller sågverkskontor (1 r., 1 icke-gr.), fabriksrörelse eller fabrikskontor (5 r., 2 icke-gr., 3 gr.), industriel verksamhet (4 icke-gr.), teknisk verksamhet eller tekniskt yrke (3 r., 5 icke-gr.), mekanisk verkstad eller mekaniskt yrke (3 r., 2 icke-gr.; däraf 1 r. till mekanisk verkstad i Amerika), kvarnindustri eller mjölnareyrket (1 r., 1 icke-gr.), handtverksrörelse (1 gr.), väfskola (1 r.), fotografyrket (1 icke-gr.), boktryckareyrket (1 r.), bokbindareyrket (1 icke-gr., 1 gr.), bryggareyrket (1 r., 1 icke-gr.).

Under kol. 6: handelsinstitut eller handelsskola (13 r., 40 icke-gr., 5 gr.), handelskontor m. fl. dylika uppgifter (22 r., 35 icke-gr., 4 gr.), affärsverksamhet (4 r., 6 icke-gr.), handel (24 r., 11 icke-gr., 4 gr.), bokhandel eller bokförlag (1 r., 7 icke-gr.), anställning vid enskilda bankinrättningar m. fl. dylika uppgifter (6 r., 18 icke-gr., 7 gr.), försäkringsaffär (1 r., 1 icke-gr.).

Under kol. 7: tullstaten (17 r., 40 icke-gr., 15 gr.), poststaten (5 r., 15 icke-gr., 4 gr.), telegrafstaten (8 r., 5 icke-gr., 3 gr.), jernvägstjänst (8 r., 25 icke-gr., 4 gr.), kamerala tjänstemannabanan (2 icke-gr.), landtstaten (7 r., 21 icke-gr., 5 gr.), stadskassörskontor (1 r.), riksbanken (2 r., 2 gr.), fångvården (2 icke-gr.), civil tjänst vid flottan (1 icke-gr.), landtmätare (2 r., 16 icke-gr., 3 gr.), civil tjänstemannabana, till verken, statens tjänst m. fl. sväfvande uppgifter (20 r., 13 icke-gr., 5 gr.).

Under kol. 8, som på grund af fordringarna för inträde på den militäre sjömannens bana alldeles icke eller endast i något ytterst sällsynt undantagsfall kan afse annat än landtförsvaret, innefattas dels endera af de allmänna i kolumn-

rubriken intagna uppgifterna eller därmed liktydiga (73 r., 161 icke-gr., 23 gr.), dels några närmare uppgifter, nemligen artilleriet (1 icke-gr.), Göta artilleriregemente (1 r.), fortifikationen (1 r.), utländsk krigstjänst (1 icke-gr.).

Under kol. 10 innefattas: Veterinärinstitutet (10 r., 16 icke-gr., 6 gr.), veterinäryrket (1 r., 11 icke-gr., 1 gr.), tandläkareyrket (11 r., 42 icke-gr., 11 gr.).

Under kol. 11: Gymnastiska centralinstitutet (3 r., 4 icke-gr.), sjukgymnast eller gymnastik (3 icke-gr.), Musikaliska akademien (3 icke-gr.), Akademien för de fria konsterna (2 icke-gr.), folkskolelärare-seminarium (1 r., 1 icke-gr., 5 gr.), lärarebefattning vid flickskola (1 icke-gr.), enskild lärarebefattning eller informatorsplats (2 r., 3 icke-gr., 2 gr.), juridisk byrå eller advokatkontor (1 r., 1 icke-gr., 1 gr.), Näs' slöjdskola (1 gr.), tidningsmannayrket (2 r., 1 icke-gr.), missionärstjänst (1 gr.).

Under kol. 12 innefattas äfven sådana, hvilka på grund af sväfvande uppgifter ej kunnat fördelas på de öfriga kolumnerna (jfr här ofvan).

D. Ekonomiska förhållanden.

Kap. 14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.

Årsredogörelsernas uppgifter om nya donationer till läroverken äro sammanställda i nedanstående tabell. Vid utarbetandet af denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser har iakttagits att endast medräkna de donationer, hvilkas afkastning anslagits till stipendier, premier eller understöd åt lärjungar vid hithörande läroverk, men icke sådana, som afse andra ändamål (t. ex. anskaffande af materiel), att vid beräkningen ej medtaga löften eller testamentariska förordnanden om framdeles utfallande donationsbelopp samt att ej medräkna tillfälliga gåfvor, afsedda att i sin helhet utdelas såsom premier eller understöd åt lärjungarne, och ej heller andra till premie- och fattigkassorna lemnade gåfvor, hvilka ej synas hafva blifvit kapitaliserade. De till Kammarrätten insända räkenskaperna hafva i en del fall rådfrågats.

Läroverk.	Kapital.	Anmärkningar.
Norrköping	Kronor. 10,000	Stipendie- och premie-fond.
Skara	7,000	3 stipendiefonder.
Alingsås	1,000	Stipendiefond.
Strengnäs	110	»
Falun	1,000	Premiefond.
Jönköping	200	Stipendiefond.
Malmö	2,000	»
»	99	Till förökande af en premiefond.
Landskrona	2,175	Stipendiefond.
Göteborgs Latinläroverk ...	6,769	Till förökande af en stipendiefond.
Halmstad	2,000	Stipendiefond.
Kalmar	5,000	»
Umeå	3,000	»
Piteå	1,000	»
Summa	41,353	

Vid denna tabell är följande att anmärka. Den under Norrköping uppförda fonden utgör en del af en äldre och för öfrigt för andra ändamål afsedd donation, hvarur enligt donationsbrevet skola från och med år 1891 årligen för här ifrågavarande ändamål utdelas 500 kr., här kapitaliserade efter 5 %. Under Göteborgs Latinläroverk hafva endast upptagits två tredjedelar af donationstillökningen, emedan

återstoden är afsedd för akademiska stipendier, hvilken fördelning äfven gäller för den ursprungliga fonden; det här upptagna beloppet afser till $\frac{2}{3}$ Göteborgs Latinläroverk och till $\frac{1}{3}$ andra allmänna läroverk. Beträffande den under Kalmar uppförda fonden gäller att stipendium kan af stipendiat under vissa villkor bibehållas vid universitetet.

Om man sammanställer slutsumman i denna tabell med de motsvarande i föregående berättelser, erhåller man följande öfversigt öfver de donationsmedel, som för de angifna ändamålen under de i dessa berättelser behandlade perioderna kommit läroverken till godo:

1876—1880	Kronor 294,133
1881—1885	» 277,105
1886—87	» 21,746
1887—88	» 44,135
1888—89	» 56,239
1889—90	» 36,638
1890—91	» 41,353

Summa Kronor 771,349.

Denna slutsumma, ehuru betydlig, är likväl att anse som ett minimivärde af hithörande belopp. Det har nemligen vid rådfrågandet af de till Kammarrätten insända räkenskaperna en eller annan gång befunnits, att donationer af hithörande art kommit läroverken till godo utan att vara i årsredogörelserna omnämnda. Ett fullständigt genomgående, år för år, af samtliga stiftsstyrelsernas och läroverkens räkenskaper, hvilket likväl blefve allt för tidsödande, skulle måhända medföra uppdagandet af flera sådana fall. Dock skulle därigenom ingen kännedom vinnas om sådana i årsredogörelserna möjligen förbigångna donationer, som ej förvaltas af stiftsstyrelserna eller läroverken.

Ställningen under år 1890 i den »Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen» (jfr förra berättelsen, sid. 70) utvisas af följande räkenskapssammandrag, i hvilket såsom behållning räknats utlånade medel, fordringar och kontanter, men icke värdet på inrättningens säterier, hemman m. m. Behållning vid årets början: 282,124 kr. 19 öre; inkomster: 38,352 kr. 1 öre; utgifter: 26,180 kr. 63 öre; behållning vid årets slut: 294,295 kr. 57 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel, m. m.	13,236·25
Arrenden m. m.	25,686·77
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	571·01 25,115·76
Summa	38,352·01.

I den första inkomsttitteln ingår ett mindre belopp, utgörande vinst genom inlösen af en utlottad obligation efter afdrag af förlust å en dylik. Om utgiftssumman — liksom i föregående berättelser — fördelas under tre hufvudtittlar, nemligen för det första utgifter till diverse med stiftelsen afsedda ändamål (»Stipendier m. m.»), för det andra utgifter, som äfven vanliga egare få vidkännas vid brukandet af jordegendom (»Diverse afbränningar»), och för det tredje utgifter, som inrättningen har att bestrida i sin egen skap af förvaltande embetsverk, såsom löner, arvoden och pensioner m. m. (»Diverse förvaltningskostnader»), så erhåller man följande poster:

	Kronor.
Stipendier m. m.	17,491·27
Diverse afbränningar	1,519·73
Diverse förvaltningskostnader	7,169·63
Summa	26,180·63.

I den andra utgiftsposten ingår ett belopp af 42 kr. 86 öre, utgörande ersättning till en åbo för afsöndradt jordområde.

Enligt här ofvan angifna grunder erhåller man ur denna och de fyra föregående berättelserna följande räkenskapssammandrag för åren 1886—1890. Behållning vid 1886 års början: 236,784 kr. 73 öre; inkomster: 189,547 kr. 2 öre; utgifter: 132,036 kr. 18 öre; behållning vid 1890 års slut: 294,295 kr. 57 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel m. m.	61,834·29
Arrenden m. m.	132,295·94
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	4,583·21 127,712·73
Summa	189,547·02.

Utgiftssumman fördelas på följande poster:

	Kronor.
Stipendier m. m.	88,362·57
Diverse afbränningar	7,292·88
Diverse förvaltningskostnader	36,380·73
Summa	132,036·18.

Om man jemför detta räkenskapssammandrag med det motsvarande för åren 1876—1880 (se berättelsen för läseåret 1880—81, sid. 41), finner man bland annat, att behållningen, som vid 1876 års början utgjorde 149,240 kr. 41 öre, till slutet af år 1890 vuxit med 145,055 kr. 16 öre.

Kap. 15. Omkostnaderna för läroverken.

Med afseende på de anslag, som äro upptagna i den vid 1889 års Riksdag upprättade riksstaten för år 1890 är följande att här nämna.

Såsom *Reservationsanslag* till de allmänna läroverken var förut å ordinarie stat under titeln »Anvisning i kontant» uppfördt ett belopp af 2,867,443 kronor, hvilket kvarstår oförändradt i riksstaten för år 1890.

I förenämnda reservationsanslag ingår ett belopp af 20,500 kr. »till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare» (se berättelsen för läseåret 1882—83, sid. 28). I anledning däraf må här, såsom fortsättning af förut meddelade uppgifter om omkostnaderna för profäret, nämnas, att genom Kungl. bref af den 3 Juli 1890 anordnades 10,105 kr. till arvoden åt profärsföreståndare och biträdande lärare samt genom Kungl. bref af den 23 Januari 1891 10,180 kr. för samma ändamål. Utgifterna för år 1890 utgjorde således tillsammans 20,285 kronor.

Såsom i förra berättelsen (sid. 70) är omnämndt, föredde allmänna läroverkens ordinarie anslag vid 1889 års slut en reservation af 578,426 kr. 97 öre; vid 1890 års slut hade denna reservation ökats till 660,422 kr. 92 öre.

Riksstaten för 1890 upptager såsom extra ordinarie anslag till allmänna läroverken:

1) Till löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken	Kr. 336,975
2) Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk	» 6,000
3) Till arvoden åt extra lärare	» 40,000
Summa	Kr. 382,975.

Samtliga dessa extra ordinarie anslag voro i riksstaten för 1889 uppförda till enahanda belopp. Det första anslaget förekommer för första gången å riksstaten för 1883 och blef nu anvisadt enligt samma grunder som för 1889. Det andra anslaget, som genom Kungl. bref af den 24 Januari 1890 blef fördeladt i åtta mindre resestipendier å 750 kr. hvarterdera, förekommer såsom extra ordinarie anslag äfven å alla föregående riksstater från och med den för 1876. Det tredje anslaget, som åren 1882—1889 utgick med lika storlek, utgör en förstärkning af de medel, som till ett belopp af 100,000 kr. redan voro för samma ändamål anvisade på ordinarie stat under förutnämnda reservationsanslag (jfr berättelsen för läseåret 1878—79, sid. 36). — Alla tre anslagen beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar.

Såsom i förra berättelsen (sid. 71) är omnämndt, föredde det första af förenämnda extra ordinarie anslag vid

1889 års slut en reservation af 12,133 kr. 2 öre. Vid 1890 års slut uppgick densamma till 15,232 kr. 54 öre, men dessutom blef ett belopp af 11,910 kr. 80 öre jemlikt Kungl. bref af den 26 Juni 1891 (från Finans-departementet) i likhet med dylika å andra anslag affördt från reservationen såsom tillgång för kommande statsreglering. I sammanhang härmed må såsom tillägg till berättelsen för läsåret 1889—90 (sid. 71) nämnas att för 1889 förefanns å detta anslag förutom den till år 1890 öfverförda reservationen af 12,133 kr. 2 öre ett belopp af 19,370 kr. 91 öre, hvilket jemlikt Kungl. bref af den 26 Juni 1890 affördes från reservationen i nyss angifvet syfte.

Ställningen i den utom statsregleringen och Rikshufvudboken stående räkning, som i Statskontoret föres öfver influtna examensafgifter och öfver därmed bestridda utgifter, utvisas för 1890 af följande sammandrag.

	Kronor.	öre.
Debet.		
Behållning vid årets början	21,253	94
Influtna examensafgifter	19,890	—
Summa	41,143	94
Kredit.		
Utgifter	20,494	84
Behållning vid årets slut	20,649	10
Summa	41,143	94

Härvid är dock att märka, att räkningen upprättats med hänsyn till inkomster och utgifter, som *under* sjelfva räkenskapsåret till Statskontoret influtit eller därifrån utbetalts, men utan hänsyn till det examensår, hvartill medlen egentligen höra. Bland utgifterna ingår i sjelfva verket ett mindre belopp för examensåret 1889, men inkomsterna tillhöra däremot endast examensåret 1890 samt motsvara — efter 20 kr. för hvar och en till mogenhetsexamen anmäld och 10 kr. för hvarje ämne för hvar och en till kompletteringsexamen anmäld (jfr berättelsen för 1876—77, sid. 190) — alldeles antalen af de enligt Tab. 10 och 11 till dessa båda examina anmälde (respektive 985 och 17, i hvilket sednare tal 2 i två ämnen). Denna öfverensstämmelse är dock till en viss grad endast tillfällig, i det att för mogenhetsexamina influtit 19,740 kr. (från ett läroverk nemligen 40 kr. för mycket), men för kompletteringsexamina endast 150 kr. med

afdrag af afgifter för 4 komplettanter (vid tre läroverk), hvilka anmält sig till undergående af kompletteringsexamen samtidigt med mogenhetsexamen. Af utgiftssumman åtgingo 20,455 kr. 84 öre till arvoden samt rese- och traktamentsersättningar åt censorerna samt 39 kr. till arvoden åt lärare för kompletteringsexamen.

Det å ordinarie stat stående anslaget till »Pedagogier och folkskolor», af hvilket — såsom i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 191 och följ.) närmare visats — en mindre del utgår till andra läroverk, än de egentliga pedagogierna, är i riksstaten för 1890 upptaget till samma belopp som i riksstaten för 1889 och var till följd däraf sålunda sammansatt.

	Kronor.	öre.
Anvisning i kontant	62,547	—
Indelning och därmed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> :		
Friheter och kyrkotionde	1,010	—
Ersättningar	1,100	—
Summa	64,657	—

På de egentliga pedagogierna är för år 1890 enligt Statskontorets s. k. Statsliggare uppförd hela »Anvisning i kontant» utom 5,035 kr. 56 öre, men ingen del af de två andra posterna. Det belopp, som jemlikt Kungl. brefvet af den 9 Juni 1871 (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 192) blef till detta anslag under år 1890 öfverfördt från reservationsanslaget för allmänna läroverken, utgjorde 4,697 kr. 25 öre.

Riksstaten för 1890 upptager såsom extra ordinarie anslag till pedagogierna:

Till löneförbättring åt lärarne vid de en- och två-klassiga pedagogierna Kr. 8,750.
Anslaget, som beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och i riksstaten för 1889 var uppfördt till samma belopp, företedde vid 1889 års slut — såsom i förra berättelsen (sid. 71) nämndes — en reservation af 500 kr. och vid 1890 års slut en reservation af 250 kr., sedan det förutvarande reserverade beloppet blifvit enligt Kungl. bref af den 26 Juni 1891 (se ofvan) affördt såsom tillgång för kommande statsreglering. I sammanhang härmed må såsom tillägg till förra berättelsen nämnas att äfven för 1889 blef den vid årets början å detta anslag befintliga reservationen af 751 kr. afförd i nyss angifvet syfte.

I inledningen (sid. 1) nämndes att för denna berättelse aflåtits 89 anmärkningsskrifvelser till de särskilda läroverken. Detta antal har under tryckningens fortgång ökat med 1, hvadan hela antalet utgör 90.

Stockholm den 5 Februari 1894.

Simon Nordström.

Clas Gustafsson.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1. Antalet läraretimmar för vecka i läseämnena (således utom välskrifning och öfningar) under höstterminen 1890 samt deras fördelning.

A. Högre allmänna läroverk.

Anm. Ystads läroverk, ehuru enligt stat tillhörande de femklassiga läroverken, är här och i följande tabeller fördd till de högre; om anledningen se texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
L ä r o v e r k.	Klass 1—3.	Klass 4 och 5				Klass 6 och 7				Summa.
		Realister och latinare gemensamt.	Realister särskildt.	Latinare särskildt.	Tillsammans.	Realister och latinare gemensamt.	Realister särskildt.	Latinare särskildt.	Tillsammans.	
Stockholm: Latinläroverket	216	22	68	98	188	—	—	308	308	712
» Södermalms läroverk	160	—	60	60	120	—	58	142	200	480
» Realläroverket	80	—	60	—	60	—	232	—	232	372
» Nya elementarskolan	126	56	83	22	161	53	33	48	134	421
Uppsala	160	88	14	32	134	1	111	174	286	580
Gefle	136	—	58	60	118	34	53	112	199	453
Hudiksvall	80	44	11	16	71	10	19	104	133	284
Linköping	160	22	36	68	126	14	85	157	256	542
Norrköping	136	—	58	60	118	14	95	131	240	494
Vestervik	80	44	12	16	72	—	116	—	116	268
Skara	136	1	57	59	117	25	79	170	274	527
Venersborg	80	44	14	16	74	46	70	97	213	367
Strengnäs	80	44	14	16	74	20	9	125	154	308
Örebro	188	—	87	60	147	—	109	146	255	590
Nyköping	80	44	14	16	74	22	22	123	167	321
Vesterås	108	22	36	38	96	16	36	129	181	385
Falun	80	22	36	38	96	24	74	105	203	379
Vexjö	136	44	12	76	132	—	—	159	159	427
Jönköping	136	—	58	120	178	—	111	194	305	619
Lund	160	22	36	98	156	34	59	210	303	619
Malmö	240	44	65	76	185	3	61	202	266	691
Karlskrona	133	23	35	37	95	19	97	125	241	469
Kristianstad	108	44	14	60	118	2	27	146	175	401
Helsingborg	136	—	85	60	145	8	95	133	236	517
Ystad	108	44	14	16	74	24	5	75	104	286
Göteborg: Latinläroverket	132	—	—	120	120	—	—	248	248	500
» Realläroverket	216	—	174	—	174	—	174	—	174	564
Halmstad	80	22	36	38	96	—	—	139	139	315
Kalmar	160	—	58	60	118	32	54	112	198	476
Karlstad	136	—	87	60	147	6	88	145	239	522
Hernösand	80	32	26	28	86	—	—	145	145	311
Östersund	80	44	14	16	74	10	19	127	156	310
Umeå	80	44	11	16	71	40	56	104	200	351
Luleå	80	44	7	16	67	—	—	126	126	273
Sundsvall	129	44	14	16	74	—	82	—	82	285
Visby	108	44	14	16	74	34	35	105	174	356
Summa	4,524	948	1,478	1,604	4,030	491	2,164	4,566	7,221	15,775

Stockholms Nya elementarskola: Kol. 3—6: Hit hafva äfven måst föras läraretimmarne för läroverkets öfre 5:e klass, ehuru denna motsvarar de andra läroverkens nedre 6:e klass.

Hudiksvall: Kol. 10: Dessutom I-G. (icke-greker) 6:1 undervisade (i engelska) 4 t: r tillsammans med R. 4 och I-G. 6:2 likaledes (i engelska) 4 t: r tillsammans med R. 5; dessa 8 t: r äro förda till kol. 4.

Ystad: Kol. 10: Dessutom I-G. 6:1 undervisade (i engelska) 4 t: r tillsammans med R. 4; dessa 4 t: r äro förda till kol. 4.

Tab. 1 (forts.). Antal läraretimmar för vecka i läseämnena (således utom välskrifning och öfningar) under höstterminen 1890 samt deras fördelning.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7
Läroverk.	Klass 1—3	Klass 4 och 5.				Summa.
		Realister och latinare gemensamt.	Realister särskildt.	Latinare särskildt.	Tillsammans.	
Stockholm:						
Jakob.....	160	—	90	—	90	250
Katarina	136	44	38	16	98	234
Östermalm	216	—	90	60	150	366
Norrtelje	80	43	14	16	73	153
Enköping	77	44	13	15	72	149
Söderhamn	80	44	14	16	74	154
Eksjö	80	44	14	16	74	154
Vadstena	80	44	14	16	74	154
Mariestad	80	44	13	14	71	151
Borås.....	80	44	12	14	70	150
Lidköping	79	44	14	16	74	153
Sköfde	79	44	13	16	73	152
Eskilstuna.....	80	44	14	16	74	154
Arboga	80	44	12	12	68	148
Karlshamn	136	44	14	15	73	209
Landskrona	80	44	13	16	73	153
Uddevalla	80	44	13	13	70	150
Göteborg	160	44	43	15	102	262
Oskarshamn	80	—	58	—	58	138
Kristinehamn	80	43	14	16	73	153
Piteå	80	41	11	12	67	147
Haparanda	77	42	7	8	57	134
Summa	2,160	832	538	338	1,708	3,868

C. Treklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7
Läroverk.	Klass 1—3	Klass 4 och 5.				Summa.
		Realister och latinare gemensamt.	Realister särskildt.	Latinare särskildt.	Tillsammans.	
Söderköping	74	18	7	8	33	107
Vimmerby	80	—	—	—	—	80
Alingsås	80	22	7	8	37	117
Falköping	70	—	—	46	46	116
Askersund.....	80	—	—	—	—	80
Sala	78	—	—	—	—	78
Vernamo	28	—	—	—	—	28
Sölvesborg.....	80	—	29	—	29	109
Ronneby	52	—	—	—	—	52
Trelleborg	80	—	—	—	—	80
Engelholm.....	70	—	—	10	10	80
Varberg.....	78	19	16	5	40	118
Marstrand.....	79	—	—	—	—	79
Strömstad	80	—	—	—	—	80
Åmål.....	80	—	—	—	—	80
Filipstad	78	20	7	5	32	110
Arvika	77	—	—	—	—	77
Skellefteå	78	35	8	9	52	130
Örnsköldsvik	79	—	—	30	30	109
Summa	1,401	114	74	121	309	1,710

Söderköping: Kol. 6: Dessutom R. 4 och L. 4 undervisade 4 tr tillsammans med kl. 3; dessa 4 tr äro förda till kol. 2.

Falköping: Kol. 6: Dessutom L. 4 undervisad 2 tr tillsammans med kl. 2 och L. 5 likaledes 2 tr tillsammans med kl. 3; dessa 4 tr äro förda till kol. 2.

Engelholm: Kol. 6: Dessutom L. 4 undervisad 3 tr tillsammans med kl. 1, 4 tr tillsammans med kl. 2 och 13 tr tillsammans med kl. 3; dessa 20 tr äro förda till kol. 2.

Filipstad: Kol. 6: Dessutom R. 4 och L. 4 undervisade 2 tr och L. 4 särskildt 3 tr tillsammans med kl. 3; dessa 5 tr äro förda till kol. 2.

Tab. 2. De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1890.

Anm. 1. Ordinarie och vikarierande eller t. f. lärare äro ej i sifferkolumnerna skilda.

2. Tecknet * (i kolumnerna för extra lärare och för lärare i teckning och musik) utmärker, att undervisningen bestrids af en kvinna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Läroverk.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter.	Extra lärare.	Öfningslärare i Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfr.	Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
A. Högre allmänna läroverk.										
Stockholm:										
Latinläroverket	1	7	8	{ 3 13	1	1	2	1	37	Kol. 4: Enligt stat 7 adjr, men en kollega var under läsåret bit förflyttad från Katarina läroverk. — Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 8: En hufvudlärare o. 1 bitr., afönad af statsmedel. — Kol. 9: Särskild skrifflärare.
Södermalms läroverk ...	1	7	7	7	1	1	1	1	26	Kol. 5: Där af en med inskränkt tjänstgöringsskyldighet (14 timmar). — Kol. 9: Särskild skrifflärare.
Realläroverket	1	4	7	{ 3 3	1	1	1	—	21	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 7: Läraren (ord.) därjemte vik. vid Latinläroverket.
Nya elementarskolan.....	1	7	11	1	1	1	1	—	23	Kol. 5: E. o. lektor. — Kol. 6: Läraren (ord.) därjemte skrifflärare vid Latinläroverket. — Kol. 8: Undervisningen har bestrids af Gymn. Centr.-institutet.
Uppsala	1	7	16	2	1	1	2	—	30	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönad af statsmedel.
Gefle	1	7	9	3	*1	1	1	—	23	
Hudiksvall	1	4	7	—	1	1	1	—	15	
Linköping	1	7	14	2	1	1	2	—	28	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönad af statsmedel.
Norrköping	1	6	10	4	1	1	1	—	24	
Vestervik	1	3	7	*1	*1	1	1	—	15	
Skara	1	7	15	—	1	1	1	—	26	
Venersborg.....	1	5	10	—	*1	1	1	—	19	
Strengnäs	1	7	6	—	1	1	1	—	17	Kol. 4: Enligt stat 7 adjunkter, men en plats, hvars innehafvare åtnjöt tjänstledighet, var jemlikt K. Br. af den 16 Sept. 1887, likasom under de tre föregående läsåren, ej uppehållen af vikarie.
Örebro.....	1	7	17	—	1	1	1	—	28	
Nyköping	1	5	8	—	*1	1	1	—	17	
Vesterås	1	7	9	—	1	1	1	—	20	Kol. 4: Enligt stat 10 adjunkter, men en ledig plats var jemlikt K. Br. af den 30 Maj 1890 ej uppehållen af vikarie.
Falun	1	5	11	—	1	1	1	—	20	
Vexjö	1	7	12	—	1	1	2	—	24	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönad af statsmedel.
Jönköping	1	7	13	6	1	1	2	1	32	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönad af statsmedel. — Kol. 9: Särskild skrifflärare.
Lund	1	7	15	5	1	1	2	—	32	Kol. 7: En af adjunkterna ordinarie musiklärare. — Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönad af statsmedel.
Malmö.....	1	6	14	9	2	1	1	—	34	Kol. 4: En af adjunkterna med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 6: En ord. och en bitr., afönad af statsmedel.
Karlskrona	1	6	10	3	1	1	1	—	23	Kol. 7: En af adjunkterna vik. musiklärare; dessutom två biträdande, afönade af den vikarierande.
Kristianstad	1	5	10	1	1	1	1	—	20	
Helsingborg	1	4	7	9	1	1	1	—	24	
Ystad	1	—	5	{ 4 2	1	1	1	—	15	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. E. o. lektorerna och en af extra lärarne äro afönade af staden.
Göteborg:										
Latinläroverket	1	7	11	4	1	1	1	—	26	
Realläroverket	1	4	9	{ 1 10	2	1	1	—	29	Kol. 5: Öfre raden afser en e. o. lektor. — Kol. 6: En ordinarie och en biträdande, afönad af statsmedel.
Halmstad	1	4	7	2	1	1	1	—	17	Kol. 6: Dessutom en biträdande (tillika vik. gymnastiklärare), afönad dels af den ord. och dels af statsmedel.
Kalmar	1	7	14	—	1	1	1	—	25	
Karlstad	1	7	9	6	1	1	1	—	26	
Hernösand	1	6	7	—	1	1	1	—	17	
Östersund	1	5	8	—	1	1	1	—	17	
Umeå	1	5	8	1	1	1	1	—	18	Kol. 6: En af lektorerna ordinarie teckningslärare.
Luleå	1	4	6	—	*1	1	1	—	14	
Sundsvall	1	4	6	1	1	1	1	—	15	
Visby	1	5	10	—	*1	1	1	—	19	Kol. 4: En af adjunkterna med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Summa	36	202	353	106	38	36	42	3	816	

Tab. 2 (forts.). De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1890.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnar.			
B. Femklassiga allmänna läroverk.									
Stockholm:									
Jakob.....	1	6	3	1	1	1	—	13	Kol. 7: Gymn. Central-institutet.
Katarina	1	6	3	1	1	1	—	13	Kol. 3: Enligt stat 7 kolleger, men en var under läsåret förflyttad till Latin-läroverket. — Kol. 4: Där af en med inskränkt tjänstgöringsskyldighet (13 timmar).
Östermalm	1	7	7	1	1	1	1	19	Kol. 5: Samma lärare som vid Jakobs läroverk, på båda ställena tillförordnad. — Kol. 8: Särskild skrifflärare.
Norrtelje	1	5	—	1	1	1	—	9	
Enköping	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Söderhamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Eksjö	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 7: En af kollegerna ordinarie gymnastiklärare.
Vadstena	1	5	—	1	1	1	—	9	
Mariestad	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Borås.....	1	5	—	1	1	1	—	9	
Lidköping	1	5	—	1	*1	1	—	9	
Sköfde	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Eskilstuna.....	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Arboga	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 3: En kollega med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Karlshamn	1	6	1	1	1	1	—	11	Kol. 3: Enligt stat 5 kolleger, men en kollegaplats var under läsåret hit öfverflyttad från Ronneby läroverk.
Landskrona	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 3: En kollega med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Uddevalla	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 3: En kollega med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 6: En af kollegerna vik. musiklärare.
Göteborg	1	5	5	*1	1	1	—	14	Kol. 2: Rektor med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Oskarshamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Kristinehamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Piteå	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Haparanda	1	4	—	1	1	1	—	8	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Summa	22	114	19	22	22	22	1	222	

Tab. 2 (forts.). De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1890.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfvar.			
C. Treklassiga allmänna läroverk.									
Söderköping	1	2	1	*1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af donationsmedel och staden. — Kol. 6: T. f. rektor t. f. musiklärare.
Vimmerby	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Alingsås	1	2	1	*1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 7: T. f. rektor ord. gymnastiklärare.
Falköping	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Askersund.....	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Samma person t. f. lärare i teckning och i gymnastik.
Sala	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Vernamo	1	—	—	1	1	1	—	4	Kol. 3: Enligt stat 2 kolleger, men i anseende till det ringa lärjungeantalet var ingendera af de lediga platserna uppehållen af vikarie. — Kol. 5: Rektor t. f. teckningslärare.
Sölvesborg.....	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af stadens sparbank. — Kol. 5: En t. f. kollega t. f. teckningslärare. — Kol. 7: T. f. rektor t. f. gymnastiklärare.
Ronneby	1	1	—	1	1	1	—	5	Kol. 3: Enligt stat 2 kolleger, men en kollegaplats var i anseende till det ringa lärjunge-antalet under läsåret öfverflyttad till Karlshamns läroverk. — Kol. 7: Kollegan t. f. gymnastiklärare.
Trelleborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: Rektor t. f. teckningslärare.
Engelholm.....	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En kollega t. f. teckningslärare. — Kol. 7: En kollega t. f. gymnastiklärare.
Varberg.....	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Marstrand	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Strömstad	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En kollega t. f. teckningslärare. — Kol. 7: En t. f. kollega vik. gymnastiklärare.
Åmål	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Filipstad	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 5: En t. f. kollega t. f. teckningslärare. — Kol. 6: En kollega t. f. musiklärare.
Arvika	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Skellefteå	1	2	2	1	1	1	—	8	Kol. 4: Aföfnade af staden och enskilde. — Kol. 5 o. 7: T. f. gymnastikläraren vik. teckningslärare. — Kol. 6: Den ene af extra lärarne vik. musiklärare.
Örnsköldsvik.....	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 5: En vik. kollega t. f. teckningslärare.
Summa	19	35	9	19	19	19	—	120	

Tab. 2 (forts.). De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1890.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Läroverk.	Rektoren.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i		Gymn. o. mil.-öfnar.	Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.			
D. Tvåklassiga pedagogier.								
Hjo	1	1	—	—	*1	1	4	
Södertelje	1	1	1	1	1	1	6	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Köping	1	1	—	1	1	1	5	Kol. 8: Dessutom en lärare med 2 timmar i kristendom.
Nora	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 6: T. f. rektor, t. f. musiklärare.
Hedemora	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 7: Kollegan t. f. gymnastiklärare.
Grenna	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Kollegan har äfven undervisat i teckning.
Kungelf	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: T. f. kollegan har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Samma person t. f. lärare i musik och i gymnastik.
Kungsbacka	1	1	—	—	1	1	4	
Borgholm	1	1	—	—	1	1	4	
Summa	9	9	1	2	9	9	39	
E. Enklassiga pedagogier.								
Öregrund	1	—	—	—	—	—	1	Kol. 5: T. f. pedagogen har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Stadens folkskolelärare har undervisat i musik och i gymnastik.
Ulricehamn	1	—	—	—	—	—	1	
Mariefred	1	—	—	—	—	—	1	
Lindesberg	1	—	—	—	—	—	1	
Säter	1	—	—	—	—	—	1	
Simrishamn	1	—	1	—	1	—	3	Kol. 4: Aföfnad af stadens sparbank. — Kol. 5 o. 7: Extra läraren har äfven undervisat i teckning och i gymnastik. — Kol. 6: Undervisningen åligger stadens kontor.
Falkenberg	1	—	—	—	—	—	1	
Laholm	1	—	—	—	—	—	1	
Mönsterås	1	—	—	—	—	—	1	
Summa	9	—	1	—	1	—	11	

Sammandrag.

Se texten.

Tab. 3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1890 till och med den 30 Juni 1891.

Anm. 1. Tiden för inträdet i högre lönegrad är räknad från och med den 1 Januari 1891 utom för 3 i kol. 2 och 4 i kol. 11 (se texten).

* 2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, i hvilket inträdesdagen infaller.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,				Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i						
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl. pedagogier,										Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil- öfningar,		
	allmänna läroverk,																			
	s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																			
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	
År																				
33.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
36.....	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
37.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
38.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
39.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
40.....	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
41.....	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	1	1	—	—	
42.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	
43.....	1	—	—	—	—	—	3	—	—	3	1	—	—	1	—	1	—	—	—	
44.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	
45.....	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
46.....	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	5	—	—	1	—	—	1	—	
47.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	6	2	—	—	—	—	—	—	
48.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	
49.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	
50.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	
51.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
52.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	
53.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
54.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
56.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
57.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
63.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
64.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
Summa	3	—	—	—	—	7	13	10	11	21	11	27	10	2	1	2	4	3	7	

Tab. 4. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1886 till och med d. 30 Juni 1891.

Anm. 1. Tiden för inträdet i högre lönegrad är räknad från och med den 1 Januari utom för 4 i kol. 2, 1 i kol. 7, 10 i kol. 11 och 1 i kol. 12.

2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, i hvilket inträdesdagen infaller.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,					Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i							
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl.											Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil- öfningar,			
	allmänna läroverk,					pedagogier,																
	s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																					
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.			
År																						
29.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
30.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
31.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
33.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—			
34.....	—	—	—	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
35.....	—	—	—	—	—	3	—	—	—	9	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
36.....	—	—	—	—	—	5	—	—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	1	—			
37.....	—	—	—	—	—	5	2	—	—	10	3	—	—	—	—	—	1	—	—			
38.....	—	—	—	—	—	2	1	—	—	8	5	—	—	1	—	—	1	1	—			
39.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	8	11	—	—	—	—	—	—	1	—			
40.....	—	—	—	—	—	3	9	—	—	10	15	2	—	—	—	—	—	—	1			
41.....	—	—	—	—	—	1	6	1	—	7	21	1	—	—	—	1	1	1	—			
42.....	—	1	—	—	—	3	3	—	—	4	14	5	—	—	—	1	1	—	1			
43.....	2	—	—	—	—	1	7	2	—	5	15	9	—	2	—	1	—	—	1			
44.....	—	—	—	1	—	—	2	1	—	3	9	12	—	—	—	—	1	—	—			
45.....	—	—	—	—	—	1	2	4	—	4	5	12	1	—	1	1	—	—	1			
46.....	2	—	—	—	—	—	1	3	1	—	2	16	3	—	1	—	—	3	1			
47.....	—	—	—	—	—	1	7	3	2	—	5	9	6	—	—	1	—	—	—			
48.....	—	—	—	—	1	—	2	3	2	2	—	5	7	—	—	—	—	—	2			
49.....	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	2	5	12	—	—	—	1	—	—			
50.....	1	—	—	—	—	—	2	3	1	—	2	7	12	—	—	—	—	—	—			
51.....	—	—	1	—	—	1	—	1	2	—	2	2	9	—	—	—	—	1	—			
52.....	1	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	1	6	—	1	—	—	—	2			
53.....	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—			
54.....	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	2	—	—	—	1	1	—			
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—			
56.....	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—			
57.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—			
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—			
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—			
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—			
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—			
63.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—			
64.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—			
65.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
66.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—			
67.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—			
Summa	6	3	1	1	1	36	48	27	24	88	113	93	76	6	3	5	9	9	10			

Tab. 5. Lärjungarnes antal

Anm. Att vid ett läroverk en klass saknas på grund af läroverkets organisation är betecknad med —.

Läroverk.		N ä r v a r a n d e l ä r -														
		K l a s s e r o c h l i n i e r.														
		1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2	
		Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.
A. Högre all-																
Stockholm:																
1	Latinläroverket	70	106	98	46	55	30	56	—	60	—	60	—	50	—	40
2	Södermalms läroverk	69	72	63	39	32	29	15	21	21	4	13	—	13	—	24
3	Realläroverket	35	36	34	35	—	36	—	68	—	47	—	39	—	34	—
4	Nya elementarskolan ¹⁾	30	52	58	37	—	22	10	19	12	16	13	12	15	9	6
5	Uppsala	52	65	68	19	29	15	36	8	28	10	31	5	29	8	26
6	Gefle	35	63	52	23	19	24	15	12	15	7	9	3	14	3	16
7	Hudiksvall	15	29	18	7	13	3	9	2	9	0	10	—	5	—	2
8	Linköping	41	59	54	27	24	7	31	15	23	8	24	2	18	5	17
9	Norrköping	33	57	70	36	30	26	24	10	20	8	14	7	19	3	13
10	Vestervik	20	27	22	17	2	24	4	18	—	18	—	16	—	8	—
11	Skara	32	36	50	15	28	11	26	8	24	4	35	3	33	1	22
12	Venersborg	18	24	26	3	17	11	19	6	10	3	14	1	8	8	8
13	Strengnäs	5	11	9	6	8	4	10	1	6	0	11	—	8	—	5
14	Örebro	53	57	75	46	24	19	24	11	15	5	15	6	21	13	16
15	Nyköping	24	26	20	18	14	12	14	4	16	7	15	—	13	—	11
16	Vesterås	31	41	31	19	22	8	25	3	24	2	19	—	12	—	12
17	Falun	26	29	28	14	18	21	16	7	14	4	4	2	6	2	7
18	Vexjö	35	52	45	9	32	6	29	—	32	—	22	—	29	—	19
19	Jönköping	35	48	67	16	40	15	45	13	44	8	33	6	31	2	17
20	Lund	38	55	60	19	61	7	51	10	45	4	41	1	31	6	31
21	Malmö	68	95	88	36	35	23	55	12	27	6	24	6	25	0	28
22	Karlskrona	22	58	65	32	21	11	14	18	18	11	10	6	10	4	10
23	Kristianstad	25	35	40	8	23	10	34	3	22	1	21	—	14	—	12
24	Helsingborg	31	53	56	46	20	18	27	11	25	6	20	6	12	3	21
25	Ystad	23	20	48	12	13	5	12	4	13	0	13	—	10	—	—
Göteborg:																
26	Latinläroverket	69	35	61	—	54	—	46	—	49	—	43	—	37	—	35
27	Realläroverket	67	100	109	91	—	78	—	37	—	31	—	25	—	13	—
28	Halmstad	27	29	31	15	25	10	14	—	25	—	16	—	8	—	12
29	Kalmar	35	50	69	30	23	14	25	7	15	8	24	2	17	2	13
30	Karlstad	31	57	56	51	24	25	28	18	23	6	25	5	29	5	21
31	Hernösand	26	27	31	11	25	10	16	—	12	—	16	—	9	—	21
32	Östersund	28	24	27	21	16	5	9	4	14	0	16	—	16	—	7
33	Umeå	14	24	7	8	11	6	9	4	18	2	12	2	12	3	12
34	Luleå	19	27	19	2	10	2	7	0	16	0	7	—	16	—	9
35	Sundsvall	36	39	27	24	4	15	2	4	—	12	—	11	—	0	—
36	Visby	24	31	44	16	9	8	7	2	9	2	6	1	7	0	7
Summa		1,242	1,649	1,726	854	781	570	764	360	704	240	636	167	577	132	500

¹⁾ Jemlikt särskilda uppgifter af rektor vid Nya elementarskolan äro lärjungarne i dess 5:e klass här fördelade på kl. 5 och 6:1 samt lärjungarne i dess 6:e

Att däremot en klass saknas genom fullständig brist på lärjungar är betecknad med 0.

j u n g a r.				Från- varande lärjungar.	S ä r s k i l d f ö r d e l n i n g a f L. 6—7.											
S u m m a.					L. 6:1		L. 6:2		L. 7:1		L. 7:2		S u m m a.			
Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Summa.	
274	76	321	671	2	50	10	50	10	43	7	34	6	177	33	210	1
204	93	118	415	0	15	6	10	3	8	5	14	10	47	24	71	2
105	259	—	364	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
140	115	56	311	0	12	—	8	5	12	3	3	3	35	11	46	4
185	65	179	429	0	22	6	20	11	23	6	16	10	81	33	114	5
150	72	88	310	1	12	3	5	4	9	5	12	4	38	16	54	6
62	12	48	122	1	8	1	7	3	5	0	0	2	20	6	26	7
154	64	137	355	12	18	5	20	4	8	10	10	7	56	26	82	8
160	90	120	370	2	14	6	7	7	14	5	10	3	45	21	66	9
69	101	6	176	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
118	42	168	328	5	9	15	22	13	13	20	14	8	58	56	114	11
68	32	76	176	5	9	1	12	2	4	4	6	2	31	9	40	12
25	11	48	84	0	5	1	6	5	3	5	2	3	16	14	30	13
185	100	115	400	0	11	4	7	8	15	6	15	1	48	19	67	14
70	41	83	194	1	10	6	12	3	11	2	5	6	38	17	55	15
103	32	114	249	0	14	10	6	13	7	5	5	7	32	35	67	16
83	50	65	198	0	12	2	1	3	6	0	4	3	23	8	31	17
132	15	163	310	0	29	3	15	7	20	9	10	9	74	28	102	18
150	60	210	420	0	31	13	20	13	25	6	11	6	87	38	125	19
153	47	260	460	2	32	13	21	20	14	17	18	13	85	63	148	20
251	83	194	528	0	15	12	17	7	21	4	19	9	72	32	104	21
145	82	83	310	3	9	9	8	2	5	5	7	3	29	19	48	22
100	22	126	248	0	18	4	14	7	9	5	7	5	48	21	69	23
140	90	125	355	1	21	4	15	5	9	3	15	6	60	18	78	24
91	21	61	173	3	8	5	7	6	6	4	—	—	21	15	36	25
165	—	264	429	1	32	17	27	16	18	19	20	15	97	67	164	26
276	275	—	551	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
87	25	100	212	0	19	6	10	6	3	5	8	4	40	21	61	28
154	63	117	334	8	13	2	15	9	7	10	10	3	45	24	69	29
144	110	150	404	4	22	1	21	4	20	9	16	5	79	19	98	30
84	21	99	204	0	9	3	13	3	6	3	15	6	43	15	58	31
79	30	78	187	3	12	2	13	3	11	5	7	0	43	10	53	32
45	25	74	144	0	16	2	11	1	9	3	5	7	41	13	54	33
65	4	65	134	0	13	3	6	1	12	4	5	4	36	12	48	34
102	66	6	174	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
99	29	45	173	0	5	4	4	2	5	2	3	4	17	12	29	36
4,617	2,323	3,962	10,902	56	525	179	430	206	381	196	326	174	1,662	755	2,417	

klass på kl. 6:2 och 7:1; delningen i linier inträder vid läroverket först med dess 5:e klass och läsning af grekiska först med dess 6:e klass.

Tab. 5 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1890.

L ä r o v e r k.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r.								S u m m a.				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
B. Femklassiga allmänna läroverk.													
Stockholm:													
Jakob.....	52	52	61	56	—	21	—	165	77	—	242	2	
Katarina	30	49	42	28	11	11	5	121	39	16	176	0	
Östermalm	65	96	96	52	16	39	20	257	91	36	384	1	
Norrtelje	14	7	12	3	2	1	2	33	4	4	41	0	
Enköping	12	10	8	7	4	3	4	30	10	8	48	0	
Söderhamn	15	27	20	5	7	6	3	62	11	10	83	0	
Eksjö	16	10	24	5	5	6	11	50	11	16	77	1	
Vadstena	10	10	20	6	5	4	4	40	10	9	59	1	
Mariestad	19	15	17	8	4	2	2	51	10	6	67	0	
Borås	23	32	24	12	7	5	5	79	17	12	108	0	
Lidköping	15	16	17	10	3	8	2	48	18	5	71	0	
Sköfde	22	19	26	13	3	1	6	67	14	9	90	0	
Eskilstuna.....	22	30	29	16	5	9	5	81	25	10	116	0	
Arboga	13	11	12	7	3	8	2	36	15	5	56	0	
Karlshamn	34	44	45	19	8	20	5	123	39	13	175	1	
Landskrona	9	26	22	12	7	14	4	57	26	11	94	1	
Uddevalla	28	29	32	6	7	15	4	89	21	11	121	0	
Göteborg	69	70	68	46	7	17	8	207	63	15	285	1	
Oskarshamn	14	14	20	8	—	10	—	48	18	—	66	0	
Kristinehamn	19	25	19	20	3	4	3	63	24	6	93	2	
Piteå	15	20	14	9	5	4	2	49	13	7	69	0	
Haparanda	18	11	6	3	1	3	2	35	6	3	44	0	
Summa	534	623	634	351	113	211	99	1,791	562	212	2,565	10	

Tab. 5 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1890.

L ä r o v e r k .	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .								S u m m a .				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
C. Treklassiga allmänna läroverk.													
Söderköping	19	11	12	1	4	—	—	42	1	4	47	0	
Vimmerby	12	10	8	—	—	—	—	30	—	—	30	0	
Alingsås	14	22	24	12	2	—	—	60	12	2	74	0	
Falköping	24	14	14	—	7	—	3	52	—	10	62	0	
Askersund.....	3	9	8	—	—	—	—	20	—	—	20	0	
Sala	15	5	12	—	—	—	—	32	—	—	32	1	
Vernamo	2	3	1	—	—	—	—	6	—	—	6	0	
Sölvesborg.....	11	21	12	14	0	—	—	44	14	0	58	0	
Ronneby	7	5	4	—	—	—	—	16	—	—	16	0	
Trelleborg	6	7	10	—	—	—	—	23	—	—	23	0	
Engelholm.....	19	25	14	—	8	—	—	58	—	8	66	1	
Varberg.....	12	11	13	4	0	9	1	36	13	1	50	1	
Marstrand.....	8	4	5	—	—	—	—	17	—	—	17	0	
Strömstad	11	14	6	—	—	—	—	31	—	—	31	0	
Åmål.....	12	10	5	—	—	—	—	27	—	—	27	0	
Filipstad	15	10	13	7	3	—	—	38	7	3	48	0	
Arvika	28	22	15	—	—	—	—	65	—	—	65	0	
Skellefteå	8	16	7	3	4	4	1	31	7	5	43	0	
Örnsköldsvik	12	11	9	0	10	—	—	32	0	10	42	0	
Summa	238	230	192	41	38	13	5	660	54	43	757	3	

Tab. 5 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1890.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.				Frånvarande lärjungar.
	Klasser.			Summa.	
	1	2	3		
D. Tvåklassiga pedagogier.					
Hjo.....	13	2	—	15	0
Södertelje	20	11	14	45	0
Köping	31	13	—	44	0
Nora	24	19	—	43	0
Hedemora	4	7	—	11	0
Grenna	0	3	—	3	0
Kungelf	14	7	—	21	0
Kungsbacka	8	13	—	21	0
Borgholm	10	6	—	16	0
Summa	124	81	14	219	0

Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Summa.	Frånvarande lärjungar.
E. Enklassiga pedagogier.			
Öregrund.....	10	10	?
Ulricehamn	I. 5 II. 1	6	0
Mariefred	7	7	0
Lindesberg	I. 6 II. 6	12	0
Säter	7 18	25	?
Simrishamn	I. 12 II. 17 III. 14	43	1
Falkenberg	13	13	1
Laholm	18	18	0
Mönsterås	14	14	0
Summa	148	148	2 + ?

Södertelje : Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare under läsåret varit anställd, äro äfven i nedanstående sammandrag 14 lärjungar förda till 3:e klassen.

Köping : Hvardera klassen delad i en nedre och en öfre afdelning.

Nora : D:o d:o.

Hedemora : Hvardera klassen i vissa ämnen delad i 2 lexlag.

Kungelf : Hvardera klassen delad i en nedre och en öfre afdelning.

Kungsbacka: 2:a klassen har under läsåret varit delad i två afdelningar.

Öregrund : I de flesta ämnen 2 eller 3 lexlag.

Mariefred : D:o d:o.

Säter : I vissa ämnen 2—4 lexlag.

Simrishamn: Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare under läsåret varit anställd, äro i nedanstående sammandrag 31 lärjungar förda till 2:a klassen.

Falkenberg : I de flesta ämnen 2 lexlag.

Laholm : Lärjungarne hafva under läsåret varit delade på tre afdelningar.

Sammandrag.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .																		Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .														S u m m a .					
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.		Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
36 högre.....	1,242	1,649	1,726	854	781	570	764	360	704	240	636	167	577	132	500	4,617	2,323	3,962	10,902	56
22 femklassiga	534	623	634	351	113	211	99	—	—	—	—	—	—	—	—	1,791	562	212	2,565	10
19 treklassiga	238	230	192	41	38	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	660	54	43	757	3
Summa	2,014	2,502	2,552	1,246	932	794	868	360	704	240	636	167	577	132	500	7,068	2,939	4,217	14,224	69
9 tvåklassiga pedagogier ...	124	81	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	—	—	219	0
9 enklassiga » ...	117	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	—	—	148	2 + ?
Summa	2,255	2,614	2,566	1,246	932	794	868	360	704	240	636	167	577	132	500	7,435	2,939	4,217	14,591	71 + ?

Anm. Uppgifter om antalen frånvarande lärjungar saknas vid 2 enklassiga pedagogier (se ofvan).

Tab. 6. Antal lärjungar höstterminen 1890 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.

L ä r o v e r k.	Nedre 7:e klassen.					Öfre 7:e klassen.					Summa för 7:1 och 7:2.				
	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
Stockholm:															
Latinläroverket	—	5	—	5	7	—	5	—	5	6	—	10	—	10	13
Södermalms läroverk	2	3	—	5	5	2	3	1	6	10	4	6	1	11	15
Nya elementarskolan.....	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	6
Uppsala	—	3	—	3	6	1	7	1	9	10	1	10	1	12	16
Gefle	—	5	—	5	5	—	—	—	—	4	—	5	—	5	9
Hudiksvall	—	—	—	—	0	—	1	—	1	2	—	1	—	1	2
Linköping	2	3	3	8	10	1	1	2	4	7	3	4	5	12	17
Norrköping	3	1	1	5	5	—	2	1	3	3	3	3	2	8	8
Skara	5	8	—	13	20	—	6	—	6	8	5	14	—	19	28
Venersborg.....	—	2	—	2	4	—	—	—	—	2	—	2	—	2	6
Strengnäs	2	2	—	4	5	—	—	1	1	3	2	2	1	5	8
Örebro.....	4	2	—	6	6	1	—	—	1	1	5	2	—	7	7
Nyköping	1	—	1	2	2	1	3	1	5	6	2	3	2	7	8
Vesterås	2	3	—	5	5	—	7	—	7	7	2	10	—	12	12
Falun	—	—	—	—	0	—	1	—	1	3	—	1	—	1	3
Vexjö	1	4	2	7	9	—	4	—	4	9	1	8	2	11	18
Jönköping	1	3	—	4	6	—	—	—	—	6	1	3	—	4	12
Lund	—	14	1	15	17	1	3	2	6	13	1	17	3	21	30
Malmö.....	1	—	—	1	4	1	3	1	5	9	2	3	1	6	13
Karlskrona	1	—	—	1	5	—	1	—	1	3	1	1	—	2	8
Kristianstad	1	2	—	3	5	1	4	—	5	5	2	6	—	8	10
Helsingborg	—	3	—	3	3	—	—	—	—	6	—	3	—	3	9
Ystad	—	2	1	3	4	—	—	—	—	—	—	2	1	3	4
Göteborg	1	7	5	13	19	—	—	1	1	15	1	7	6	14	34
Halmstad	—	—	1	1	5	—	—	—	—	4	—	—	1	1	9
Kalmar	8	—	2	10	10	—	—	—	—	3	8	—	2	10	13
Karlstad	2	6	1	9	9	—	1	2	3	5	2	7	3	12	14
Hernösand	—	3	—	3	3	3	1	—	4	6	3	4	—	7	9
Östersund	—	5	—	5	5	—	—	—	—	0	—	5	—	5	5
Umeå	—	3	—	3	3	—	3	2	5	7	—	6	2	8	10
Luleå	—	—	—	—	4	—	2	—	2	4	—	2	—	2	8
Visby	—	2	—	2	2	2	—	—	2	4	2	2	—	4	6
Summa	37	91	18	146	196	14	58	15	87	174	51	149	33	233	370

Tab. 7. Antal lärjungar höstterminen 1890, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedrägts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benstycket.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
1:o. Efter läroverk.																
A. Högre allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Latinläroverket ...	—	2	10	8	5	5	3	2	3	3	—	41	35	76	671	Kol. 14: Däraf 4 på grund af lång skolväg.
Södermalms lärov.	1	—	7	1	—	1	4	22	7	6	2	51	22	73	415	
Realläroverket ...	2	3	11	6	1	6	8	—	5	—	1	43	25	68	364	
Nya elem.-skolan..	1	—	6	2	2	3	—	1	5	—	—	20	11	31	311	
Uppsala	3	1	13	3	2	2	8	5	7	3	—	47	30	77	429	
Gefle	—	—	5	3	—	1	5	—	6	—	—	20	19	39	310	
Hudiksvall	—	1	—	—	—	—	4	—	1	—	—	6	2	8	122	Kol. 15: Dessutom 4 delvis befriade.
Linköping	2	4	4	1	1	1	4	—	3	1	—	21	16	37	355	
Norrköping	—	—	2	6	—	1	6	3	9	10	—	37	14	51	370	Kol. 15: Dessutom 2, hvilka deltagit blott i fristående öfningar.
Vestervik	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	8	10	176	
Skara	1	1	1	1	—	1	3	4	5	4	—	21	20	41	328	
Venersborg	—	1	2	—	—	—	3	—	3	—	—	9	16	25	176	Kol. 15: Dessutom 3, hvilka deltagit endast i fristående öfningar.
Strengnäs	1	—	1	1	—	—	2	—	1	2	2	10	4	14	84	
Örebro	2	1	10	1	1	2	15	—	2	3	10	47	21	68	400	
Nyköping.....	—	—	3	1	1	3	2	1	3	2	—	16	11	27	194	
Vesterås	—	—	4	1	—	1	9	—	4	2	—	21	10	31	249	
Falun	—	—	4	—	—	2	2	—	9	1	—	18	9	27	198	
Vexjö	—	1	1	1	—	1	1	4	—	2	—	11	19	30	310	Kol. 15: Dessutom 7 befriade från apparilgymnastik.
Jönköping	—	—	5	2	1	2	5	5	8	3	1	32	15	47	420	Kol. 15: Dessutom 17 befriade från apparilgymnastik.
Lund	4	2	10	1	—	3	11	2	14	2	—	49	33	82	460	Kol. 14: Däraf 1 på grund af lång skolväg.
Malmö	—	—	7	2	1	—	5	1	5	2	—	23	26	49	528	
Karlskrona	—	1	1	—	2	2	2	1	3	—	—	12	14	26	310	
Kristianstad	—	1	4	—	—	—	3	3	5	—	—	16	12	28	248	
Helsingborg.....	—	1	8	—	—	—	6	2	5	4	—	26	14	40	355	
Ystad	—	—	3	1	—	—	3	—	6	5	—	18	—	18	173	
Göteborg:																
Latinläroverket ...	1	3	11	3	1	—	6	2	9	2	1	39	28	67	429	
Realläroverket ...	2	5	8	6	5	1	8	1	11	15	—	62	11	73	551	
Halmstad.....	—	—	4	—	—	1	3	1	1	2	—	12	10	22	212	
Kalmar	—	1	9	1	1	—	3	3	4	4	—	26	9	35	334	
Karlstad	—	—	5	1	—	1	4	1	5	10	2	29	24	53	404	
Hernösand	—	1	—	1	—	—	4	—	5	—	—	11	17	28	204	
Östersund	—	—	1	1	—	2	3	—	8	—	2	17	5	22	187	
Umeå	1	—	2	—	1	4	2	—	1	—	—	11	15	26	144	
Luleå	1	—	3	1	1	1	2	—	1	—	—	10	—	10	134	Kol. 15: Dessutom 5 delvis befriade.
Sundsvall	—	—	3	—	1	—	3	2	—	—	1	10	—	10	174	
Visby	—	—	2	1	1	—	2	1	3	2	1	13	6	19	173	
Summa	22	30	170	57	28	47	155	67	168	90	23	857	531	1,388	10,902	

Anm. Af de i kol. 14 upptagna hafva 526 räknats såsom befriade af den orsak, att de tillhörde öfre 7:e klassen; jfr texten.

Tab. 7 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1890, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
B. Femklassiga allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Jakob	—	—	3	1	1	5	1	2	5	1	1	20	8	28	242	Kol. 14: Lång skolväg.
Katarina	—	—	2	—	—	—	1	5	3	1	—	12	—	12	176	
Östermalm	—	2	4	2	2	2	2	1	4	2	—	21	—	21	384	Kol. 15: Dessutom 21 delvis befriade.
Norrtelje	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	41	
Enköping.....	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	3	—	3	48	
Söderhamn	1	—	3	3	2	—	5	—	1	—	—	15	—	15	83	
Eksjö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	
Vadstena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	
Mariestad	—	—	—	—	1	—	2	2	2	1	—	8	—	8	67	
Borås	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	108	
Lidköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	
Sköfde	—	—	1	1	—	—	2	—	—	1	—	5	—	5	90	
Eskilstuna	—	—	3	—	—	—	2	2	2	2	—	11	—	11	116	
Arboga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	
Karlshamn	—	1	—	3	—	—	—	1	1	3	—	9	—	9	175	Kol. 15: Dessutom 8 delvis befriade.
Landskrona.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	94	
Uddevalla	—	—	2	—	—	—	—	—	4	6	—	12	—	12	121	
Göteborg	—	3	3	1	—	1	—	—	2	1	1	12	—	12	285	
Oskarshamn	—	—	1	—	—	—	1	—	3	2	—	7	—	7	66	
Kristinehamn	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	93	Kol. 15: Dessutom 5 delvis befriade.
Piteå	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	3	—	3	69	
Haparanda	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	3	44	
Summa	1	6	24	14	6	8	19	14	31	21	2	146	8	154	2565	

Tab. 7 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1890, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörselorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedräftsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
C. Treklassiga allmänna läroverk.																
Söderköping	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	47	
Vimmerby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	Kol. 15: 4 delvis befriade.
Alingsås	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	Kol. 15: 2 delvis befriade.
Falköping	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	3	62	
Askersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
Sala	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	32	
Vernamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	
Ronneby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	Kol. 15: 2 delvis befriade.
Trelleborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	23	
Engelholm	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	4	—	4	66	
Varberg	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	4	—	4	50	
Marstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	17	
Strömstad	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	31	
Åmål	—	—	1	—	—	—	2	1	1	1	—	6	—	6	27	
Filipstad	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2	48	Kol. 15: Dessutom ett ej uppgifvet antal delvis befriade.
Arvika	—	—	1	—	—	—	2	—	6	3	—	12	—	12	65	
Skellefteå	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	3	—	3	43	
Örnsköldsvik	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	42	
Summa	—	1	4	3	—	—	9	2	17	6	—	42	—	42	757	
D. Tvåklassiga pedagogier.																
Hjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Södertelje	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2	45	
Köping	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	5	—	5	44	
Nora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	
Hedemora	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	11	
Grenna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Kungelf	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2	21	
Kungsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
Borgholm	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	16	
Summa	—	—	1	1	—	—	1	1	5	4	—	13	—	13	219	

Anm. Bland de enklassiga pedagogierna förekom gymnastik endast i Öregrund och Simrishamn. Af Öregrunds 16 närvarande lärjungar var ingen befriad; af Simrishamns 43 närvarande lärjungar var 1 befriad på grund af sjukdom i rörelseorganerna.

Tab. 7 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1890, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
Sammandrag.																
Högre allmänna läroverk...	22	30	170	57	28	47	155	67	168	90	23	857	531	1,388	10,902	
Femkl. " " ...	1	6	24	14	6	8	19	14	31	21	2	146	8	154	2,565	
Trekl. " " ...	—	1	4	3	—	—	9	2	17	6	—	42	—	42	757	
Tvåklassiga pedagogier.....	—	—	1	1	—	—	1	1	5	4	—	13	—	13	219	
Summa	23	37	199	75	34	55	184	84	221	121	25	1,058	539	1,597	14,443	
2:o. Efter läroverks- och ålders-grupper.																
Läroverks- o. ålders-grupper.																
Högre allm. läroverk:																
Under 15 år	13	16	69	30	17	25	80	40	112	50	13	465	5	470	7,204	
15 år eller däröfver	9	14	101	27	11	22	75	27	56	40	10	392	526	918	3,698	
Femklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	1	6	17	13	6	7	13	13	26	18	1	121	7	128	2,312	
15 år eller däröfver	—	—	7	1	—	1	6	1	5	3	1	25	1	26	253	
Treklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	—	1	4	3	—	—	9	2	17	6	—	42	—	42	722	
15 år eller däröfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	
Tvåklassiga pedagogier:																
Under 15 år	—	—	1	1	—	—	—	1	4	3	—	10	—	10	210	
15 år eller däröfver	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	3	—	3	9	
Summa:																
Under 15 år	14	23	91	47	23	32	102	56	159	77	14	638	12	650	10,448	
15 år eller däröfver	9	14	108	28	11	23	82	28	62	44	11	420	527	947	3,995	
Summornas summa	23	37	199	75	34	55	184	84	221	121	25	1,058	539	1,597	14,443	

Tab. 8. Lärjungarnes flyttning år 1890 vid vårterminens slut och höstterminens början.

Anm. Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna äro ej här inräknade; om anledningen se texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vid vår-terns slut före flyttningen här, lärjungar i afdelning, hvar- ifrån flyttning kan ske vid samma läroverk å samma linie.	Vårterminen.								Höstterminen.								Summanas summa.
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen								Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen								
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			
A. Högre allmänna läroverk.																		
1.....	1,198	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	1,558	—	48	627	6	77	—	—	758	—	16	210	1	26	—	—	253	1,011
3.....	1,566	—	20	869	3	99	1	—	992	11	6	257	—	44	—	—	318	1,310
R. 4.....	739	—	6	380	2	79	3	—	470	5	1	156	—	15	—	11	188	658
L. ».....	758	—	15	467	—	24	—	—	506	6	4	105	—	4	—	—	119	625
R. 5.....	441	—	5	305	2	71	—	1	384	1	2	105	—	16	—	6	130	514
L. ».....	674	—	2	419	1	59	—	—	481	4	4	117	—	9	—	5	139	620
6 o. 7 ¹⁾	2,564	—	8	1,948	8	259	—	—	2,223	3	5	538	2	61	—	21	630	2,853
Summa	9,498	—	104	5,015	22	668	4	1	5,814	30	38	1,488	3	175	—	43	1,777	7,591
¹) Specifikation, se nästa sida under »Sammandrag».																		
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1.....	556	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	656	—	13	312	1	46	—	—	372	—	5	72	1	9	—	—	87	459
3.....	542	—	4	312	4	58	—	—	378	1	1	108	—	26	—	—	136	514
R. 4.....	329	—	2	185	—	28	—	—	215	—	3	67	—	11	—	5	86	301
L. ».....	129	1	—	63	—	4	—	—	68	—	1	11	—	3	—	—	15	83
R. 5.....	—	—	—	114	—	28	—	—	142	—	—	54	—	8	—	5	67	209
L. ».....	—	—	—	67	—	2	—	—	69	1	—	14	—	5	—	1	21	90
Summa	2,212	1	19	1,053	5	166	—	—	1,244	2	10	326	1	62	—	11	412	1,656
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1.....	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	222	—	5	114	3	24	—	—	146	—	4	20	—	8	—	—	32	178
3.....	97	—	2	119	—	21	—	—	142	1	1	20	—	5	—	—	27	169
R. 4.....	19	—	—	20	—	2	—	—	22	—	1	11	—	—	—	—	12	34
L. ».....	8	—	—	30	—	2	—	—	32	3	—	4	—	1	—	2	10	42
R. 5.....	—	—	—	12	—	—	—	—	12	—	—	2	—	—	—	1	3	15
L. ».....	—	—	—	7	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Summa	569	—	7	392	3	49	—	—	351	4	6	57	—	14	—	3	84	445

¹⁾ Specifikation, se nästa sida under »Sammandrag».

Tab. 8 (forts.). Lärjungarnes flyttning år 1890 vid vårterminens slut och höstterminens början.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vid vår-termins slut före flyttningen när, lärjungar i afdelning, hvar- ifrån flyttning kan ske vid samma läroverk å samma linie.	Vårterminen.								Höstterminen.								Summornas summa.
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen								Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen								
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			
Sammandrag.																		
1.....	1,977	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	2,436	—	66	1,053	10	147	—	—	1,276	—	25	302	2	43	—	—	372	1,648
3.....	2,205	—	26	1,300	7	178	1	—	1,512	13	8	385	—	75	—	—	481	1,993
R. 4	1,087	—	8	585	2	109	3	—	707	5	5	234	—	26	—	16	286	993
L. »	895	1	15	560	—	30	—	—	606	9	5	120	—	8	—	2	144	750
R. 5	441	—	5	431	2	99	—	1	538	1	2	161	—	24	—	12	200	738
L. »	674	—	2	493	1	61	—	—	557	5	4	131	—	14	—	6	160	717
R. 6:1	304	—	5	200	—	40	—	—	245	—	—	46	—	4	—	11	61	306
L. » B (Icke-greker).....	526	—	—	258	2	48	—	—	308	—	—	81	—	8	—	2	91	399
» » A (Greker)	227	—	—	107	—	6	—	—	113	1	—	8	—	2	—	2	13	126
R. 6:2	183	—	—	153	—	24	—	—	177	—	3	53	—	—	—	3	59	236
L. » B.....	411	—	—	253	1	37	—	—	291	—	—	78	—	15	—	2	95	386
» » A	198	—	1	138	1	15	—	—	155	1	—	33	—	3	—	—	37	192
R. 7:1	136	—	—	98	1	10	—	—	109	—	1	31	—	2	—	—	34	143
L. » B.....	383	—	2	224	—	17	—	—	243	—	—	74	—	6	—	1	81	324
» » A	196	—	—	140	—	9	—	—	149	—	—	22	—	3	—	—	25	174
R. 7:2	—	—	—	70	—	12	—	—	82	1	—	21	—	2	—	—	24	106
L. » B.....	—	—	—	192	2	30	—	—	224	—	1	60	—	11	—	—	72	296
» » A	—	—	—	115	1	11	—	—	127	—	—	31	2	5	—	—	38	165
Gemensamma linien	6,618	—	92	2,353	17	325	1	—	2,788	13	33	687	2	118	—	—	853	3,641
Reallinien	2,151	—	18	1,537	5	294	3	1	1,858	7	11	546	—	58	—	42	664	2,522
Latinlinien	3,510	1	20	2,480	8	264	—	—	2,773	16	10	638	2	75	—	15	756	3,529
Summa	12,279	1	130	6,370	30	883	4	1	7,419	36	54	1,871	4	251	—	57	2,273	9,692

Tab. 9. Lärjungarnes omsättning år 1890.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vårterminen.									Höstterminen.								
	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 Februari.					Lärjungar afgångne i afdelningen				Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 September.					Lärjungar afgångne i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande melantermin.	Summa.	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande melantermin.	Summa.
		vid vårens början.	vid föreg. termins slut.								vid höst- ens början.	vid föreg. termins slut.						
A. Högre allmänna läroverk.																		
1	1,158	—	—	77	1,235	—	7	72	79	134	—	—	1,108	1,242	9	6	12	27
2	1,596	—	21	12	1,629	2	12	103	117	196	737	261	455	1,649	12	5	11	28
3	1,595	—	5	29	1,629	3	20	189	212	192	992	323	219	1,726	8	13	17	38
R. 4.....	786	—	7	4	797	5	26	171	202	122	453	194	85	854	15	5	16	36
L. ».....	749	—	3	11	763	2	5	55	62	86	476	107	112	781	8	1	9	18
R. 5.....	514	—	3	3	520	2	19	195	216	59	337	137	37	570	13	8	15	36
L. ».....	696	—	—	3	699	—	8	93	101	88	465	138	73	764	8	3	11	22
6 o. 7 ¹⁾	3,305	14	23	22	3,364	15	64	917	996	371	2,069	633	243	3,316	66	26	73	165
Summa	10,399	14	62	161	10,636	29	161	1,795	1,985	1,248	5,529	1,793	2,332	10,902	139	67	164	370
1) Specifikation, se nästa sida under »Sammandrag».																		
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1	535	—	—	24	559	—	3	34	37	75	—	—	459	534	7	1	5	13
2	654	—	4	6	664	1	10	50	61	96	347	87	93	623	9	5	7	21
3	542	—	1	7	550	2	10	79	91	99	365	139	31	634	6	2	12	20
R. 4.....	336	—	1	1	338	1	13	77	91	58	195	82	16	351	14	8	12	34
L. ».....	132	—	—	1	133	—	2	17	19	23	65	15	10	113	3	—	4	7
R. 5.....	166	—	1	—	167	1	7	137	145	20	119	64	8	211	5	5	6	16
L. ».....	103	—	—	—	103	1	—	89	90	11	64	21	3	99	—	—	1	1
Summa	2,468	—	7	39	2,514	6	45	483	534	382	1,155	408	620	2,565	44	21	47	112
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1	208	—	—	15	223	—	1	18	19	32	—	—	206	238	—	3	6	9
2	222	—	3	2	227	—	7	23	30	37	142	30	21	230	—	2	3	5
3	182	—	—	3	185	1	1	95	97	26	130	27	9	192	3	1	8	12
R. 4.....	48	—	—	—	48	—	7	23	30	6	15	12	8	41	—	—	1	1
L. ».....	24	—	—	—	24	—	3	16	19	—	27	8	3	38	2	—	1	3
R. 5.....	12	—	—	—	12	—	—	11	11	1	9	3	—	13	—	1	—	1
L. ».....	4	—	—	—	4	—	—	4	4	—	5	—	—	5	—	—	—	—
Summa	700	—	3	20	723	1	19	190	210	102	328	80	247	757	5	7	19	31
D. Tvåklassiga pedagogier.																		
1	92	—	—	8	100	—	4	11	15	42	—	—	82	124	—	2	1	3
2	89	1	1	—	91	—	1	45	46	36	34	10	1	81	1	—	4	5
3	13	—	—	—	13	—	—	8	8	5	5	4	—	14	—	—	1	1
Summa	194	1	1	8	204	—	5	64	69	83	39	14	83	219	1	2	6	9

¹⁾ Specifikation, se nästa sida under »Sammandrag».

Tab. 9 (forts.). Lärjungarnes omsättning år 1890.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vårterminen.									Höstterminen.								
	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 Februari.					Lärjungar afgångne i afdelningen				Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 September.					Lärjungar afgångne i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	S u m m a.	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut.		Inskrifne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	S u m m a.
		vid föreg. terminens slut.	vid vår- tens början.								vid höst- tens början.	vid föreg. terminens slut.						
1	112	—	—	14	126	1	—	25	26	86	—	—	31	117	5	—	13	18
2	25	—	—	2	27	—	2	5	7	19	9	2	1	31	1	—	—	1
Summa	137	—	—	16	153	1	2	30	33	105	9	2	32	148	6	—	13	19
E. Enklassiga pedagogier.																		
1	2,105	—	—	138	2,243	1	15	160	176	369	—	—	1,886	2,255	21	12	37	70
2	2,586	1	29	22	2,638	3	32	226	261	384	1,269	390	571	2,614	23	12	25	60
3	2,332	—	6	39	2,377	6	31	371	408	322	1,492	493	259	2,566	17	16	38	71
R. 4.....	1,170	—	8	5	1,183	6	46	271	323	186	663	288	109	1,246	29	13	29	71
L. ».....	905	—	3	12	920	2	10	88	100	109	568	130	125	932	13	1	14	28
R. 5.....	692	—	4	3	699	3	26	343	372	80	465	204	45	794	18	14	21	53
L. ».....	803	—	—	3	806	1	8	186	195	99	534	159	76	868	8	3	12	23
R. 6:1	320	—	2	2	324	3	7	79	89	26	185	61	88	360	13	2	10	25
L. » B (Icke-greker)	553	—	2	2	557	2	14	72	88	84	283	90	68	525	11	2	10	23
» » A (Greker) ...	223	—	2	4	229	—	3	18	21	20	115	14	30	179	4	1	1	6
R. 6:2	203	3	4	—	210	2	5	46	53	20	143	61	16	240	5	4	3	12
L. » B	416	—	3	6	425	6	11	43	60	51	271	93	15	430	12	6	7	25
» » A	203	—	1	—	204	1	4	10	15	14	151	36	5	206	2	3	2	7
R. 7:1	147	1	2	1	151	—	1	8	9	24	102	33	8	167	5	—	6	11
L. » B	391	2	3	2	398	1	7	35	43	57	238	82	4	381	11	4	6	21
» » A	201	—	—	2	203	—	3	6	9	26	143	25	2	196	1	—	1	2
R. 7:2	143	6	2	—	151	—	4	131	135	16	86	27	3	132	—	1	10	11
L. » B	315	1	—	1	317	—	4	284	288	26	223	73	4	326	2	3	10	15
» » A	190	1	2	2	195	—	1	185	186	7	129	38	—	174	—	—	7	7
Gemensamma linien	7,023	1	35	199	7,258	10	78	757	845	1,075	2,761	883	2,716	7,435	61	40	100	201
Reallinien	2,675	10	22	11	2,718	14	89	878	981	352	1,644	674	269	2,939	70	34	79	183
Latinlinien	4,200	4	16	34	4,254	13	65	927	1,005	493	2,655	740	329	4,217	64	23	70	157
Summa	13,898	15	73	244	14,230	37	232	2,562	2,831	1,920	7,060	2,297	3,314	14,591	195	97	249	541

Tab. 10. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1890.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm: Norra latinläroverket.....	—	2	—	2	4	—	30	—	—	30	34
» Södra »	—	2	—	1	3	—	21	—	1	22	25
» Realläroverket.....	1	—	—	—	1	37	—	1	—	38	39
» Nya elementarskolan.....	—	—	5	4	9	7	4	4	1	16	25
Uppsala.....	1	—	1	2	4	4	21	—	5	30	34
Gefle.....	—	—	5	5	10	7	9	1	3	20	30
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	5
Linköping.....	1	—	—	—	1	4	29	—	1	34	35
Norrköping	—	—	6	1	7	4	7	3	—	14	21
Vestervik	—	—	1	—	1	5	—	—	—	5	6
Skara.....	3	—	—	—	3	1	25	—	6	32	35
Venersborg	—	2	—	2	4	3	10	—	3	16	20
Strengnäs	—	2	—	8	10	—	14	—	—	14	24
Örebro	4	2	—	1	7	5	15	—	—	20	27
Nyköping	—	1	—	6	7	—	7	—	8	15	22
Vesterås	—	—	—	2	2	—	15	—	7	22	24
Falun	—	—	—	—	—	3	9	—	1	13	13
Vexjö	—	—	—	—	—	—	36	—	—	36	36
Jönköping	—	3	—	—	3	1	19	—	1	21	24
Lund.....	3	—	—	—	3	4	25	—	6	35	38
Malmö	1	2	1	—	4	2	28	—	3	33	37
Karlskrona	1	2	1	2	6	2	11	—	2	15	21
Kristianstad	—	—	—	—	—	—	14	—	1	15	15
Helsingborg	—	—	—	—	—	6	10	—	—	16	16
Göteborg: Latinläroverket	—	—	—	—	—	—	30	—	—	30	30
» Realläroverket	1	—	—	—	1	22	—	—	—	22	23
Halmstad	—	—	—	—	—	—	11	—	—	11	11
Kalmar	—	—	—	1	1	2	19	1	—	22	23
Karlstad	3	2	—	—	5	2	13	—	—	15	20
Hernösand	—	3	—	—	3	—	17	—	3	20	23
Östersund.....	—	—	—	1	1	—	7	—	—	7	8
Umeå.....	—	—	—	—	—	4	16	—	—	20	20
Luleå.....	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7
Sundsvall	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3
Visby	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	3
Summa	19	23	20	38	100	129	486	10	52	677	777

Uppsala: Kol. 4: Uteblef. — Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Gefle: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Norrköping: Kol. 5: Uteblef.
 Vestervik: Kol. 4: Uteblef.

Skara: Kol. 2: 1 af dessa uteblef för sjukdom.
 Strengnäs: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Vesterås: Kol. 5: 1 af dessa uteblef för sjukdom.
 Karlskrona: Kol. 5: 1 af dessa uteblef enligt anmälan.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1890.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
2. Enskilda.											
Stockholm: Beskowska skolan	—	—	—	—	—	5	9	—	—	14	14
» Wallinska flickskolan.....	—	—	—	—	—	—	10	—	1	11	11
» Lyceum för flickor.....	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7
Uppsala: Fjellstedtska skolan	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	8
Lunds privata elementarskola	2	10	—	—	12	—	24	—	—	24	36
Summa	2	10	—	—	12	5	58	—	1	64	76
Summornas summa	21	33	20	38	112	134	544	10	53	741	853

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1890.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.			
1. Offentliga.													
Stockholm: Norra latinläroverket	—	3	—	—	3	—	27	—	—	27	30	3	—
» Södra »	—	2	—	—	2	—	19	—	1	20	22	4	—
» Realläroverket	—	—	—	—	—	37	—	1	—	38	38	—	—
» Nya elementarskolan	—	—	3	1	4	7	4	1	1	13	17	1	—
Uppsala	—	—	—	2	2	4	21	—	2	27	29	7	1
Gefle	—	1	—	3	4	7	8	1	—	16	20	3	—
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	5	2	—
Linköping	—	1	—	—	1	4	26	—	1	31	32	13	—
Norrköping	—	—	—	—	—	4	7	3	—	14	14	5	—
Vestervik	1	—	—	—	1	4	—	—	—	4	5	—	—
Skara	—	—	—	1	1	1	25	—	5	31	32	12	1
Venersborg	—	—	—	2	2	3	10	—	1	14	16	3	—
Strengnäs	—	1	—	—	1	—	13	—	—	13	14	5	—
Örebro	1	—	—	—	1	4	15	—	—	19	20	2	—
Nyköping	—	—	—	3	3	—	7	—	5	12	15	2	1
Vesterås	—	—	—	2	2	—	15	—	5	20	22	5	2
Falun	—	—	—	—	—	3	9	—	1	13	13	4	—
Vexjö	—	—	—	—	—	—	6	—	—	36	36	12	—
Jönköping	—	2	—	1	3	1	17	—	—	18	21	5	—
Lund	—	1	—	1	2	4	24	—	5	33	35	15	—
Malmö	—	3	—	2	5	2	25	—	1	28	33	8	1
Karlskrona	—	1	—	1	2	2	10	—	1	13	15	4	1
Kristianstad	—	—	—	—	—	—	14	—	1	15	15	8	1
Helsingborg	—	—	—	—	—	6	10	—	—	16	16	6	—
Göteborg: Latinläroverket	—	1	—	—	1	—	29	—	—	29	30	13	—
» Realläroverket	—	—	—	—	—	22	—	—	—	22	22	—	—
Halmstad	—	—	—	—	—	—	11	—	—	11	11	7	—
Kalmar	—	—	—	—	—	2	19	1	—	22	22	10	—
Karlstad	—	—	—	—	—	2	13	—	—	15	15	4	—
Hernösand	—	2	—	1	3	—	15	—	2	17	20	8	—
Östersund	—	1	—	—	1	—	6	—	—	6	7	2	—
Umeå	—	—	—	—	—	4	16	—	—	20	20	8	—
Luleå	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7	2	—
Sundsvall	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	—
Visby	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	3	1	—
Summa	2	19	3	20	44	127	465	7	32	631	675	184	8

Stockholm: Norra latinläroverket: Kol. 3: 1 af dessa uteblef för sjukdom, 1 underkändes af censorerna. — Kol. 8: 3 af dessa tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

» Södra latinläroverket: Kol. 3: 1 af dessa underkändes af censorerna. — Kol. 10: Underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

» Realläroverket: Kol. 7: 1 af dessa underkändes af den ene censorn; 1 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen. — Kol. 9: Underkändes af den ene censorn.

» Nya elementarskolan: Kol. 4: 1 af dessa underkändes af censorerna. — Kol. 5: Uteblef för sjukdom. — Kol. 10 o. 12: 1 af dessa deltog ej i den skr. ex., emedan han, som h. t. n 1889 däri godkändes, men på grund af sjukdom uteblef från den muntl., nu af K. M:t befriats från skr. ex.

Uppsala: Kol. 10: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra. — Kol. 12: Antalet i skr. ex. godkände utgjorde 30, men 1 (L. bl. priv.) dog före den muntl. ex.

Gefle: Kol. 3: Underkändes af censorerna. — Kol. 9: Tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Hudiksvall: Kol. 8: 2 af dessa underkändes af den ene censorn.

Linköping: Kol. 10: Flicka. — Kol. 12: Antalet i skr. ex. godkände utgjorde 34, men 2 (L. vid lvt) dogo före den muntl. ex.

Norrköping: Kol. 9: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

Vestervik: Kol. 2: Underkändes af censorerna. — Kol. 7: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

Skara: Kol. 5: Uteblef. — Kol. 10: 4 af dessa voro flickor.

Venersborg: Kol. 5: 1 af dessa underkändes af censorerna. — Kol. 7: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra. — Kol. 8: D:o d:o.

Örebro: Kol. 2: Underkändes af censorerna.

Nyköping: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Vexjö: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Jönköping: Kol. 3: 1 af dessa uteblef. — Kol. 8: 2 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

Lund: Kol. 3: Underkändes af censorerna. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn; 1 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen. — Kol. 10: Flickor.

Malmö: Kol. 3: Underkändes af censorerna. — Kol. 5: Uteblefvo, den ene enligt anmälan.

Karlskrona: Kol. 3: Underkändes af censorerna.

Kalmar: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra; 3 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Hernösand: Kol. 3: 1 uteblef, 1 underkändes af censorerna. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Östersund: Kol. 3: Underkändes af censorerna.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1890.

b) Den muntliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
2. Enskilda.													
Stockholm: Beskowska skolan	—	—	—	—	—	5	9	—	—	14	14	3	—
» Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	10	—	1	11	11	—	—
» Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7	—	—
Uppsala: Fjellstedtska skolan	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	8	8	—
Lunds privata elementarskola.....	—	6	—	—	6	—	18	—	—	18	24	4	—
Summa	—	6	—	—	6	5	52	—	1	58	64	15	—
Summornas summa	2	25	3	20	50	132	517	7	33	689	739	199	8

Stockholm: Wallinska flickskolan: Kol. 8: 2 af dessa tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Lunds privata elementarskola: Kol. 3: 4 af dessa underkändes af censorerna. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
1) Tillhörande dimissionsberättigade 35 offentl. lvk { Realister	148	19	129	2	127	—
{ Latinare	509	23	486	19	465	184
Summa	657	42	615	21	592	184
2) » » 5 enskilda » { Realister	7	2	5	—	5	—
{ Latinare	68	10	58	6	52	15
Summa	75	12	63	6	57	15
3) Öfrige (»Privatister») { Realister	30	20	10	3	7	—
{ Latinare	92	38	53	20	33	8
Summa	122	58	63	23	40	8
Summa Realister	185	41	144	5	139	—
» Latinare	669	71	597	45	550	207
Summornas summa	854	112	741	50	689	207

Kol. 2: Alla lärjungar vid dimissionsberättigade läroverk aflade examen vid sina respektive läroverk. Af privatisterna hänvisades 27 till annat läroverk än det, hvarest de anmält sig; nemligen från Stockholms Realläroverk 1 till Nya elementarskolan och 3 till Norrköping, från Nya elementarskolan 6 till Norrköping och 5 till Strengnäs, från Uppsala 3 till Vesterås, från Gefle 3 till Strengnäs, från Linköping 1 till Norrköping, från Skara 2 till Venersborg, från Lunds offentliga 2 till Malmö samt från Kalmar 1 till Karlskrona.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (854) öfverskjuter summan af de i skriftl. examen underkände (112) och godkände (741) med 1; om anledningen se anm. under afd:n b vid Nya elementarskolan.

Kol. 4—6: Hela antalet i skriftliga examen godkände (741) öfverskjuter summan af de i muntl. ex. underkände (50) och godkände (689) med 2; om anledningen se anm. under afd:n b vid Nya el.-skolan, Uppsala och Linköping.

Kol. 3: Häri äro inräknade 2 (1 R. vid off. lvk, 1 L. bl. priv.) för sjukdom uteblifne, 1 (L. bl. priv.) enligt anmälan samt 6 (2 R. o. 4 L. bl. priv.) utan anmälan uteblifne. Dessutom äro här inräknade 10 (1 R. o. 1 L. vid off. lvk, 5 L. vid ensk. lvk, 1 R. o. 2 L. bl. priv.), hvilka uteblefvo efter att hafva deltagit i endast en del af den skriftl. examen.

Kol. 5: Häri äro inräknade 2 (1 L. vid off. lvk, 1 L. bl. priv.) för sjukdom uteblifne, 1 (L. bl. priv.) enligt anmälan och 5 (2 L. vid off. lvk, 3 L. bl. priv.) utan anmälan uteblifne. — Af censorerna underkändes 18 (2 R. o. 10 L. vid off. lvk, 4 L. vid ensk. lvk, 1 R. o. 1 L. bl. priv.).

Kol. 6: Af dessa voro 17 (3 R. o. 9 L. vid off. lvk, 1 L. vid ensk. lvk, 2 R. o. 2 L. bl. priv.) underkände af en censor, men godkändes af den eller de andra. — 11 (1 R. o. 7 L. vid off. lvk, 2 L. vid ensk. lvk, 1 R. bl. priv.), tillhörde den mosaiska trosbekännelsen. — 28 (17 L. vid ensk. lvk, 11 L. bl. priv.) voro flickor.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1890.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	1	1	—	—	—
Franska	1	—	1	—	1
Matematik å reallinien.....	12	6	6	1	5
Fysik och kemi å reallinien	(1)		—	—	—
Summa	14	7	7	1	6

Kol. 2: Vid Stockholms Norra latinläroverk 1 (i franska), Stockholms Real-läroverk 1 (i matematik å reallinien), Uppsala 2 (1 i latin, 1 i matematik samt i fysik och kemi å reallinien), Gelle 1 (i matematik å reallinien), Vesterås 3 (d:o d:o), Jönköping 1 (d:o d:o), Lund 3 (d:o d:o), Göteborgs Real-läroverk 1 (d:o d:o) och Visby 1 (d:o d:o); alla hänvisades till det

läroverk, vid hvilket de anmält sig. — Den inom () stående siffran afser en komplettant, som redan är inräknad i närmast ofvanstående tal. Denna siffra är därför ej intagen i slutsumman.

Kol. 3: Häri är inräknad 1 (i matematik å reallinien), hvilken uteblef.

Tab. 11. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1890.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm: Latinläroverket	—	1	—	8	9	—	2	—	5	7	16
» Södermalms läroverk.....	—	—	—	8	8	—	4	—	7	11	19
» Realläroverket.....	—	—	10	—	10	1	—	4	—	5	15
» Nya elementarskolan.....	1	—	3	6	10	4	1	—	1	6	16
Venersborg	—	1	1	2	4	—	1	—	3	4	8
Örebro	2	1	—	2	5	1	—	—	1	2	7
Jönköping	—	2	—	1	3	—	2	—	1	3	6
Lund.....	1	—	—	1	2	2	1	1	5	9	11
Malmö	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Göteborg: Realläroverket	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Karlstad	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Hernösand	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	4
Östersund.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Summa	4	5	14	28	51	9	20	5	23	57	108
2. Enskilda.											
Stockholm: Praktiska arbetsskolan	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	2
Lunds privata elementarskola	1	10	—	—	11	2	5	—	—	7	18
Summa	1	10	—	—	11	3	5	—	1	9	20
Summornas summa	5	15	14	28	62	12	25	5	24	66	128

Stockholm: Latinläroverket: Kol. 3: Uteblef enligt anmälan. — Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo enligt anmälan och 1 utan sådan.
 » Södermalms läroverk: Kol. 5: 4 af dessa uteblefvo.
 » Realläroverket: Kol. 4: 5 af dessa uteblefvo.
 Örebro: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Malmö: Kol. 8: För muntlig examen hänvisade till Lunds offentliga.
 Göteborg: Realläroverket: Kol. 7: För muntlig examen hänvisad till Venersborg.
 Karlstad: Kol. 8: För muntlig examen hänvisade till Örebro.
 Östersund: Kol. 8: För muntlig examen hänvisad till Hernösand.

Tab. 11 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1890.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.				
1. Offentliga.													
Stockholm: Latinläroverket	—	—	—	5	5	—	3	—	—	3	8	—	—
» Södermalms läroverk	—	2	—	3	5	—	2	—	4	6	11	—	—
» Realläroverket	—	—	1	—	1	1	—	3	—	4	5	—	—
» Nya elementarskolan	—	—	—	—	—	4	1	—	2	7	7	1	1
Venersborg	—	—	—	1	1	1	1	—	2	4	5	1	1
Örebro.....	—	1	—	—	1	1	1	—	1	3	4	—	1
Jönköping	—	—	—	—	—	—	3	—	1	4	4	—	—
Lund	—	1	—	3	4	2	2	1	2	7	11	1	1
Hernösand	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	5	3	—
Summa	—	4	1	12	17	9	18	4	12	43	60	6	4
2. Enskilda.													
Stockholm: Praktiska arbetsskolan.....	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	2	—	—
Lunds privata elementarskola	—	2	—	—	2	2	3	—	—	5	7	2	—
Summa	—	2	—	—	2	3	3	—	1	7	9	2	—
Summornas summa	—	6	1	12	19	12	21	4	13	50	69	8	4

Stockholm: Latinläroverket: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo för sjukdom och 1 utan anmäld orsak. — Kol. 8: 1 af dessa deltog ej i den skriftliga examen, emedan han, som vårterminen 1890 däri godkändes, men till följd af uteblifvit från den muntliga examen, nu af K. Mit befriats från skriftlig examen.

» Södermalms läroverk: Kol. 3: 1 af dessa uteblef för sjukdom, 1 underkändes af censorerna. — Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo, den ene för sjukdom.

» Nya elementarskolan: Kol. 10: 1 af dessa deltog ej i den skriftliga examen, emedan han, som vårterminen 1890 däri godkändes, men till följd af sjukdom uteblifvit från den muntliga examen, nu af K. Mit befriats från skriftlig examen.

Venersborg: Kol. 5: Uteblef. — Kol. 7: Tillhörde Göteborgs Realläroverk, men var för muntlig examen hit hänvisad.

Örebro: Kol. 3: Underkändes af censorerna samt tillhörde Karlstads läroverk,

men var för muntlig examen hit hänvisad. — Kol. 8: Tillhörde Karlstads läroverk, men var för muntlig examen hit hänvisad. — Kol. 10: Underkändes af den ene censorn.

Jönköping: Kol. 8: 1 af dessa deltog ej i den skriftliga examen, emedan han, som vårterminen 1890 däri godkändes, men till följd af sjukdom uteblifvit från den muntliga examen, nu af K. Mit befriats från skriftlig examen.

Lunds offentliga: Kol. 3: Tillhörde Malmö läroverk, men var för muntlig examen hit hänvisad. — Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo enligt anmälan. — Kol. 8: 1 af dessa tillhörde Malmö läroverk, men var för muntlig examen hit hänvisad. — Kol. 10: 1 af dessa underkändes af den ene censorn; 1 var flicka.

Hernösand: Kol. 8: 1 af dessa tillhörde Östersunds läroverk, men var för muntlig examen hit hänvisad.

Stockholm: Praktiska arbetsskolan: Kol. 10: Underkändes af den ene censorn.

Lunds privata elementarskola: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Tab. 11 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1890.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
1) Tillhörande dimissionsberättigade 13 offentl. lvk {						
Realister	13	4	9	—	9	—
Latinare	27	5	20	4	18	6
Summa	40	9	29	4	27	6
2) » » 2 enskilda » {						
Realister	4	1	3	—	3	—
Latinare	15	10	5	2	3	2
Summa	19	11	8	2	6	2
3) Öfrige (»Privatister») {						
Realister	19	14	5	1	4	—
Latinare	53	28	24	12	13	4
Summa	72	42	29	13	17	4
Summa Realister	36	19	17	1	16	—
» Latinare	95	43	49	18	34	12
Summornas summa	131	62	66	19	50	12

Kol. 2: Bland de lärjungar, hvilka tillhörde dimissionsberättigade läroverk, hänvisades för den muntliga examen 6 från sitt eget till annat läroverk; nämligen från Malmö 2 till Lunds offentliga läroverk, från Göteborgs Realläroverk 1 till Venersborg, från Karlstad 2 till Örebro samt från Östersund 1 till Hernösand. — Bland privatisterna hänvisades för både skriftlig och muntlig examen 27 till annat läroverk än det, hvarest de anmält sig; nämligen från Nya elementarskolan 1 till Stockholms Latinläroverk, från Uppsala 6 till Stockholms Latinläroverk och 1 till Stockholms Realläroverk, från Linköping 1 till Stockholms Latinläroverk, från Nyköping 4 till Stockholms Latinläroverk och 4 till Södermalms läroverk, från Vesterås 1 till Nya elementarskolan, från Malmö 3 och från Karlskrona 1 till Lunds offentliga, från Göteborgs Latinläroverk 2 till Venersborg, från Kalmar 1 till Örebro samt från Praktiska arbetsskolan i Stockholm 2 till Nya elementarskolan.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (131) öfverskjuter summan af de i den skriftliga examen underkände (62) och godkände (66) med 3; om anledningen se anm. under afdeln. b vid Stockholms Latinläroverk, Nya elementarskolan och Jönköping.

Kol. 3: Här äro inräknade 3 (1 L. vid off. lvk, 2 L. bl. priv.) enligt anmälan och 11 (5 R. o. 6 L. bl. priv.) utan anmälan uteblifne.

Kol. 5: Här äro inräknade 4 (1 L. vid off. lvk, 3 L. bl. priv.) för sjukdom, 2 (L. bl. priv.) enligt anmälan och 3 (L. bl. priv.) utan anmälan uteblifne. — Af censorerna underkändes 2 (L. vid off. lvk).

Kol. 6: 4 bland dessa (1 L. vid ensk. lvk, 3 L. bl. priv.) underkändes af den ene censorn. — 1 (L. bl. priv.) var flicka.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	2	1	1	—	1
Matematik å reallinien.....	1	1	—	—	—
Fysik och kemi å reallinien	(1)				
Summa	3	2	1	—	1

Kol. 2: Vid Stockholms Latinläroverk 2 (i latin) och vid Lunds offentliga läroverk 1 (i matematik samt i fysik och kemi å reallinien); alla hänvisades till det läroverk, hvarest de anmält sig. — Den inom () stående siffran afser en komplettant, som redan är inräknad i närmast ofvanstående tal. Denna siffra är därför ej intagen i slutsumman.

Tab. 12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1890.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Den Heliga Skrifts lära om Kristi person.
2. Jemförelse mellan de grekiska kämpaspelen och de romerska gladiatorsspielen.
3. Jemförelse mellan religionsfreden i Augsburg och Westfaliska freden.
4. Konungens och rådets ställning till hvarandra enligt regeringsformerna af 1720 och 1772.
5. Hvilka drag kunna ur Horatii oden sammanställas för teckningen af skaldens karakter?
6. Skildring af den fanerogama floran i ett skogskärr i Sverige.
7. Sveriges viktigaste malmer och sätten att ur dem uttaga metallen.
8. »Fyller du din plats, så är han ärofull, huru ringa han än aktas.» (Tegnér.)

Tyskt öfversättningsprof: a)

Ludvig Kossuth föddes i Ungern den 16 September 1802. Hans fader, som tidigare egt någon förmögenhet, hade blifvit fattig och därför tagit tjänst hos en ungersk baron, som tillhörde det dåvarande liberala partiet. Baronerna tog sig an den väl begåfvade gossen och sörjde för hans uppfostran. Kossuth skickades till skolan i en närliggande stad, der han fann ett hem hos stiftets biskop, som brukade taga till sig unga studerande och gifva dem kost och kvarter. Man berättar, att Kossuth redan som gosse visade flera af de egenskaper, som sedan gjort honom ryktbar; och det finnes personer, som påstå, att han ej alltid deraf gjorde det vackraste bruk. För att ställa sig in hos sin välgörare angaf han sina kamrater för ungdomliga pojkestreck, i hvilkas utförande de visade sig mycket uppfinningsrika. Kossuths ränker upptäcktes dock snart af hans kamrater, som straffade honom strängt; och biskopen ansåg sig göra bäst i att från sig aflägsna en gosse, på hvars karakter han ej kunde lita.

Franskt öfversättningsprof.

Rättegången mot den olycklige Ludvig XVI var beslutad, och nationalkonventet sysselsatte sig nu med frågan, huruvida den anklagade skulle få begagna biträde af en sakförare. Trots bergpartiets invändningar beslöt konventet omsider, att denna förmån skulle beviljas honom, och det var då, som den vördnadsvärde Malesherbes själfmant erbjöd sig att öfvertaga detta föga afundsvärda uppdrag. »Jag har», sade han, »två gånger varit kallad att vara hans rådgifvare under en tid, då detta var en ärofull och af alla eftersträfvad ställning, och jag är honom skyldig samma tjänst nu, då de fleste torde anse det mycket farligt att uppträda till hans försvar.» Förslaget antogs, och Malesherbes begaf sig genast till konungens fängelse för att erbjuda honom sin tjänst. Ludvig tryckte honom med rörelse i sin famn och sade med tårar i ögonen: »Ack, min vän, eder uppoffring är så mycket mera ädelmodig, som Ni skall blottställa edert lif utan att kunna rädda mitt.»

B. För latinlinien.

Latinskt öfversättningsprof.

När grekerna församlat sig i Boeotien för att draga mot Troja, skola vidriga vindar länge hafva förhindrat afseglingen. Alla berättare äro ense derom, att anledningen varit gudinnan Dianas förbittring mot Agamemnon, men genom hvilken handling han förtörnat henne, berättas olika. Några säga, att han samma år, som hans dotter Iphigenia föddes, lofvat att åt gudinnan offra det skönaste, som framalstrats det året, utan att likväl

sedan uppfylla sitt löfte. Siaren Calchas förkunnade då, att gudinnans vrede icke skulle blidkas, om icke Iphigenia offrades åt henne. Agamemnon nekade i början att foga sig häri; hellre skulle han afstå från hela företaget än göra sig skyldig till en sådan handling; men slutligen förmodades han af broderns böner och af folkets hot att gifva efter. Redan hade Calchas lyft knifven och stod färdig att stöta den i flickans bröst, då gudinnan själf uppträdde såsom hennes räddare och bortförde henne, inhöljd i ett moln, genom luften.

C. För reallinien.

Tyskt öfversättningsprof: b)

Då Patkul under förloppet af den process, som anställdes mot honom, alltmer insåg, att hans anklagare äfven voro hans domare, och att hans fiender och afundsmän skulle fälla hans dom, så beslöt han att fly undan till Kurland. Derifrån begaf han sig sedan till Schweiz, der han under ett diktadt namn uppehöll sig på ett slott ej långt från Geneversjön och sysselsatte sig med enskild undervisning och vetenskapliga arbeten. Men äfven här lär han icke hafva varit säker för sina följare. Karl den elfte hade visserligen på sin dödsbädd benådat de tre livländska landträd, hvilka betraktades såsom Patkuls medbrottslingar, men mot Patkul själf förblef han obeveklig, och lika oförsonlig var hans son, Karl den tolfte. Nöden dref då Patkul öfver i fiendernas läger, ty sitt fosterlands befrielse och säkerhet för sin person kunde han blott ernå genom att tillintetgöra sina motståndare.

Engelskt öfversättningsprof.

De personer, som fått i uppdrag att öfvervaka Maria Stuarts afrättning, anlände till Fotheringay den 7 Februari 1587. De begärde företräde hos Maria och underrättade henne om det ärende, i hvilket de kommo, och att hennes afrättning skulle ega rum klockan åtta följande morgon. Maria hörde det förfärliga meddelandet utan att röja den minsta rädsla. Hon sade, att hon länge väntat ett våldsamt dödsdömd och icke var oberedd att dö. Sedan hon med stor själfbeherrskning ordnat sina världsliga angelägenheter, gick hon till sängs omkring klockan två på morgonen; men ehuru hon låg några timmar, sof hon ej en enda. I daggrynningen steg hon upp, och, omgifven af sina sörjande tjenare, förrättade hon sin andakt. Under tiden knackade ett bud på dörren för att meddela, att allt var färdigt. Domaren, som höll i handen en hvit embetsstaf, inträdde kort derefter i hennes rum för att föra henne till afrättsplatsen.

Geometrisk uppgifter.

1. Omskrif kring en gifven cirkel ett paralleltrapezium, i hvilket de båda icke parallela sidorna hafva gifna längder!
2. Sök två sådana räta linier, att den af dem bildade rektangeln är lika stor med en gifven rektangel, och att summan af deras kvadrater är lika stor som den kvadrat, hvilken upprättas på en af den gifna rektangelns sidor!
3. Bevisa, att i en liksidig hyperbel är afståndet från hvilken punkt som helst på kurvan till centrum medelproportionalen mellan afstånden från samma punkt till brännpunkterna!
4. Att konstruera orten för en sådan punkt, att summan af dess afstånd från två gifna räta linier alltid är lika med en gifven längd.
5. Sök orten för medelpunkterna till de cirklar, som från en gifven punkt synas under synvinkeln α och på samma gång från en annan punkt under synvinkeln β !
6. I en cirkel äro inskrifna en liksidig triangel, en kvadrat och en regulier femhörning. Bevisa, att summan af kvadraterna på triangelns

Tab. 12 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1890.

sida och på kvadratens sida är lika stor med summan af kvadraterna på femhörningens sida och på dess diagonal!

7. En triangel är inskrifven i en cirkel, och från en punkt på cirkelns periferi äro perpendiculara dragna mot triangelns sidor eller deras förlängningar. Bevisa, att dessa perpendicularars fotpunkter ligga på en rät linie!

Algebraiska uppgifter.

1. Två 2-siffriga tals produkt är 1127. Sätter man det ena framför det andra och dividerar det sålunda bildade 4-siffriga talet med det andra, blir qvoten 47, och resten 46. Hvilka äro talen?

2. Bestäm x och y ur eqvations-systemet:

$$x^2 + x^2y + xy^2 + y^3 = 156,$$

$$x^3 - x^2y + xy^2 - y^3 = 104!$$

3. Bestäm volymen af den kub, som inskrifves i en rät kon, hvars höjd är h och bottenradie r !

4. En oregelbunden fyrhörnings sidor äro i ordning efter hvarandra 500, 250, 300 och 450 meter, och de båda förstnämnda sidorna göra med hvarandra en vinkel af 100° . Beräkna fyrhörningens areal!

5. Ett mångsiffrigt, helt tal, som kan jemnt divideras med 37, är gifvet. Bevisa, att differensen mellan det tal, som uppkommer, då sista siffran af det gifna borttages, och denna sista siffra, elfva gånger tagen, kan jemnt divideras med 37!

6. Ett upptaget lån skall på det sätt återbetalas, att vid slutet af hvar och ett af de tre första åren erläggas i ränta och amortering tillsammans 7 % af det ursprungliga lånebeloppet, vid slutet af hvar och ett af de tre följande 6 %, men sedermera vid hvarje års slut endast 5 %. Räntefoten är 4 %. När blir lånet amorterat?

7. Bestäm x ur eqvationen:

$$\text{tang} \left(\frac{3}{2} x \right) = \frac{\sin (2 x)}{\cos x}!$$

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Ett fartyg går med $2\frac{1}{4}$ m:s hastighet i sydsydvestlig riktning. Åt hvilket håll skulle en på masttoppen anbragt vimpel vara rigtad, om vinden vore nordostlig och dess hastighet $5\frac{3}{4}$ m.?

2. Ur mynningen af en kanon, hvars urborrning (lopp) har en diameter af 8 cm., utskjutes med 390 m:s hastighet en cylindrisk projektil af 6,5 kg:s vikt efter att hafva tillryggalagt i loppet en väg af 11 dm. Huru stort är krutgasens öfvertryck, uppmätt i atmosferer, under förut-

sättning att detsamma under hela tiden varit oförändradt? Uppmätt i qvicksilfverpelare är 1 atmosfers tryck 76 cm.; qvicksilfrets egentliga vikt är 13,6, accelerationen vid fritt fall 9,8 m.

3. Ett öppet cylindriskt kärl, som invändigt håller 42 cm. i djup, nedföres vid ett barometerstånd af 74 cm. med öppningen rätt nedåt i glycerin så långt, att bottens inre ytplan kommer i jemnhöjd med den yttre vätskeytan. Huru högt ställer sig då vätskan inuti kärlet? Qvicksilfrets egentliga vikt är 13,6, glycerinens 1,26.

4. En orgelpipa bringas att ljuda ena gången medelst vätgas, andra gången medelst luft. En sträng af viss längd gifver, då den spännes med en belastning af 9,0 kg., samma ton som orgelpipan i det förra fallet. Om strängens längd fördubblas och belastningen minskas till 2,5 kg., blir strängens ton densamma som orgelpipans i det senare fallet. Huru stor är ljudets fortplantningshastighet i vätgas, då fortplantningshastigheten i luft är 340 m.?

5. Tre vätskor A , B och C , som ej kemiskt inverka på hvarandra, hafva i ordning temperaturerna 100° , 50° och 0° . Om lika vichter af A och B blandas tillsammans, blir temperaturen hos blandningen $52^\circ,4$. Blandas lika vichter af B och C , blir blandningstemperaturen $28^\circ,9$. Hvilken temperatur skulle erhållas, om lika vichter af A och C blandades med hvarandra?

6. En liten skärm belyses från samma sida af två ljuskällor, en ljusläga och en lampläga, som båda befinna sig midt framför skärmen, den förra på 5 dm:s, den senare på 12 dm:s afstånd från densamma. Man vill öka ljuslägans afstånd till 12 dm., men önskar, att skärmens belysning ändock skall förbli oförändrad. Huru mycket bör i sådant fall lamplägans afstånd ändras, då hennes ljusstyrka är 9 gånger så stor som ljuslägans?

7. En galvanisk ström, som på en i dess bana insatt tangentbussol gifver ett utslag af 24° , utvecklar i en viss del af ledningstråden under en gifven tid en värmemängd af 3,2 enheter. Huru mycket värme utvecklas i denna delen af ledningen på lika lång tid, om strömstyrkan ökas så mycket, att utslaget på bussolen blir 41° ?

Anm. För det tyska öfversättningsprofvat voro 2 ämnen gifna, emedan det realisterna åliggande arbetet att verkställa öfversättningar till 2 främmande språk var deladt på två tidsafdelningar med franska under den ena (gemensam för latinare och realister) och engelska under den andra samt tyska (valfrött i stället för ettdera af de båda förra språken) under bådadera.

Tab. 13. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1890.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Huru blef Luther reformator?
2. Det romerska folktribunatets uppkomst och utveckling.
3. Orsakerna till Polens undergång.
4. Gustaf Wasas reduktion och dess viktigaste följder.
5. Det finska folklynnnet, sådant det tecknas i Runebergs dikter.
6. De för människan viktigaste växterna i Sverige.
7. Om solen.
8. Ungdoms möda är ålderdoms ro.

Tyskt öfversättningsprof: a)

Grefve Ludvig af Nassau, broder till Prins Wilhelm af Oranien, hade kommit till Frankrike för att uppmana hugenotterna att bistå sina nederländske trosbröder. Hos hugenotternas ledare, den tappra och storsinnade Amiral Coligny, fann detta förslag ett välvilligt mottagande. Af allt hjerta hängifven sin religiösa tro, var han redan af inre böjelse benägen att äfven i utlandet upptaga striden för den heliga sak, som han i Frankrike hade försvarat med så mycken tapperhet. Men äfven viktiga politiska skäl manade till ett sådant steg. Han kände rätt väl sitt partis oroliga sinne- lag, och huru svårt det föll sig för den krigiska och ärelystna adeln att finna sig till rätta under den tvungna stillhet, som en lång fred ålade den. Att genom ett utländskt krig skaffa afledning åt dessa jäsande krafter var därför i sjelfva verket det bästa medlet för det inre lugnets bibehållande.

Franskt öfversättningsprof.

En plantageegare å San Domingo hade en negerslaf, åt hvilken han flera gånger hade lofvat friheten. Emellertid hade han alltid uppskjutit att infria detta löfte, emedan han tyckte sig ej kunna undvara den trogne och arbetsamme slafvens tjänster. Efter förloppet af många år hade det lyckats slafven att hopspara en rätt betydlig summa, hvilken han erbjöd sin herre såsom lösepenning, och denne kunde då icke längre vägra att efterkomma hans begäran. Icke långt derefter flyttade egendomsherren till Frankrike, sedan han sålt sin plantage. Men genom öfverdådigt lefnadssätt och möjligen äfven genom misslyckade affärsspekulationer förlorade han inom några år hela sin förmögenhet och såg sig nödsakad att utfattig återvända till San Domingo. Hans förre slaf, hvilken under tiden bragt sig upp till välstånd, mottog honom i sitt hus och bemötte honom på allt vis såsom sin herre.

B. För latinlinien.

Latinskt öfversättningsprof.

Innan Xerxes vid Salamis inlät sig i drabbning, rådfrågade han sina förnämsta män om deras mening. Alla kände konungens önskan att strida och hans segervisshet, och ingen vågade råda till annat än hvad de visste, att konungen ville. Den kloka drottningen af Karien, Artemisia, var den enda, som icke fruktade att uttala en motsatt åsigt. »Utsätt dig icke», sade hon, »onödigtvis för faran; ty desse Greker äro till sjös lika mycket bättre än dina krigare, som dina krigare äro bättre än qvinnor. Var säker på, att den grekiska flottan snart skall skingra sig af sig sjelf, ty den är för stor för att här kunna skaffa sig lifsmedel. Härtill kommer, att alla Peloponnesier genast skola återvända, om de misstänka någon rörelse från din sida mot deras land.» Det var konungens stora olycka, att rådet icke blef åltydt, ty i sjelfva verket fans i Egeiska hafvet knappt någon för Perserna mera ogynsam plats för en sjödrabbning än detta trånga sund.

C. För reallinien.

Tyskt öfversättningsprof: b)

Som bekant, förvarades länge i det kapitolinska Jupiters-templet i Rom några hemlighetsfulla skrifter, som kallades de Sibyllinska böckerna. Romerska staten var böckernas egare och vakade med stränghet öfver, att deras innehåll förblefve en hemlighet för alla utom för de personer, som hade att begagna dem. Ett presterligt collegium af ansedde män var tillsatt för att vakta och, när omständigheterna så kräfde, rådfråga dem. Den förr vanliga föreställningen, att romerska staten begagnade dem för att lära känna framtida tilldragelser, är oriktig. Man nyttjade dem uteslutande för att få veta, medelst hvilka bot- och försoningsceremonier man kunde afvända högre makters vrede vid tillfällen, då Rom befann sig i svårigheter eller då jättecken af det ena eller andra slaget hade uppskrämt folket och ingifvit farhågor för förestående olyckor. Då framtogos de Sibyllinska böckerna af de dertill utsedde, och ur något språk eller ställe i dem utforskade man, hvilken gudamakt det var som vredgades och borde blidkas.

Engelskt öfversättningsprof.

Carl II i England var 30 år gammal, då han uppsteg på sina förfäders tron. Han var af naturen utrustad med en kraftfull kroppsbyggnad, ett vackert utseende och en manlig hållning. Äfven befann han sig i den period af lifvet, då det ännu finnes tillräckligt af ungdomlighet för att göra en person älskvärd och tilldragande, men å andra sidan redan tillräckligt af ålder och mognad för att ingifva vördnad och förtroende. Minnet af hans föregående olyckor var egnadt att tillvinna honom deltagande, och en följd deraf var, att den lycka, som sedermera kommit honom till del, mera väckte beundran än afundsjuke. Då härtill lägges, att den plötsliga och öfverraskande statshvälfning, som återinsatte honom i hans konungliga rättigheter, äfven åt nationen återgaf fred, ordning och befrielse från det förtryck, som utöfvats under frihetens namn, torde man utan öfverdrift kunna säga, att sällan någon furste tillträdtt regeringen under mera lofvande omständigheter.

Geometrisk uppgifter.

1. Att skära en determinerad rät linie så, att summan af kvadraten på den ena delen och dubbla kvadraten på den andra får en uppgifven storlek.

2. $ABCD$ är en i en cirkel inskrifven fyrhörning. Tangenterna i B och D räkas på linien AC . Bevisa, att rektangeln, som innehålls af två motsstående sidor i fyrhörningen, är lika stor med rektangeln af de båda andra!

3. Att konstruera en parallelogram, då man känner perimetern, en diagonal och en vinkel.

4. Upprita en cirkel, som går genom två gifna punkter och afskär en uppgifven längd af en gifven rät linie!

5. Dela en gifven rät kon medelst tvenne med basen parallela plan så, att konens bugtiga yta genom dem delas i tre lika stora delar!

6. Angif equationen för den eller de cirkel, hvilka tangera såväl hyperbeln

$$\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$$

som dess båda asymptoter!

7. Att konstruera en triangel, då man känner en af dess sidor, den inskrifne cirkelns radie samt radien i den cirkel, som tangerar den bekanta sidan och de båda andras förlängningar.

Tab. 13 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1890.

Algebraiska uppgifter.

1. Summan af en rätvinklig triangelns sidor är 132 meter; summan af deras kvadrater är 6050 kvadratmeter. Huru långa äro sidorna?
2. Ett kar kan fyllas medelst två rör på 16 timmar. Men om efter de 4 första timmarnes förlopp det ena röret afstänges, åtgå ytterligare 36 timmar till karets fyllande. Huru lång tid skulle erfordras för dess fyllande medelst hvardera röret ensamt?
3. Utveckla ett tal a i en oändlig geometrisk progression, hvars första term är ett annat gifvit tal b ! (Ex. $a = 7$, $b = 8$). Är uppgiften alltid möjlig?
4. Trigonometriska tangenterna för en triangelns vinklar äro i ordning proportionella mot 1, 3, 5; huru stora äro vinklarna?
5. Då ett sällskap samlades, tog enhvar, som anlände, samtliga de redan komne i hand, och sålunda utbyttes 231 handslag. Huru många voro personerna?
6. En triangelns sidor äro 8, 10 och 13 centimeter långa. Huru stor blir den solida figur, som uppkommer, då triangeln roterar kring den första sidan?
7. Om $a + 10b + 100c + 1000d + \text{etc.}$ är ett helt tal, som är multipel af 71, så skall $b - 7a + 10c + 100d + \text{etc.}$ äfven vara multipel af 71.

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Från öppningen af en 152 m. djup grufva kastas en kropp rätt uppåt med 29 m:s begynnelsehastighet. Huru många sekunder senare skall en annan kropp nedsläppas från samma ställe för att de båda kropparne samtidigt skola träffa grufvans botten? Accelerationen vid fritt fall är 9,8 m.
2. Två lika tunga kulor, den ena af platina, den andra af aluminium, nedhånga på fina trådar från hvar sin ände af en rak stång, hvars längd är 58 cm. och hvars vikt kan lemnas utan afseende. I hvilken punkt skall stången understödjas för att kunna vara i jemnvigt i vågrät ställning, då båda kulorna äro fullständigt nedsänkta i vatten? Platinans egentliga vikt är 21,5, aluminiums 2,56.
3. I en ihållig cylinder, som är öppen i den ena änden, i den andra slutet med en plan botten, finnes luft afstängd medelst en cylindrisk kolf

af 23,5 kg:s vikt, som sluter till lufttätt, men är rörlig utan afsevärd friktion. Då cylindern, hvars genomskärningsyta är 180 qvcm., står med den öppna änden rätt uppåt, är den afstängda luftens rymd 2,7 liter vid det rådande barometerståndet af 74 cm. Beräkna huru mycket kolfven kommer att flytta sig, då cylindern vändes med den öppna änden rätt nedåt, under förutsättning att cylinderns höjd är så stor, att kolfven ej faller ur! Qvicksilfrets egentliga vikt är 13,6.

4. En glaskula väges fullständigt nedsänkt i en vätska och lider dervid en vigtsförlust af 38,53 gr., då vätskans temperatur är 0° . Är vätskans temperatur åter $21^{\circ},4$, blir vigtsförlusten 37,70 gr. Huru stor är den vätskans rymdutvidgningskoefficient, då glasets är 0,000026?

5. I ett kärl, som innehåller 3 kg. snö af -4 graders temperatur, håller man 6,5 kg. vatten af 24° och rör om blandningen. Huru stor blir denna till aggregationsform och temperatur? Isens egentliga värme är 0,5, dess smältvärme 79 värmeenheter.

6. Ett upprätt stående, cylindriskt glaskärl, hvars diameter är 24 cm., är till en del fylldt med vatten. En snedt uppåt riktad ljusstråle, liggande i ett genom cylinderns lodräta axel gående plan, inkommer i kärlet vid punkten A , belägen 9 cm. under vattnets yta. Sedan strålen passerat genom vattenmassan, lemnar den åter kärlet i punkten B , som ligger i jemnhöjd med A . Om vattnet vore borta, skulle strålen från A träffa den motsatta sidan af kärlet i punkten C . Beräkna huru högt ofvanom B punkten C är belägen, då ljusbrytningen i kärlväggen kan lemnas utan afseende! Vattnets brytningsexponent är $= \frac{4}{3}$.

7. Två olika dynamomaskiner alstra i hvar sin skilda ledning elektriska strömmar, som båda hafva samma styrka. Om man tillökar de yttre ledningarna, den ena med 8 m. ledningstråd, den andra med 13 m. tråd af samma slag, så blir den minskning i strömstyrka, som deraf förorsakas, för båda strömmarne densamma. Huru stort är förhållandet mellan de båda maskinernas elektromotoriska krafter?

Anm. Med afseende på de två ämnena för det tyska öfversättningsproffet se anm. till Tab. 12.

Tab. 14. Mogenhetsexamina 1886—1890.

A) Lärjungar vid offentliga och enskilda dimissionsberättigade läroverk, som aflagt godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Godkände.					Summa godkände.	Realister	Latinare	Lärj:ur kol. 9 med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.		i föregående summa.		
A. Offentliga.									
Stockholm: Norra latinläroverket	42	28	41	35	30	176	—	176	46
» Södra »	22	16	24	9	21	92	—	92	24
» Realläroverket	26	28	30	44	38	166	166	—	—
» Nya elementarskolan	16	15	20	14	16	81	41	40	3
Uppsala	31	34	30	23	25	143	25	118	37
Gefle	8	16	16	17	15	72	19	53	25
Hudiksvall	4	4	2	5	5	20	—	20	10
Linköping	37	32	35	15	30	149	19	130	60
Norrköping	17	20	26	17	11	91	22	69	25
Vestervik	5	8	10	7	4	34	34	—	—
Skara	30	32	34	34	26	156	18	138	74
Venersborg	13	19	13	14	14	73	13	60	20
Strengnäs	7	11	10	8	13	49	—	49	16
Örebro	25	29	18	24	20	116	29	87	30
Nyköping	14	15	16	14	7	66	—	66	18
Vesterås	11	13	15	18	15	72	—	72	25
Falun	5	13	14	15	12	59	17	42	16
Vexjö	27	30	19	24	36	136	—	136	59
Jönköping	36	26	28	29	21	140	16	124	45
Lund	41	47	44	42	31	205	19	186	98
Malmö	32	29	28	20	28	137	16	121	38
Karlskrona	13	8	20	17	12	70	23	47	22
Kristianstad	13	11	13	16	14	67	—	67	28
Helsingborg	20	12	23	15	16	86	15	71	37
Göteborg: Latinläroverket	38	38	41	52	29	198	—	198	80
» Realläroverket	5	3	14	11	23	56	56	—	—
Halmstad	9	14	11	9	11	54	—	54	30
Kalmar	9	20	21	21	21	92	4	88	45
Karlstad	24	41	31	21	16	133	19	114	33
Hernösand	10	16	16	9	19	70	—	70	34
Östersund	12	7	12	10	7	48	—	48	15
Umeå	21	19	16	17	20	93	11	82	27
Luleå	4	6	6	5	7	28	—	28	7
Sundsvall	5	6	2	5	3	21	21	—	—
Visby	11	8	13	6	3	41	5	36	15
Summa	643	674	712	642	619	3,290	608	2,682	1,042
B. Enskilda.									
Stockholm: Beskowska skolan	14	16	12	20	14	76	18	58	8
» Wallinska flickskolan	13	8	15	9	10	55	7	48	—
» Lyceum för flickor	1	2	7	9	7	26	—	26	—
» Praktiska arbetsskolan	—	—	4	1	1	6	6	—	—
Uppsala: Fjellstedtska skolan	7	10	8	10	8	43	—	43	43
Lunds privata elementarskola	22	24	20	28	23	117	8	109	41
Göteborgs realgymnasium	9	—	—	—	—	9	9	—	—
Summa	66	60	66	77	63	332	48	284	92

Tab. 14 (forts.). Mogenhetsexamina 1886—1890.

B) Anmälde och examinerade.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
1) Tillhörande dimissionsberättigade 35 offentl. lvk { Realister	734	105	629	21	608	—
Latinare	3,029	207	2,817	135	2,682	1,042
Summa	3,763	312	3,446	156	3,290	1,042
2) » » » 7 enskilda » { Realister	61	11	50	2	48	—
Latinare	375	59	316	32	284	92
Summa	436	70	366	34	332	92
3) Öfrige (»Privatister») { Realister	274	158	115	30	85	—
Latinare	805	359	437	216	228	56
Summa	1,079	517	552	246	313	56
Summa Realister	1,069	274	794	53	741	—
» Latinare	4,209	625	3,570	383	3,194	1,190
Summornas summa	5,278	899	4,364	436	3,935	1,190

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (5,278) öfverskjuter summan af de i skr. ex. underkände (899) och godkände (4,364) med 15, hvilket beror därpå, att 2 (1 R. o. 1 L. bl. priv.) på grund af felande afgångshetyg från allmänt läroverk förklarades obehörige att deltaga i den skr. ex., samt att 13 (5 L. vid off. lvk, 8 L. bl. priv.), hvilka föregående termin godkäfts i skr. ex., men af sjukdom hindrats att deltaga i den muntliga, af K. M:t befriades från skr. ex.

Kol. 4—6: Summan af de i muntl. ex. underkände (436) och godkände (3,935) öfverskjuter antalet i skr. ex. godkände (4,364) med 7, hvilket beror därpå, att 13 (se föregående anm.) befriats från skr. ex., hvaremot af de i skr. ex. godkände 3 (2 L. vid off. lvk, 1 L. bl. priv.) dogo och 3 (L. vid off. lvk) förvisades från läroverket före den muntl. ex.

Kol. 3: Häri äro inräknade 83 alldeles uteblifne (2 R. o. 5 L. vid off. lvk, 1 L. vid ensk. lvk, 12 R. och 63 L. bl. priv.), 1 beträdd med underslef

(L. bl. priv.) samt 36, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skr. ex.

Kol. 5: Häri äro inräknade 93 alldeles uteblifne (18 L. vid off. lvk, 2 L. vid ensk. lvk, 4 R. o. 69 L. bl. priv.) och 6, som aflägsnat sig efter att hafva deltagit endast i en del af den muntl. ex. — Af censorerna underkändes 96 (11 R. o. 54 L. vid off. lvk, 1 R. o. 13 L. vid ensk. lvk, 6 R. o. 11 L. bl. priv.).

Kol. 6: 75 voro underkände af en censor (8 R. o. 43 L. vid off. lvk, 5 L. vid ensk. lvk, 2 R. o. 17 L. bl. priv.). — 1 tillhörde den romersk-katolska trosbekännelsen (L. vid off. lvk), 1 den svedenborgska (R. bl. priv.) och 32 den mosaiska (6 R. o. 20 L. vid off. lvk, 1 R. o. 2 L. vid ensk. lvk, 2 R. o. 1 L. bl. priv.). — 137 voro flickor (9 R. o. 74 L. vid ensk. lvk, 11 R. o. 43 L. bl. priv.).

Kol. 7: Dessutom godkändes 6 (3 vid off. lvk, 3 bl. priv.), som fått C i grekiska.

Tab. 15. Antal lärjungar, som afgått år 1890, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana, närmast efter afgången.

1:o. Utan godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser och linier.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											genom döden.	utan att dylik uppgift om dem lemnats.	
	annat offentligt all- mänt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läro- verk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverksrörelse.	handel eller handels- institut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänste- mannabana, hvar till mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanaor.			
A. Högre allmänna läroverk.														
1	49	10	—	—	2	4	—	—	—	—	—	34	7	106
2	58	16	1	3	7	7	2	—	—	—	—	51	—	145
3	84	11	5	10	20	38	10	2	2	—	2	63	3	250
R. 4.....	22	13	12	13	30	63	19	1	7	—	2	54	2	238
L. ».....	23	3	3	5	5	7	4	1	2	—	—	26	1	80
R. 5.....	33	5	31	18	33	71	11	3	7	—	2	37	1	252
L. ».....	21	9	9	11	10	24	4	4	1	—	—	25	5	123
6 o. 7 ¹⁾	50	73	32	26	38	125	9	29	8	43	6	93	10	542
Summa	340	140	93	86	145	339	59	40	27	43	12	383	29	1,736
1) Specifikation, se nästa sida under »Sammandrag».														
B. Femklassiga allmänna läroverk.														
1	20	7	—	—	1	2	—	—	—	—	—	19	1	50
2	27	15	—	3	11	8	3	1	—	—	—	14	—	82
3	23	5	3	3	13	23	4	—	2	—	—	34	1	111
R. 4.....	24	3	8	3	17	39	8	2	2	1	—	16	2	125
L. ».....	18	—	—	—	1	2	1	—	2	—	—	2	—	26
R. 5.....	57	2	12	7	19	36	5	4	2	—	2	15	—	161
L. ».....	75	1	1	1	3	5	—	—	—	—	—	5	—	91
Summa	244	33	24	17	65	115	21	7	8	1	2	105	4	646
C. Treklassiga allmänna läroverk.														
1	6	1	—	2	3	—	1	—	—	—	—	15	—	28
2	7	1	—	1	8	2	2	1	—	—	—	11	2	35
3	51	4	—	4	15	10	1	—	—	—	—	24	—	109
R. 4.....	10	—	1	—	4	7	3	1	1	—	—	4	—	31
L. ».....	12	2	—	—	3	1	1	—	—	—	—	3	—	22
R. 5.....	3	—	—	—	—	3	2	1	—	—	—	3	—	12
L. ».....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Summa	93	8	1	7	33	23	10	3	1	—	—	60	2	241
D. Tvåklassiga pedagogier.														
1	5	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	6	1	18
2	19	2	1	3	5	11	—	1	—	—	2	7	—	51
3	3	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	1	—	9
Summa	27	3	1	6	8	15	—	1	—	—	2	14	1	78
E. Enklassiga pedagogier.														
1	14	7	1	2	3	4	—	—	—	—	—	13	—	44
2	2	—	—	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	8
Summa	16	7	1	4	4	6	1	—	—	—	—	13	—	52

Tab. 15 (forts.). Antal lärjungar som afgått år 1890, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

1:o (forts.). **Utan godkänd mogenhetsexamen.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r och l i n i e r.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylikt uppgift om dem lemnats.	genom döden.	
	annat offentligt all- mänt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskilda läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läro- verk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handels- institut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänste- mannabäror, hvartill mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbäror.			
S a m m a n d r a g.														
1	94	26	1	6	12	10	1	—	—	—	—	87	9	246
2	113	34	2	12	32	30	8	3	—	—	2	83	2	321
3	161	20	8	18	48	75	15	2	4	—	2	122	4	479
R. 4.....	56	16	21	16	51	109	30	4	10	1	2	74	4	394
L. »	53	5	3	5	9	10	6	1	4	—	—	31	1	128
R. 5.....	93	7	43	25	52	110	18	8	9	—	4	55	1	425
L. »	100	10	10	12	13	29	4	4	1	—	—	30	5	218
R. 6:1	15	6	13	6	7	38	2	4	4	1	1	17	—	114
L. »	15	13	9	7	9	28	3	3	2	17	1	29	2	138
R. 6:2	5	6	4	2	4	24	—	5	1	—	1	13	—	65
L. »	8	13	3	3	8	16	2	8	—	23	—	22	1	107
R. 7:1	2	5	1	2	3	1	—	1	1	—	—	4	—	20
L. »	5	24	1	5	5	16	1	5	—	2	3	5	3	75
R. 7:2	—	3	1	1	1	2	1	—	—	—	—	1	—	10
L. »	—	3	—	—	1	—	—	3	—	—	—	2	4	13
Gemensamma linien.....	368	80	11	36	92	115	24	5	4	—	4	292	15	1,046
Reallinien	171	43	83	52	118	284	51	22	25	2	8	164	5	1,028
Latinlinien	181	68	26	32	45	99	16	24	7	42	4	119	16	679
Summa	720	191	120	120	255	498	91	51	36	44	16	575	36	2,753

2:o. **Med godkänd mogenhetsexamen.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Linier.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t											S u m m a.
	f ö r a t t , e n l i g t u p p g i f t , ö f v e r g å t i l l										utan att dylikt uppgift om dem lemnats.	
	universitet och dylikt.	tekniskt läroverk.	landbruk, läroverk för landbruk eller skogsskötsel.	bruks- fabriks- eller handverksrörelse.	handel eller handelsinstitut.	sådana civila tjänstemannabäror, hvartill universitets-examina ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	vetenär- och tandläk-yrket.	andra lefnadsbäror.		
Realister	13	39	6	5	12	15	13	—	3	3	27	136
Icke-greker	131	24	9	6	21	25	23	3	13	2	36	293
Greker	148	2	—	—	6	7	4	—	1	4	18	190
Summa	292	65	15	11	39	47	40	3	17	9	81	619

Tab. 16. Antal lärjungar, som afgått från allmänna läroverken och pedagogierna åren 1886—1890, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

1:o. Utan godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r och l i n i e r.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylik uppgift om dem jemnats.	genom döden.	
	annat offentligt allmänt läroverk, folkskola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läroverk för landbruk.	bruk-, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handelsinstitut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänstemannabäror, hvar till mögenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanor.			
1	402	123	7	30	80	41	13	6	3	—	—	488	36	1,229
2	499	165	14	67	147	124	44	18	10	—	5	593	19	1,705
3	685	119	52	83	225	262	69	20	35	1	11	743	37	2,342
R. 4	169	70	83	92	215	433	102	19	33	1	7	457	16	1,697
L. »	234	35	12	25	34	68	13	2	12	—	2	183	10	630
R. 5	439	37	176	102	171	518	85	37	30	—	12	380	9	1,996
L. »	588	46	48	57	69	182	23	28	23	—	2	259	17	1,342
R. 6:1	35	29	62	30	47	169	17	21	11	6	3	109	2	541
L. »	85	73	37	45	39	131	19	30	12	102	4	228	14	819
R. 6:2	26	26	26	13	16	67	4	31	2	4	4	58	5	282
L. »	47	97	18	41	23	78	7	31	6	98	4	143	12	605
R. 7:1	6	38	12	2	9	17	2	4	2	1	3	18	3	117
L. »	26	163	4	12	25	45	1	23	—	13	6	76	13	407
R. 7:2	—	8	3	2	2	8	1	2	—	—	3	16	1	46
L. »	3	30	2	3	4	7	—	8	1	—	1	32	13	104
Gemensamma linien	1,586	407	73	180	452	427	126	44	48	1	16	1,824	92	5,276
Reallinien	675	208	362	241	460	1,212	211	114	78	12	32	1,038	36	4,679
Latinlinien	983	444	121	183	194	511	63	122	54	213	19	921	79	3,907
Summa	3,244	1,059	556	604	1,106	2,150	400	280	180	226	67	3,783	207	13,862

2:o. Med godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Linier.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t											S u m m a.
	f ö r a t t, e n l i g t u p p g i f t, ö f v e r g å t i l l										utan att dylik uppgift om dem lemnats.	
	universitet och dylikt.	tekniskt läroverk.	landbruk, läroverk för landbruk eller skogsöktsel.	bruk-, fabriks- eller handverksrörelse.	handel eller handelsinstitut.	sådana civila tjänstemannabäror, hvar till universitetsexamina ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	veterinär- och tandläk-yrket.	andra lefnadsbanor.		
Realister	52	140	27	16	71	70	75	1	22	9	125	608
Icke-greker	751	83	53	25	118	140	163	7	69	19	209	1,637
Greker.....	779	6	13	6	20	41	23	2	18	11	126	1,045
Summa	1,582	229	93	47	209	251	261	10	109	39	460	3,290